

DETEKTIV- ÉS KALANDOR-REGÉNYEK
12

ÖVRE RICHTER-FRICH
AZ ARANY PESTIS

A KULTURA KIADÁSA

A mű elektronikus változatára a Nevezd meg! - Így add tovább! 4.0 Nemzetközi (CC BY-SA 4.0) Creative Commons licenc feltételei érvényesek. További információk: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.hu>

Elektronikus változat:
Budapest : Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület, 2017
Készült az Internet Szolgáltatók Tanácsa támogatásával.
Készítette az Országos Széchényi Könyvtár E-könyvtári Szolgáltatások Osztálya
ISBN 978-963-417-015-0 (online)
MEK-16437

TARTALOM
DOKTORAVATÁS
A FEGYENC
AZ ARANY ANARKIÁJA
AZ ATTASÉ
A HAMBURGI PÜSPÖK
NATASA
AZ ARANYCSINÁLÓ
A VILÁG URAI
RALPH BURNS OTTHONA
A TITOK
A PÉNZVILÁG NYUGTALANSÁGA
AZ ANGOL BANKBAN
EGY UJSÁGHIR
BROOKE & BRADLEY
AZ ARANY-SIR
A KÉS
A FŐTITKÁR
SCOTLAND-YARD
A KENGURU
CLIFFORD VADÁSZATA
MIT REJTEGET AZ ÉSZAKI TENGER
EGY ÁLOM MEG EGY NÉV
TOFTEHOLMEN
A LÁVATÖMEGEK KÖZÖTT
AZ UTOLSÓ ALCHEMISTA
AZ UTOLSÓ ÜDVÖZLET
AZ ARANY PESTIS

DOKTORAVATÁS

Az a sápadt férfi, aki az egyetem új disztermében ott állt fenn a katedrán és végigtekintett a gyülekezeten, olyan volt, mint valami madárijesztő.

Kidüledt, nagy szemei a bölcsesség madarára emlékeztettek, keskeny, ferde válla, szűk melle fölé hajolt, orra mint valami héja csőre meredt ki aszott, kajla arcából.

Nos - az új doktornak csakugyan kijutott a testi hibákból. És nem keltett valami jó benyomást, ahogy a katedra fölé hajolt és tiszteletlenül hallgatta végig azokat a kifogásokat, melyeket ellenfelei az elemekről és a radioaktív sugarakról szóló híres, vagy hírhedt értekezése ellen emeltek.

Puskaporos volt a levegő. A vita hangja nagyon harcias volt és az ellenfelek szavait a tudomány ellenkezésének heves, gunyos tiltakozása fütötte át. Tisztán látszott, hogy valamennyien e rut fiatalember ellen voltak, ki a doktori fokozat elnyeréseért küzdött és aki a legtöbbüknek nagyon is nem tetsző tudományos rendszert kotyvasztott össze.

Mindenesetre sok elismerésben is részesült. De nagyon kényszeredetten hangzottak az elismerő szavak. Például e szavakba: «bámulatos tudás» vagy «világos okfejtés», aztán «bátor és eredeti szempontok» gunyos csipkedés vegyült. Elkeseredett idegenkedés, gyűlölet fojtotta el a megszokott kiméletet, elnézést. Mindent megkisérlettek, hogy halomra döntsék a fiatal tudós merész elméleteit, - igen; sőt még a sajtóhibákba is belekapaszkodtak és a kémia egyedül üdvözítő hitében élő tiszteletreméltó urak még rossz viccekkel is igyekeztek a doktorjelöltet megsemmisíteni.

A katedra mellett álló fiatalember eleinte röviden és világosan válaszolt, azonban valami tompa közöny érzett hangjában, ami még jobban izgatta ellenfeleit és a közönséget. De miután a második felszólaló ellenfél több mint egy óra hosszat gyönyörködött hangjában és ékesszólásában, fordulat állt be.

Mintha villamosáram futott volna végig a gyülekezeten, mikor a doktorjelölt másodizben felszólalt és éles metsző hangon, kiméletlenül, a köteles nagyrabecsülés és tisztelet mellőzésével nekirontott ellenfeleinek. Kicsiny madárfejét mintha elmosta, elnyelte volna foszforeszkáló szemeinek tüzes ragyogása, ápolatlan széles szája, melyből csakugy ömlött a gyűlölettel eltelt kicsinylő szavak áradata. Nem volt többé az a hódolatteljes reménykedő ifju, ki alázatosan fogadja a ráért ütlegetek; mint nyilzápor zudultak ellenfeleire a szavai. És célba talált a tudás a logika félelmetes fegyverével. Nem kimélt senkit és semmit. Ez nem az a huszonötéves természetbuvár volt, aki a tudományos konfirmációját éli át. Ugy látszott, egyszerre csak felcserélődtek a szerepek. Az a sápadt férfi ott fenn a katedrán az volt a tanítómester, aki az egész hallgatóságot megleckéztette és korholta őket a tudatlanságukért.

A nagy gyülekezetet elbűvölte ez a hallatlan ékesszólás, mellyel ellenfeleinek bizonyítékait megcáfolta és megsemmisítette, a butaságot és együgyűséget borzalmasan kardélre hányta. Végezetül nem is láttak egyebet, csak ragyogó szemeit, mely fejük felett végigtekintve, mintha messze-messze a megszokott polgári tudomány határain túl valami más világba pillantott volna át.

Komor hallgatás állt be hosszú vita-előadás után.

Senkisem érzett kedvet arra, hogy a szellem e vitőrbajnokával harcba szálljon, ki ép oly kész volt a diszvágasra, mint a támadásra. Az ellenfelek vállukat vonogatták és fensőbbeséges egykedvűséggel fogadták a dolgot; ámde ez az egykedvűség tettetett volt.

Ekkor a hátulsó sorok egyikében egy magas, szőke ember állt fel. A város egyik legismertebb vegyésze volt.

- A doktor ur értekezésének egyik része nagyon érdekelt engem, - szólt hangos, tiszta hangon.
- Még pedig az elemek elpusztulásáról szóló fejezet: E fejezet rendkívüli éleslátást eláruló megjegyzéseket foglal magában a fémek mesterséges szintézisére nézve. A szerző ebben az értekezésében, mely véleményem szerint korszakot jelent a vegyészeti kutatás terén, nem vonta le állításának végső konzekvenciáit. Talán nem is tartoznak azok az értekezés keretébe. De a közönséget bizonyára érdekelní fogja, hogy a jelölt ur álláspontját megismerje e szintézisek egy némelyikére - és elsősorban a modern alchimiára nézve.

Várákozásteli csend támadt a nagy teremben.

A katedrán álló fiatal ember nem felelt azonnal. Egyszerre nagyon elkomolyodott. Az arcát eltorzító: gonosz, gunyos mosoly eltűnt az arcáról.

- Ugy hiszem, a dolog világos, - kezdte nyugodt oktató hanglejtéssel, mely éles ellentétben állt a heves, szenvedélyes bizonyító módszerével. - Nincs többé messze az a nap, amikor a vegyészeti laboratóriumokban mesterséges uton aranyat állítanak elő. Beigazoltam, hogy az ugynevezett elemek között alig van egy is, amely oszthatatlan. Már több alapanyagot ismerünk, amely tulajdonképpen vegyület. És minden esztendő újabb meg újabb felfedezést hoz. Mendeljeff professzor természeti rendszerében mint tudjuk az első csoportban lithium és réz van felvéve, melyek különböző atomsulya úgy viszonylik egymáshoz, mint 7 a 64-hez. Ramsay lord korszakos kísérleteivel beigazolta, hogy a réz atomjainak felbontása lithiumot ad. E fémeken kívül még más kettőt is tartalmaz e csoport. Nátriumot és aranyat. Ki tudja, hogy a közel jövőben nem találjuk e fel a módját annak, hogy nagy tömeg nátriumból az atomok felbontásával kis mennyiségben aranyat nyerjünk, mint ahogy rádiumból heliumot nyerünk, a rézből lithiumot?... Nemzetgazdaságaink jól jegyezzék ezt meg és a bankjaink ne véljék oly biztosnak a nagy páncélboltozatok alatt szunnyadó arany értékét. Mert biztosan elérkezik egykor az a nap, mikor az alchimia az aranyat és az arany átkát, bőkezűen széjjel-szórja a világban...

Hirtelen elhallgatott, mint aki máris sokat mondott, félszeg mozdulattal meghajolt a hallgatóság előtt és elhagyta lassan a katedrát...

A közönség tódult kifelé. Siettek az emberek. A világos terem ünnepies színe mintha elvesztette volna ma a ragyogását. Különös hangulat borult mindenre - kedvetlenség, félelem a bekövetkező eseményektől; ismeretlen titok, az arany boszorkánytánca. És az a sápadt férfi, ki elkerülve a többieket, egymagában távozott - nem valami második Lucifer volt-e, kinek patkója nem a régi tanok hulláját tapodja?...

A Schweigaard szobor előtt két ember állt. Az a szőke vegyész és egy 35 év körüli magas, tagbaszakadt, borotvált arcú ember. Ott álltak hosszan - hallgatagon.

Egyszerre csak megszólalt a vegyész. - *Megtalálta*. Láttam a szemem.

- Mit? - kérdezte a másik.

- Az új sugarakat, amit hiába kutattunk. A radioaktív erőt, mely bontja a nátriumot. Az erők koncentrációját, amelyről van Helmholtz, Laskaris és Paracelsus álmodoztak.

- Azt gondolja...?

- Hogy az ember ott bent megtalálta a nagy titokhoz vezető utat - az aranyhoz. Arany! Olyan biztos, mint kétszer kettő négy, doktor Fjeld.

A FEGYENC

Dr. John Marker mélyen elgondolkodva ment végig a Károly János-téren. Ma az ő ünnepnapja zajlott le, de semmi örömet sem érzett.

Még a fülébe csengett az a sok hidegen odavetett elismerő szó. De egyetlen meleg baráti kézszorítás sem. Sem szívből jövő őszinte dicséret.

Sohse érezte annyira az egyedüllétet, mint ekkor, ahogy a nagy kávéház előtt elhaladt és didergett kölcsönkapott ruhájában, kopott felöltőjében. Senki sem érzett magában vágyat arra, hogy meghívja és ünnepelje őt. Szegényen és nyomorultul bolyongott a vidám estéli sokadalomban. Mintha fagy és irtózás vette volna őt körül.

Ó - ez már így volt gyerekkora óta. Még az édesanyja is alig mosolygott reá. Legfeljebb akkor, ha az iskolai bizonyítványaival, kitűnő osztályzataival tért haza. Különben, csak szidás, guny és megvetés volt az osztályrésze. Tanítói gyűlölték, mert sohse kapták rajta valami hibán, mulasztáson. És iskolatársai félték tőle fölénye, lenéző, gunyos, hideg tekintete miatt. E héjaábrázatu, merev tekintetű fiatal gyerek ellenszenvet ébresztett mindenütt, ahol csak megfordult.

Tüneményesen jó tanuló volt az iskolában és tüneményesen jó tanuló volt az egyetemen is. Hihetetlen gyorsasággal sajátított el minden tudományt és hideg éles elméje a legnagyobb könnyedséggel birkózott meg a tudományos világban a legbonyolultabb problémával is. És mégis...

John Marker az Isten számos mostohagyermekének egyike volt. Senki sem érdeklődött iránta. A királyi Fredriks-egyetem sokáig nem akarta elismerni az érdemeit. Sohse juttatott ösztöndíjat e fiatal vegyésznek, aki már 20 éves korában meglepő merészséggel, hallatlan éleselméjűséggel, alapjában készült megdönteni a kémia épületét. Senkit sem kimélt. Sőt még Lavoisier és Dalton elméleteit is kikezdte és oly vakmerő volt, hogy a nagy nyilvánosság előtt tréfát üzött Berzelius és Scheele tanaiból.

A titkos tudomány benfentesei közül néhányan a szaksajtóban igyekeztek őt gunyolódó cikkekkkel megsemmisíteni. De csakhamar meghátráltak. John Markerrel nehezen boldogultak. Oly szenvedelemmel és logikával válaszolt nekik, hogy mindnyájan visszariadtak attól, hogy felvegyék a harcot ez ifju titánnal.

De csendben, azért mégis bosszút álltak. Ott mászkáltak a tudomány abrakos tarisznyáján és minden utat gondosan elzártak mások elől. Rendellenes szellemi állapotról rebesgettek, rossz vicceket faragtak az ő bolondos külsejéről, vállvonogatva, mosolyogva meggyanúsították.

Az «Alma Mater» görbe szemmel nézett erre az ifju aranycsinálóra. Anyai ölében nem volt hely a lángelmék számára. E tiszteletreméltó hölgy legszivesebben eloltotta volna ködkarjában az új csillagot. Annak idején Nils Henrik Abelt is nagy sikerrel koplaltatta.

És John Marker is eltökélt nyugalommal koplalt padlásszobájában messze a Kongens-gat alatt. Kesergett, bosszankodott, de energiáját semmi sem tudta megtörni.

Azt a néhány ezer koronát, amelyet édesanyjától örökölt, szűkösen elosztotta és keservesen keresztülvergődött.

Ily körülmények között írta meg Marker doktor értekezését «az elemekről és a radioaktív sugarakról». Terjedelmes mű volt, mely ragyogó stílusával, merész hipotéziseivel egyengette a tudós útját az áskálódáson, a rövidlátáson keresztül. És ime...

John Marker hirtelen felriadt. A «Grand» sarkán egy rikkancsgyerek üvöltött és feléje nyújtotta az ujságot. Marker nem hallotta, mit ordít a gyerek, de megvásárolta az ujságot és anélkül, hogy belepillantott volna, szórakozottan zsebrevágta.

Gondolataiba mélyedve tovább haladt és hirtelen megállt a lakása közelében levő csemege üzlet előtt. Egy nagy vastag kolbász, mely a tálcán feküdt, az emlékeztette őt arra, hogy egész nap még nem evett.

Zsebébe vágkált és hosszú alapos kutatás után egy koronát talált benne. Megforgatta és fájdalmas mosoly árnyéka futott át rut arcán.

- Az utolsó, mormogta magában.

Aztán bement a boltba, megvette a kolbászt, azonkívül nagy darab kenyeret és egy üveg sört vásárolt. 1 korona 15 órét tett ki az egész, de a tulajdonosnő szívesen hitelezett neki 15 órét.

Szegényes, kicsiny, kényelmetlen padlásszoba volt. Egyetlen disze egy nagy könyvespolc, mely az egész falat betöltötte és egy nagy íróasztal, melyen tömérdek papiros hevert rendetlen összevisszaságban. A szoba padlás-ablakán keresztül beragyogtak a csillagok.

Marker kicsomagolta a kolbászt és egy darab papirosra helyezte, a palackból kihuzta a dugót és a szekrényből egy adag vaját vett ki.

Egyszerre csak megállt. A rémülettől földbe gyökeredett a lába. Árnyék suhant át a padlás-ablakon és nem egészen egy másodperc múlva halvány arc surolta az ablaktábla alsó részét... A következő pillanatban az ablak felemelkedett és különös szürke vászonruhában egy férfi ugrott alá nagyon ügyesen és gyorsan a szoba közepébe.

Szép, sötétarcu fiatalember volt. Szemeit körüljáratta, közönyösen végigmérte Marker alakját, majd tovább kutatott tekintetével.

A fiatal tudós gyorsan feleszmélt.

- Mit kíván? - kérdezte élesen.

A hivatlan vendég rándított egyet a vállán, az ajtóhoz ment, a kulcsot kívülről kihuzta és belülről gondosan bezárta az ajtót. Aztán zsebébe dugta a kulcsot, nyugodtan az asztalhoz ment, hol a kolbász feküdt, két részre osztotta és félreérthetetlen étvággyal enni kezdett.

- Parancsol egy pohár sört? - kérdezte Marker gunyosan.

A férfi kérdő tekintettel végignézte őt, határozott mozdulattal a szoba egyetlen üres széke után nyult, a söröspalackot szájához emelte és mohón ivott.

Különös helyzet volt; mindkettőjüket gondolkozásra készítette. De az új doktor filozófus volt és az élet többszörösen megismétlődő csodálatos végzetei megtanították őt arra, hogy minden eseményt nyugodtan fogadjon.

- Nincs semmi kifogásom ellene, ha kolbászatot megesz és sörmel kiissza, - szólt egy kis idő múlva. - De mégis szeretném tudni, ki részesít abban a kétes szerencsében, hogy vendégül láthatom. Maga szökött fegyenc, ugy-e?

A fiatalember feltekintett és vállát vonogatta. Épp akkor végzett a fél kolbásszal és a másik felét is sóvár tekintettel nézegette.

Marker összehuzta a szemöldökét. Az éhség jobban gyötörte, mint valaha. Minden teketória nélkül a kolbász után kapott és folytatta ott, ahol a másik abbahagyta. Néhány perc múlva vége volt a kolbásznak, meg a sörnek is.

Az idegen barátságosan mosolygott és hatalmas fehér kezével száját megtörölte. Meglepődve nézte a nagy könyvgyűjteményt és egy öreg könyvet levett a polcról. Schmieder tanár ismert könyve volt az alchimiáról.

Csodálkozva füttyentett egyet és ekkor érdekesítette először önkéntelen házigazdáját arra, hogy fürkésző tekintettel végignézze. De nem szólt egy szót sem.

Marker az asztalra tette az üres sörösuveget. Aztán gyorsan felállt.

- Nos, - szólt, - mit akar? Halljuk a szép szót. Nem vagyok vendéglőse a szökött fegyenceknek.

Az idegen értelmetlenül bámult rája. Mosolygott, de zöld szikrák villogtak szemeinek nagy pupillájában.

Ekkor eszébe jutott Markernek valami. Köpenyege zsebéből kihuzta az ujságot, amelyet a rikkancsnál vásárolt. Össze volt gyűrve, de Marker gyorsan kisímitotta és a következőt olvasta:

MEGSZÖKÖTT FEGYENC

5.000 korona jutalom a kézrekerítőjének.

«Jaques Delma a hirhedt nemzetközi anarkista ma délután kiszökött az Akershus-ból, ahonnan holnap Havrebe szállították volna, hogy a francia bíróságnak kiszolgáltassák. Megfojtotta az őrért, kinek kulcsával kinyitotta zárkáját és a városon keresztül vette útját. Az őrség üldözte őt, de Kirkegatén mintha föld nyelte volna el Delmát. Az egész bűnügyi osztályt mozgósították, hogy elfogja őt. Minden remény megvan erre, miután a szökevény rabruhában jár és nem tud norvégül. Egyelőre 5.000 koronát tűztek ki annak, ki a szökevényt elfogja, vagy nyomra vezet. Közelebbit a reggeli kiadásban.»

Marker összehajította az ujságot és zsebredugta.

- Ugy, ugy, - mormogott és végigsétált a szobáján.

Az idegen a ragadozó állatok tekintetével követte mozdulatait és ajkai fenyegető formát öltöttek.

Marker egyenesen megállt előtte.

- Szóval maga Jaques Delma, - szólt hozzá franciául.

- Igen, - válaszolt nyugodtan a francia. - Delma vagyok. És aztán?

- Kedvem volna 5000 koronát keresni.

- És engem elárulni?

- Igen.

- És mire kellene magának ez a Judáspénz?

- Egy kevés rádiumot szeretnék venni.

- Rádiumot?

- Igen - vegyész vagyok és éppen a legnagyobb felfedezések egyike előtt állok. Az még többet ér, mint az ön szabadsága, monsieur Delma!

A francia tompán mosolygott.

- És micsoda felfedezésről van szó?

Marker egy pillanatra feleszmélt.

- A nagy szintézisről, - szólt remegő hangon. - Az évszázad problémájáról. Én a legszegényebb a szegények között megtaláltam azt, amiért ezrek szenvedtek és meghaltak. A bölcsek követ. A vörös tinkturát. *Az aranycsinálás művészetét.*

AZ ARANY ANARKIÁJA

Pillanatnyi csend.

Marker élénk képzelete tovább munkálkodott azon a problémán mely őt eltöltötte. Fejét hátrahajtva álmodozva tekintett át a padlásablakon, melyen bágyadt zöldes holdfény szűrődött be. Ajkai mozogtak és sovány jobbkezeivel csodálatos számokat, köröket rajzolt a levegőbe.

A fegyenc az öreg bőrszékbe vetette magát, lábát keresztberakta, mint olyan ember, ki aznap derekasan elvégezte dolgát és a jól megérdemelt nyugalomát élvezi. De szemét le nem vette Markerről és megfigyelte annak minden egyes mozdulatát. Mintha követni akarta volna az ifju tudóst útjában az ismeretlen világ felé; ahol az agy gépezete, a finom gondolat-fonalak hidakat vertek a valóság és képzelet között.

Majd hirtelen felállt.

- Szóval el akar árulni? - kérdezte élesen. Marker összerezzent.

- Persze, - válaszolt, mint aki bosszankodik azon, hogy kellemes gondolataiban megzavarják.

- A tudomány érdekében, - tette hozzá megnyugtató hangon.

- És arra nem gondolt, hogy a legnagyobb könyedséggel kényszeríthetem, hogy befogja a száját? Egy ember élete már nagyon régen nem játszik nagy szerepet nálam, ha a szabadságonról van szó. De különben is, maga nagyon vékony dongáju legény, míg ezek a horgok...

Ujját összegörbítette; félelmetes formája volt, olyan mint valami ragadozó állat karma és fenyegető mozdulattal Marker orra alá dugta.

De a vegyész hideg szórakozottsággal nézett el a borzalmas karmok fölött.

- Igaza van, - szólt vontatva, - én gyenge ember vagyok. Soha életemben sem csüngtem a nyujtón és nem gyötörtem magam mindenféle ugrással. Még egy gyerek is földhöz vághat engemet.

Delma visszahuzta a kezét és szívből felkacagott.

- No lássa, - mondta. - És mégis, mit szándékozik tenni?

- Ha revolverem lenne, lelőném magát. De nincsen. De különben is még sohse lőttem revolverrel. Az egyedüli...

- Micsoda?

- Ott a szekrényben van egy ócska kenyérvágó kés. De úgyhiszem attól a hajaszála sem görbül meg. Nem szoktam meg az emberölést.

Az anarkista hátravetette magát a székén, úgy nevetett, hogy szinte bömbölt.

- Magánál furcsább legénnyel se volt még sohse dolgom, - szólt, amikor hangját végül visszanyerte. - De maga tetszik nekem. Nem emlékszem rá, hogy valaha ilyen emberrel találkoztam volna. Maga valószínűleg nagy tudós és én azzal hizelgek magamnak, hogy nagy gonosztevő vagyok. Szóval összeillünk. Mindketten outsiders vagyunk.

Marker fáradtan feltekintett.

- Igen, - mormogta, - én outsider vagyok. Szegény féreg az ur szőlőjében. És olyan kincs van a kezemben...

Delma előrehajolt.

- Meg akarom önt ajándékozni, - szólt komolyan. - De nem úgy, ahogyan gondolja.
 - Hogyan? Ma, amikor doktorrá bélyegeztek meg, még egy korona vagyonom volt. Vége. És maga, ahogy látom valószínűleg nem az az ember, aki a norvég állam darócában valami nagy kincset rejtegetne. A fenébe, mihez fog...? Minden rikkancs a maga nevét ordítja az utcán, holnap reggel minden ujság a maga arcképét hozza és mindenki maga után szaglász. Mint bizonyos tekintetben művelt és felvilágosodott férfit csak egyet tehet. Áldozza fel magát a tudományért és juttassa számomra azt az 5000 koronát. Viszonzásul a sírjára aranyból állítottok emlékoszlopot - akár itt, akár a párisi Père Lachaise temetőben.
 - Maga nem tudja mit beszél, - válaszolt a francia hüvösen. - Nem ismeri Jaques Delmát. Egyáltalában nem szándékozom magam elfogadni. Elhiheti!...
 - És ki nyújt segédkezet ahoz, hogy elszökhessen?
 - Természetesen maga.
 - Én? Eszembe sincs.
 - Miért nem? Módja van rá. Fortuna istenasszony küldött engem magához. És talán én vagyok az egyedüli ember, ki hisz magában és segíteni is akar. Annyit mondhatok, ismerem az embereket. Maga elég örült ahoz, hogy lángész lehessen. Társuljunk!
- Marker gunyosan nevetett.
- No hiszen, miért bizalmatlan? - szólt Delma. Bennem megbízhat. Sohse árultam el társaimat. Mi outsiders összeillünk. És az az aranyhistoria érdekel engem. Nem tudtam, hogy valamikor erre is rákerül a sor. Legutóbb, mikor Curie asszonnyal beszéltem...
 - Curie asszonnyal...?
 - Igen. Egy időben az egyik párisi lap munkatársa voltam. Ott állt a laboratóriumában, egy retorta mellett, mely tele volt higannyal. - Mi az? kérdeztem. Az asszony mosolygott. Öreg napjaimra alchimista lett belőlem, - válaszolta. - Megpróbálok aranyat csinálni. Ez lesz a radioaktív sugarak végső diadala. Higyje el - folytatta - csak idő kérdése, hogy a régi alchimisták kétségbeesett erőfeszítése mikor válik valósággá...
- Marker felemelkedett székről. Nagy szemei ijesztő fénnel ragyogtak.
- Ezt mondta madame Curie? - kiáltott rekedten. - Igen, igaza van. De higanyból - soha! Nem ez a módja. De én megtaláltam a módját. Az elmélet oly tiszta, mint a nap. És ha Ramsay lord felfedezései megfelelnek a valóságnak, egy éven belül arannyal kövezem ki Krisztiánia utcáit. Igen - aranyba fojtom az egész világot. Csak egy darabka rádiumot adjon, akkorát, mint egy szunyog szeme.
 - Meglesz, amennyi csak kell.
 - Hogyan?
 - Nem 5.000, hanem 50.000 korona ára, ha akarja.
 - És cserébe?
 - Megosztozunk a nyereségen és titokban tartjuk a találmányt.
 - Helyes, - szólt Marker rövid megfontolás után. - Tulajdonképpen nincs is más választani valóm. Az utolsó koronám oda van. Egyelőre semmi kilátásom. De honnan akarja a pénzt megszerezni? Egy örém sincsen. És ha jól tudom magának sincs folyószámla hitele a Központi-banknál.

- Nincs. De a Crédit Lyonnaisnél igen. Csak egy siffre-távíratot kell Melchior Parmentier-hez meneszteni, Párisba, Rue Dauphine 164 szám alá és holnap délelőtt már el is mehet azokért az ezresekért, melyekre szükségünk van, hogy megszabaduljunk ettől a padlásszobától. A Sorbonne mellett egy kis mellékutcában van egy kis laboratórium. Kibéreljük. És ott megkezdheti a kísérleteit.

Marker a vendégére bámult. Barázdás sovány arcán összehúzódtak az izmok a felindulástól, izgalomtól és ez még jobban elcsunytotta őt.

- Eladtam magamat az ördögnek, - jegyezte meg végül. - De a végső tudás ugyanis már a pokol tornácába vezet. És hadd érezzék meg az emberek a hatalmunkat. Azon a napon, mikor az arany fellobog a téglánkban, iszonyat fusson végig az egész világon, reszkessenek a bankok. A tőke hullámai öntsék el a partot és mossák alá a pénz várát. Akkor aztán Delma ur eljött az anarkia ideje!

- Az anarkia ideje?

- Igen, az arany anarkiájának az ideje.

AZ ATTASÉ

- Hisz maga valóságos ördög, - lihegte Marker és egy rakás pénzt az asztalra dobott.

Delma álmosan szemét dörzsölgette.

- Ugy hiszem ez a megállapítás inkább illik magára, mint énreám. Különben ne vitatkozzunk a «cimen». Minden további nélkül megkapta a pénzt?

- Igen.

- De ideje is. Tehát minél előbb jó ebédet hozassunk fel. Halat, hust és burgundit. Ugy akarok enni, mint a művelt emberek szoktak enni. Egyidejűleg ruháról is kell hogy gondoskodjék. Menjen a legközelebbi férfiruha üzletbe. Egy zsaketre, csikos nadrágra és sötétvörös flanel-mellényre van szükségem. Aztán egy pár negyvenes számú lakcipőt sötétvörös gamásnival, széles karimájú alacsony 6 és feles puha kalapot, 39-es gallért, 28-as manzsettát, 7 és feles keztyűt, legszívesebben olyan színben szeretném, mint a mellényt, aztán tehénbőr-koffert, ugyanolyan számú inget, mint a gallér, Lahmann féle fehéreneműt, selyem harisnyát, arany órát vékony láncsal, könnyű sétapálcát és egy monoklit. Azonkívül vegyen még egy dióbarna színű női parókát is, sütő vasat, egy üveg Manstixet és egy tisztíci cimtarat.

- Más egyebet nem? A kutyafáját!

- Egy óra leforgása alatt ez mind itt legyen. Most két óra van. Háromkor eszünk. Négy órakor uri módra kiöltözködöm és öt óra harminckor gyorsvonattal külföldre utazunk.

Marker gunyosan nevetett.

- Nem imponál nekem. Ha a norvég ujságokat el tudná olvasni, tudhatná, hogy Krisztiánia ma olyan, mint valami patkányfogó. Senki sem juthat ki a városból. 10,000 koronára emelték fel a maga fejére kitűzött összeget. Minden utcagyerek detektívvé vedlett át. A vasuti állomásokat erődökké változtatták, ahol minden utast háromszor is megforgatnak, míg a vonatba engedik.

- Bolondság, - mormogta Delma fáradtan.

- Ön alábecsüli saját magát, - folytatta Marker. - Nemcsak a bünügyi rendörségnek fáj a foga magára, hanem egész Európa ide fülel. A nagyhatalmak verekednek magáért. Négy nemzet küzd azért a dicsőségért, hogy a másvilágra küldhesse. Önt Németországban agyonlövik, Franciaországban nyaktiló alá kerül, Anglia felakasztja és Amerika villamos székre ülteti. Nos, mit szól mindezekhez Delma ur?

A francia ásitott.

- Semmit, - válaszolt. - Csak azt, hogy olyan éhes vagyok, mint egy farkas. És hogy a maga rothadt öreg könyveiről leharapom a bőrkötést, ha nem siet.

Marker felállt.

- Hát biz maga elég rideg legény, - szólt Marker. - És ami a szemtelenséget illeti, ott is kiválót produkál. Mondja csak, komolyan gondolja, hogy magával utazzam?

- Természetesen. Vegyen magának is egy nagy bőröndöt és ha hazajön, csomagolja be a cókmókját. Maga harmadosztályon utazik, én első osztályra váltok jegyet. Utközben nem ismerjük egymást. Maga körutazási jegyet vált Párisba Berlinen át. Erre a papírlapra felirtam az utitervét. Legközelebbi pénteken este tizkor találkozunk Kölnben a nagy vasuti étteremben. A középső asztalnál egy férfi ül, sonkás kenyeret eszik és sört iszik. Az én leszek.

- Jó, - felelt Marker és kalapja után nyult. - Maga úgy szokta kifejezni magát, hogy parancs-nak is beválik. Egy kissé arra a sárga korzikaira emlékeztet, kinek Austerlitz felett szállt fel a napja. Ő is értelemmel, tudatosan gyilkolt, - persze nagyban... Viszontlátásra.

- Ne feledje el a tiszti cimtárt, - kiáltott Delma utána. - És egy üveg tréfle parfümöt Pinaudtól, vagy Roger és Gallet-t!

Röviddel öt óra előtt egy fiatalember szállt ki automobiljából a rendőrség előtt. Feltűnően elegáns volt, szép göndör haja és nagy, dióbarna bajusza volt. A monoklija még előkelőbbé és tiszteletreméltóbbá tette külsejét.

A fiatal gavallér nagyon sietett. Három lépcsőt is átugrott egyszerre.

A portás alázatosan köszöntötte őt.

- A rendőrfőnök? - kérdezte az idegen, feltűnően külföldies kiejtéssel.

A portás utbaigazította őt.

A rendőrfőnök éppen az új bűnügyi biztossal értekezett, mikor jelentették, hogy egy fiatal külföldi beszélni óhajt vele.

- Ért norvégül? - kérdezte a rendőrfőnök.

- Keveset, - válaszolt a portás. - Csak azt mondta: fontos ügyben. Háromszor megismételte.

A rendőrfőnök felállt.

- Vezesse be, - szólt gyorsan. - Talán tud valamit Delmáról.

A következő pillanatban a ficsur már a szobában is volt. Kalapját, pálcáját letette, előkelő mozdulattal lehuzta a keztyűjét és megnézte az óráját.

- Ön a rendőrfőnök? - kérdezte franciául.

- Igen, és ez itt a bűnügyi biztos.

A fiatalember mélyen meghajtotta magát.

- Igen örvendek, uram, - szólt szertartásos tisztelettel. - Nevem de Mericourt. A francia követ-ség attaséja vagyok. A követség Jaques Delma szökése ügyében küldött önhöz.

A rendőrfőnök nagy tisztelettel felkérte, hogy foglaljon helyet. Mindnyájan leültek.

Az attasé egy porszemet fujt le a felöltőjéről és csipkedni kezdte barna bajuszát.

- Nagyon kényes ügy, - folytatta. - És a követ ragaszkodik hozzá, hogy küldetésem a leg-nagyobb titokban maradjon. Rövid leszek. Ma délelőtt sürgöny érkezett Koppenhágából, mely valószínűvé teszi azt a szinte lehetetlen feltevést, hogy Delma e pillanatban Dánia fővárosá-ban tartózkodik.

- Lehetetlen, - kiáltotta a rendőrfőnök és a bűnügyi biztos egyszerre. - A legnagyobb elő-vigyázattal jártunk el.

- Azt nem vonom kétségbe, uraim. De Delmának cinkostársai voltak. És egyik régi barátja a koppenhágai követségen elárulta, hogy a krisztániái kikötőben motorcsónak volt számára előkészítve és reá várt az esetre, ha sikerül neki megszöknie.

A rendőrség két embere megdöbbenve állt fel. Egymásra néztek.

- Lehetséges? - mormogta a rendőrfőnök. - Akkor csak a sötétben illanhatott el. Rögtön értesi-teni kell minden kikötőt...

- Már késő, - szólt a francia. - Gyorsjáratu hajó volt, játszva 15 mértföldet tett meg óránként. Delma már több mint három órája Koppenhágában van.

- Tessék?

A fiatal attasé felállt.

- De el lehet őt fogni, - jelentette ki ünnepélyesen. - Ha sietünk.

Az attasé ismét megnézte az óráját.

- Félóra múlva indul a vonat. A két legjobb detektívjét küldje velem Koppenhágába. Az az ember, aki a régi társát elárulta, arra kötelezte magát, hogy holnap reggel közli a tartózkodási helyét is, ha a kitűzött 10,000 koronát megkapja. Viszonzásul rendőrfőnök urnak is meg kell ígérnie, hogy őt a francia hatóságoknak kiszolgáltatja. *Nekiünk* van vele a legtöbb leszámolni valónk. Nincs rá semmi szükség, hogy még a dán rendőrséget is belekeverjük ebbe az ügybe. Ez csak további bonyodalmakra vezetne... Ugy tudom, Delmát amugy is ma kellett volna Párisba szállítani és a francia rendőrségnek kiszolgáltatni.

- Ugy van, attasé ur. Biztos ur, gondoskodják róla, hogy Rynning és Hansen az öt negyvenötös vonattal Koppenhágába utazzanak. Revolverrel és kézi bilincessel lássák el magukat.

A felügyelő kisietett.

- A követ azonkívül azt kívánja - folytatta az attasé nyugodtan - hogy a követségünk valamelyik tagja velük utazzon, hogy a kiadatási eljárásnál közreműködjék. Engem biztak meg a felelősségteljes feladattal.

- Természetesen, de Mericourt ur!

- Ez esetben a két detektív velem jöhet a pályaudvarra. Künn várakozik az autóm.

- Attasé ur nagyon lekötölez bennünket. Néhány perc múlva itt lesznek. Van fegyver önnél?

- Sajnos, nincs.

- Az pedig feltétlenül szükséges. Delma a legveszedelmesebb emberek egyike. Dühödten védekezik. Szabad a szolgálati revolveremet felajánlanom?

- Ó, nagyon köszönöm... Holnap délelőtt már életjelt adok magamról. Ugy-e számíthatok rá, hogy a norvég rendőrség egyelőre a legnagyobb titoktartással kezeli az ügyet?

- Magától értetődik... Itt vannak az embereim. Ez Rynning, ez Hansen... Monsieur de Mericourt, a francia követség attaséja. Hansen kissé ért franciául... Uraim, megkapták a parancsot?

- Igen, rendőrfőnök ur.

- Akkor szabad remélnem, hogy holnap délelőtt jó hírrel térnek vissza.

- Ebben egészen bizonyos vagyok, rendőrfőnök ur, - szólt a fiatal gavallér; - a nehéz revolvért hátsó zsebébe dugta, puha kalapját, sötétvörös keztyűjét és pálcáját kezébe vette, mélyen meghajtotta magát és a két detektív kíséretében gyorsan távozott.

A HAMBURGI PÜSPÖK

A berlini gyorsvonat nagy zakatolással berobogott a kölni pályaudvarra. A kocsikon az ajtók felpattantak és a kalauz az ablakok mellett elhaladva fennhangon jelentette, hogy ötven percig áll a vonat.

John Marker felrezzent. Két akrobata, egy vastag orfeum-énekesnő és három magdeburgi kereskedő közé volt begyömöszölve. De a fiatal vegyész nem törődött a környezetével. A világon semmi sem hatott rá, amikor az ígért földjére tekintgetett már. Agyát nem terhelte meg oly felszínes fogalmakkal, mint az erkölcs, lelkiismeret, vallás és töprengés. Egyetlen ut felé nézett - a célhoz vezető ut felé. Ezenkívül nem vett tudomást semmi másról. Mit törődött a társasággal és a társadalommal! Hisz azok eddig csak ártottak neki. Padlásszobába zárták a titánt, a rosszakarat és tudatlanság börtönét építették köréje és egy fegyenc áporodott hitvány kosztjával látták el őt. Szelet vetettek a kedélyébe és most olyan orkánt aratnak, amelyet a világ még nem látott...

- Köln!...

Kábultan tápászkodott fel a fapadról és körülnézett.

Nos, itt kell hogy találkozzék barátjával, a gyilkossal.

Ha Delma kereket oldott... Attól függ az egész jövője, ime, átlépte Rubikont. A törvény és az erkölcs szárazföldjéről a bűn szigetére lépett. Az utitársak csodálkozva bámultak a közöttük álló, mormogó sovány csontvázfigurára. A brettli énekesnő, ki éppen a leggazdagabbnak látszó kereskedőt igyekezett elbódítani, hangosan vihogott. Erre mindnyájan röhögni kezdtek.

Marker meglepődve végignézte őket; egyiket a másik után. Tekintete csak végigsiklott rajtuk, ajkukon máris megfagyott a mosoly; a nevetés a torkukba fulladt. Mily csodálatos ember volt! Mintha nem is emberi szem pillantása érte volna őket. Kigyószemek voltak - Anaconda öldöklő szeme, melynek tekintete megrepesztí az őserdők rágcslóinak szívét.

Ösztönszerűleg elhúzódtak tőle, készséggel helyet engedtek neki, mikor podgyászát felemelte és kiszállt.

De Marker mindebből nem vett észre semmit. Azt már megszokta, hogy az emberek borzadnak tőle. Félszegen, esetlenül keresztülfurakodott a tömegen, lassan és remegve a nagy étterem felé tartott.

Gyorsan körülnézett. Könnyen áttekinthette a termet. Nem több, mint öt-hat ember ült ottan. De Delma nem volt sehol.

A középső asztalnál csupán egy öreg katolikus pap meg egy feketébe öltözött feltűnően szép fiatal hölgy ült. A pap levette széles karimájú kalapját. Szép aggastyán volt, vonásai finomak és nemesek. Ősz hajfürtjei hátra voltak simítva és barátságossá, nyílttá tették az arcot. Hangosan, kissé rekedt hangon vigasztaló szavakat intézett a fiatal hölgyhöz, akit úgy látszott, nagy csapás ért. Egy pohár sör volt előtte és vajaskenyér pompás sonkaszeletekkel.

Marker letörölte homlokáról az izzadtságot. Ez a tiszteletreméltó ur, ez az aggastyán-hangu pap, ez...

- Édes fiam, keres valakit? - kérdezte németül az aggastyán barátságosan, és lassan enni kezdte a vajaskenyeret.

- Igen, - felelte Marker alázatosan, - de...

Elnyelte a szavát. Felismerte a pap kezét. Az ujjak, melyek a kenyeret tartották, olyanok voltak, mint a ragadozók karmai.

A pap előre hajolt.

- Másodosztályu kocsiba szálljon. Kocsiszám 549, a hely száma 17, - suttogta. - Az ajtó mellett. Nem ismer engem. Menjen... Üldöznék!...

Marker gépiesen szótfogadott és keresztülment a termen. Aztán lassan kisodródott. Az ajtó mellett fekete szakállas, alacsony ember állt és óvatosan, fürkésző tekintettel nézett be a nagy terembe. Szemei szikráztak. Nyugtalanul feszengett.

Hirtelen megfordult és a táviró-hivatalba sietett. Marker hallotta, hogy zsebében acél csörög.

De a pap nem sietett. Míg csak a csengő nem szólt, szép utitársnőjével bent ült. Aztán lassan felcihelődött, felszálltak a másodosztályu kocsinak abba a szakaszába, hol eddig csak ketten ültek: a fekete szakállas ember és Marker.

A fiatal hölgy a sötét emberrel szemben foglalt helyet és a pap az ablak mellett ült. Kezét összekulcsolta, mintha halkán imádkozott volna.

- Hová utazik, uram? - kérdezte kitünő németiséggel az idegentől, ki meglepődve összerezett.

- Noyonba, - válaszolt a fekete szakállas németül és a kétség gyenge árnyéka futott végig arcán.

- A kiejtésén érzem, hogy ön francia, - folytatta a pap. - Sajnos, oly gyengén beszélem e szép nyelvet, hogy nem merek franciául társalogni.

- És főtisztelendő ur hová utazik? - kérdezte a francia oly alázattal, mely sokkal tulzottabban hatott, hogy teljesen őszinte lehetett volna.

- Aachenbe igyekszünk, - felelt a pap. - Egészségem az utóbbi időben kissé megrendült és úgy hiszem, az ottani fürdők jót tesznek nekem. Unokahugom, Kirchhofer kisasszony... Bocsánat uram, szabad a nevét tudnom?

A francia egyszerre csak heves köhögési rohamot kapott.

- Ó bocsánat, - dadogott. - Nevem Dubois, borügynök vagyok.

A pap sápadt aggastyán-arcán gyenge mosoly futott végig.

- Én a hamburgi Mária-templom püspöke vagyok. Nevem Römer Gáspár.

Az idegen félig felemelkedett és meghajtotta magát. Fuldokló kiáltásra eszmélt fel e pillanatban Marker. A fiatal leány a karmantyujában eddig rejtve tartott csuklyát hihetetlen ügyességgel a fekete szakállas arcába dobta, megrántott egy hurkot, mely a szerencsétlen nyakán összehuzódott úgy, hogy nem tudott kiabálni.

A pap egyszerre csak elvesztette egyházas jellegét. Mint valami fiatal tigris, a franciára vetette magát, lerántotta a szakállát, ami minden nehézség nélkül le is jött és erős, energikus álla, csupaszon maradt.

- Gyorsan, - suttogta, - mielőtt a kalauz itt lesz. Huzd le a felöltőjét.

Az eszméletlen embertől minden ellenállás nélkül elrabolták a felöltőt. A fiatal hölgy hosszú gyakorlatra valló erővel és gyorsasággal dolgozott.

Anélkül, hogy egy pillanatot vesztek volna, a pap a félig megfulladt embert felemelte, kinyitotta az ablakot, kis erőfeszítéssel átemelte és az udvarias borügynököt fejfelé a töltésre dobta.

Szent Mária-templom püspökéről lehámlott minden keresztényi vonás. Lehuzta fekete köpenyegét, kidobta az ablakon, kalapját utána, ősz hajfürtjeit leszakgatta és nedves kendővel alaposan letörölte az ábrázatát. A ráncok eltűntek. Aztán felkapta az idegen hosszú fekete szakállát, gondosan felragasztotta, belebújt Dubois ur felöltőjébe, annak széles kalapját mélyen szemére húzta és a helyére ült.

Az egész nem tartott tovább, három percnél.

- Nos, - szólt a kivetkőzött püspök Markerhez, - mit szól hozzá?

Delma hangja volt.

- Jól dolgozik, - válaszolt a vegyész hidegen.

A fiatal leány felkacagott. Mióta uton voltak, ez volt az első eset, hogy száját felnyitotta.

Néhány perc múlva Aachenben voltak.

A kalauz sürgönnnyel a kezében végigment a folyosón.

- Achille Binet ur, - kiáltotta.

- Én vagyok, - szólt Delma.

- Kérem uram. Sziveskedjék az elismervényt aláírni.

Az anarkista feltépte a sürgönyt és elégyűlten csettintett.

- Mi az, Jaques? - kérdezte a fiatal leány lelkesedve.

- Monsieur Lepin sürgönyözött nekem, - válaszolt a gonosztevő. - Elfogató parancs Jaques Delma ellen, ki Jeumont mellett átlépte a határt.

- Mit csinálsz?

- Természetesen válaszolok.

És Jaques Delma kiszakított egy lapot a jegyzőkönyvéből és a következőket írta rá:

Lepine, rendőrprefektura. Páris.

Illetőt Aachenben elfogtam. További parancsot várok. Hotel Savoy.

Binet.

- Így, - szólt diadalittasan. - Ime, Páris felé szabad az út. És a táviróhivatalba ment.

A fiatal hölgy tekintetével követte őt.

- Ugy-e, nagyszerű ember? - rebesgette halkan.

Marker bosszusan maga elé bámult.

- Nem megmondtam? - dünnyögött. - Bolondság volt az ördög és a pokol dogmáját kiirtani. Már itt a földön égett pokolszag üti meg az ember orrát.

NATASA

A rue de la Sorbonne, a Quartier Latin legszűkebb sikátoraiba torkol. Kurta, kicsi utca-tönk volt, mely a franciák legmagasabb szellemi kulturájának hajlékai felé szegeződik. Különben semmi különös nem állapítható meg e keskeny utcáról, mely a Cluny zord falainál végződik. Az utca nagyobb részt kis hotelek egész sorából áll, hol a tanuló-ifjúság telepedett meg. Többnyire külföldiek: délamerikaiak, japánok és oroszok. A francia diákok már rég átmene-kültek a Szajna tulsó partjára; a Montmartre barátságos korcsmáinak közelébe vándoroltak, hová nem hatol fel a keletiek és indiánok szaga. Aztán ott vannak a közuti vasutak, amelyek a boulevard Clichy felé vezetnek, az mégis sokkal élénkebb hely, mint a «Boul Miche» álmos, siralmas negyede.

A rue de la Sorbonne sok oly eseménynek volt tanuja, mely a francia szellem legizgalmasabb napjaiban játszódtott le. A mult század közepén olyan férfiak üldögéltek a szűk hotel-szobákban, kik az irodalomtörténetnek gazdag anyagot szolgáltatottak - szűk nadrágban feszen-gő hosszú haju ifjak, kikből csakugy szikrázott a szellem és a polgárság megvetése. Igen - olyan emberek ültek itt, mint Theophile Gautier, kiket majd felvetett a hiuság, itt csapott öklével Viktor Hugó a vékonydongájú asztalra, itt álmodta el utolsó erejét Henry Murger és Auguste Comte itt töprengett olyan gondolatokon, melyek az új korszak embereinek útját egyengették.

A himzett mellényes, hosszú haju romantikusok ime eltűntek. Fekete kreolok és a pampákról idecseppent félindiánok káromkodtak, szidták egymást a keskeny lépcsőkön, piciny japánok tipegtek ide-oda a sötét folyosókon, és valamelyik gazdag floridánéger egyik vagy másik ivadéka mutogatta fehér fogsorát a felső emeleteken. Sok furcsa exisztencia él itt rendben, tisztességben a szeretőjével és nem törődik vele, hogy szomszédja mit csinál.

Az utca egyik legmagasabb házában, a nagy vegyészeti üzlet közelében a legfelsőbb emeleten üvegtetős kis laboratórium van. A háziur szerint állítólag itt fedezték fel a chinint. De még ez a csábító közlés sem vonzott oda az évek folyamán sok embert. A laboratórium a háziur fájdó pontja lett - részben, mert nem volt szíve hozzá, hogy a bért leszállítsa, másrészt, mert magán-laboratóriumok nem nagyon kellettek senkinek sem.

De most elvetette a gondját az egésznek. Egy szép napon élet költözött az öreg lombikokba, gáz sziszegett a tégely alatt, mely a monda szerint a chinin szülőanyja volt.

Mégsem szerette az új lakóit, kik a legfelsőbb emeletet elfoglalták. Pedig csendes emberek voltak, kik ugyszólván sohse távoztak hazulról. Senkivel sem érintkeztek. Az ismeretlen nemzetiségű szép fiatal hölgy gondoskodott mindenről. Mosogatott, a hálószobát rendben tartotta, ő vásárolta be az ebédre valót. Ez nem illik olyan hölgyhöz, ki egy herceg szeretője is lehetett volna.

Titokban néhányszor megkísérelte, hogy a legfelsőbb emeleten folyó dolgokba kissé betekintsen, de kísérletei teljesen balul ütöttek ki. A magas sovány külföldi a szó szoros értelmében *kinézte* őt, és az az alacsony ördög, aki vele volt, a lépcsőházban, oly tréfás figyelmeztetésekkel bocsájtotta útjára, hogy fenyegetéseknek is beváltak volna.

Nos - hiába minden. És ha kíváncsiságát nem is tudta kielégíteni, a házbért mindenesetre előre megkapta. És ez volt mégis a fődolog...

De John Marker éjjel-nappal a készülékei mellett ült. Legfeljebb néhány órát pihent a szófán. Szemei egyre szurósabbak lettek és mint a fiatal iramszarvas fején a fejletlen agancs pupja, állkapcsa úgy dudorodott ki arcának pergamentjén. Mint álomkóros járt-kelt és osztogatta parancsait. A fiatal leány fáradhatatlan volt és Delma a laboráns hálátlan szerepét vállalta.

Multak a napok.

Egy este Marker munkáját abbahagyva, székre vetette magát és lehunyta szemét.

- Beteg? - kérdezte Natasa. Hangjában rosszul elpalástolt hamis gyöngédség lappangott.

Marker nem válaszolt. Majd szemét hirtelen felnyitotta és úgy nézett körül, mint aki más világból került oda.

- Hát maga kicsoda? - rivalt rá a vele szemben ülő fiatal hölgyre.

A nő elpirult.

- Kedves Marker, - szólt Delma gyorsan, - hisz ez Natasa, a mi barátnőnk.

- Vagy úgy? - szólt a vegyész szórakozottan - azt hittem...

- Mit hitt?

- Hogy más valaki... - az anyám.

- Hogyan?

- Ugyanazt látom a szemében, ha rám néz. Bámulatot és irtózást.

A fiatal leány felállt és összeráncolta szemöldökét.

- Ön téved, - szólt Delma nyugodtan. Natasa közülünk való. Mindent feláldoz önért, ha várakozásunkat valóra váltja. Nincs egy csepp vér az ereiben, mely nem az anarkizmusért hevülne. Földhöz sujtottak bennünket, de az arannyal megbosszuljuk magunkat.

- Ez igaz, Marker ur, - suttogta Natasa, keze után kapott és szenvedélyes csókokkal borította. - Szeretem ezt a kezet, mely hozzásegít engem a bosszuhoz...

- Bosszu, - mormogta a vegyész zavartan és kezét visszahuzta. A csókok égették őt.

Delma a fiatal leány vállára tette a kezét. És a leány dühtől eltorzított arca megenyhült, szelid nyugalom ömlött helyébe és valami madonnaszerű vonás sugárzott szét az arcán.

- Ennek is megvan a maga története - szólt Delma komoran. - Mindnyájunknak van valahol valami leszámolni valónk... Tudja, hogy ki vagyok?

- Ismerem önt, - szólt Marker. - Ön a keselyük egyike volt. Ralph Burns aztán lenyeste a szárnyait. Hó, az mulatságos eset volt. De maga is megrövidítette őt egy karral és egy lábbal. És most, úgy hiszem, Josias Saimler legyőzőjének fejére vadászik.

Delma vállát vonogatta.

- Ralph Burnsre nem sokat adok, - szólt Delma. - Az egy jó kalapács. De a kéz; az a fontos, ahhoz akarunk közel férközni, - folytatta hevesen. - Ha az arany láza az egész társadalmat megreszketteti, ha a máglya égni kezd, akkor egy embernek kell ott tűzhalált halni; fogat fogért...

- És ki az az ember?

- Nem tudom, hogy hívják. De egy éjszaka Eppendorfbán az ablak mögött láttam az arcát és egy este a norvég hegyek között nyakamon éreztem keze szorítását.

Marker hosszan eltűnődött.

Végül megszólalt. - Nos, tudom ki volt. Krisztiániában jól ismerik őt. A neve Fjeld. Dr. Jonas Fjeld.

Delma bólintott egyet.

- Hallod Natasa? Gondolj erre a névre, ha felvirrad a mi napunk. Ne feledkezz el róla.

A fiatal leány öklét összeszorította, szemei mint a jaguár, ha ellenséget szimatol mereven előretékintettek.

Delma gyengéden nézte őt.

- Igen, - dünnyögte, - ez itt Natasa, Josias Saimler leánya.

AZ ARANYCSINÁLÓ

Páris fölött vihar száguldott végig. Egyike volt azoknak az őszi viharoknak, melyek mintha alapjában akarnák megrendíteni a szajnaparti várost. Eső paskolta a háztetőket és a kis kémények mint orgonák zengtek a sötét éjszakában.

De Marker nem törődött a dühöngő zivatarral. Legfeljebb izgatta őt, miközben a félhomályba borult szobájában egy lombik előtt állt, mely sajátságos opálszinű folyadékkal volt tele. Felrázta és csillogó szemcsék ütődtek a lombik falához.

- Ez a materia prima, - dünnyögte diadalmasan. - Lássuk csak, hogy állja a próbát. 80 fok mellett az oldatnak piros színt kell játszania.

Meggyújtotta a gázt és a lombikot a láng felett óvatosan jobbra balra forgatta, míg két társa feszült figyelemmel követte minden egyes mozdulatát.

- Nem látok semmi változást, - suttogta Delma.

- Várjon egy kicsit, - rivalt rá Marker idegesen és csontos hosszú keze megremegett.

És ime egészen alul, a lombik fenekén vastag vérvörös anyag sűrűsödött össze... felbukkanó és elsuhanó tűzvörös sötét gőzök módjára terjengett és úgy forrt, mint valami tüzes szökőkút.

Marker lekapta a gázzal a lombikot és maga elé tartotta... Mély sziszegéssel forrt a benne levő folyadék. Lassanként biborvörös színt váltott és különös csillogás árnyalta.

- A vörös tinktura, - mormogta Marker. - Sehfeldnek igaza volt.

Delma felé fordult.

- A tizennyolcadik század közepén Csehországban élt egy Sehfeld nevű ember. Ferenc császárnak aranyat csinált és minden jól ment, míg csak egy asszony bele nem ártotta magát a dologba. Ez Mária Terézia császárnő volt, ez a derék férfi természetű asszony. Sehfeldet elfogatta és az inkvizíció legfinomabb eszközeivel kezelte. De Sehfeld hallgatott. Szabad, független ember volt, nagy alchimista. Megvesztegette őreit. Azok mind megszöktek és ő mérhetetlen kincsekkel jutalmazta a szabadítóit. Titkát magával vitte a sirba. Csupán egy piros festékanyaggal telt üveget találtak a hagyatékában. Ez volt a vörös tinktura, a titokzatos erő, mely a bölcsesség kövéhez vezet. - Lapis philosophorum. Senkisem tudja, hogy állította elő ezt a tinkturát. És a legbölcsebb emberek kinpadon haltak meg, mert azt hitték, hogy megtalálták az odavezető utat, mint Raymundus Sullus, Amandus Villanovus, Basilius Valentinus és van Helmont. James Price 1782-ben egészen véletlenül bukkant rá a vörös tinkturára. De mikor másodízben meg akarta csinálni, elfelejtette az előállítás módját. A Royal Society csalónak tartotta őt. És Price annyira kétségbeesett, hogy felakasztotta magát... Sok vérbe, szenvedésbe került ez a vörös folyadék. És még többbe fog kerülni...

- Szóval azt hiszi, hogy e tinkturából aranyat tud csinálni? - kérdezte Delma. Nagyon sápadt volt, szemei szinte zöldek voltak a különös félhomályban.

- Igen, - felelte Marker határozottan. - Bizonyos előfeltételek mellett a higanyt vagy ólmot arannyá változtatja. De a nyert mennyiség elenyésző módon csekély a mi céljaink számára. Minden azon alapul, hogy a fémek *nem* elemek. Albertus Magnusnak, Regensburg bölcspüspökének igaza volt. Vannak alapanyagok, de nem a fémek között. Ez most majd beigazolódik... Itt van ez a vastag falu üvegtartály. Félig nátriummal van megtöltve. Ha ezt a tinkturát a tartályba öntöm, erős pezsgés jön létre, ami azzal végződik, hogy az egész nátrium, tejszínű, kásás, egynemű anyaggá oldódik fel, mely az erős fénnel szemben nagyon érzékeny. Így...

Marker egy vékony szűrőn át néhány csepp vörös tinkturát öntött az üveggömbbe. Mintha szét akart volna pattanni az üveggömb. Ugy forrt, pezsgett benne minden, hogy a hab kifutott a nyíláson. De a tinktura azonnal elvesztette vörös színét és pöfögve, bugyborékolva főtt a vastag kásás folyadék.

- Ha most, - folytatta a vegyész ünnepies hangon, - ezt a gömböt zárt helyre juttatom és rádiumsugarak egyenletes behatásának teszem ki, akkor, a nátrium nagy könnyedséggel feloszlik... Lássuk csak!

Az üveggömböt a legnagyobb elővigyázatossággal négyszögletes szekrénybe helyezte és azt lezárta.

- Tíz perc, - dünnyögte és holtfáradtan székre vetette magát.

Egy szót sem szóltak, a vihar tombolt a ferde üvegtető felett, kövér esőcseppek hullottak reá egyenletes koppanással. A szélroham egy tetőtéglat magával sodort, mely az egyik ablaktáblát bezuzta, de senki sem törődött vele. Légvonat ingatta meg a gázlángot, de egyikük sem vette észre. Minden szem a kicsiny fekete szekrényre szegeződött, mely körül halvány foszforfény sugárzott...

Aztán hirtelen elcsendesedett minden. Mintha valami óriási kéz egy zsinórt megrántott volna és az elemeket bezárta volna. Az eső elállt, gyenge szellő tódult be a szétört ablaktáblán. És ime!... Magasban a fekete felhőtömegek között zöldes rés támadt és a chaotikus sötétségből csillagokkal körülvéve kibontakozott a hold izzó korongja. Csak egy pillanatig tartott az egész, de azoknak a sápadt embereknek ott fenn a padlásszobában a szívük összeszorult a rájuk szegeződő borzalmas tekintet súlya alatt. Felébresztették a szervetlen világ rejtelmes erőit, melyek ime ismét behatoltak az emberi lélek titkos mélységeibe.

Marker nyerte vissza legelőbb a lélekjelenlétét. Felemelkedett és homlokához kapott.

Majd felnyitotta a szekrényt, kivette az üveggömböt, az asztalra tette és kalapáccsal széjjelverte.

Natasa meg Delma odarohantak és lélekzetüket visszafojtva a cserepekre bámultak. A kásás anyag eltűnt. De a cserepek között kicsiny, sötét göröngy hevert, akkora, mint egy dió.

Marker felkapta és körmével megkarcolta. Majd az asztalra ejtette.

- Megvan! - kiáltotta. - Ez arany. Elméletem helyes volt. Ezer tonna konyhasóból ezen az uton tíz tonna tiszta arany nyerhető.

- Mekkora értéket jelent az? - kérdezte Delma rekedten.

- Husz millió frankot, - válaszolt Marker. - Gyárat kell alapítanunk. Aztán...

A sápadt magas ember szeme lecsukódott. Az asztal után kapott. Aztán mint a ledöntött fa, elvágódott.

A Sorbonne templomának órája tizenkettőt ütött.

A VILÁG URAI

- Hogy érzi magát Marker ur?

John Marker körületekintett a kis szobában. Fáradt szeme valami nyugvópont után kutatott. Tekintete a kandallóra tévedt, melyben négy nagy fahasáb pattogott és barátságos sárgászörös fényt árasztott a szobában, végül megpihent a föléje hajló sápadt női arcon.

- Beteg voltam? - kérdezte. - Hangját még saját maga is keménynek, élesnek és idegennek találta.

- Attól tartottunk, elveszítjük önt, - szólt a leány egyszerűen. - Tíz óra hosszat eszméletlenül feküdt. A doktor azt hitte, hogy agyhártyagyulladását kapott.

- Egészséges vagyok, - mormogta Marker bosszusan. - Kutya bajom. Fáradt vagyok és éhes.

A fiatal leány kisietett és rögtön egy hideg sült tyukkal meg egy palack borral tért vissza. Marker minden teketória nélkül a tyukhus után kapott.

- Agyhártyagyulladás - nekem? Ezek az orvosok nagy szamarak. Egyetlen szervem van, ami teljesen rendben van. És ez az agyam. Különbözik, mint látja, a testi hibák mintagyűjteménye vagyok. De természetesen a legfelsőbb emeletem az oka mindennek.

- Még nem szabad oly sokat beszélnie, - mondta Natasa.

Kis redő vésődött Marker boltozatos homlokára.

- Szeretem a maga arcát, - dünnyögte a vegyész. - Nem azért, mert szép, vagy ilyesmiért, hanem mert megvetés és irtózás nélkül tekint reám. Ez eddig még nem történt meg velem. Eddig azt hittem, ha semmi sem sikerül, beállok madárijesztőnek. A gyerekek bőgne, ha meglátnak. De ön...

- Mi összetartozunk - szólt a nő gyorsan. - Nem vagyok olyan, mint a többi nők, kik nem tanulták meg, hogy mi a gyűlölet. Kevés barátomhoz hű vagyok, elhiheti Marker. Delma is az. Mindketten a gyűlölet árnyékában születünk, de épp ott virul ki leginkább a hála.

Marker félretolta az utolsó csontot is és mohón itta a fanyar vörösbort.

- Ön nagyon okos fiatal hölgy, - válaszolt. - Nem is kívánhatok jobb tanítónőt, ki az anarkizmus ábécéjére megtanítson. De a gyűlölet véníti az embereket. Ez nagy kár. Mert ön fiatal és szerelemre termett.

Natasa felállt és keményen akart válaszolni, de ebben a pillanatban Delma a szobába lépett. Meglepetve nézett Markerre, ki félkarral feltámaszkodva reámosolygott.

- Üdvözlöm önt, a sirból visszatért embert, - kiáltotta vigan. - Hisz majd szétveti az egészség. És mi attól féltünk, hogy közvetlenül az aranyország küszöbén elvágódik.

- Már átléptem a küszöböt.

- Átlépte. Semmi kétség. Natasa ma elment a Sorbonne laboratóriumába és megvizsgáltatta a kis aranygöngyöt. Ez rendkívül tiszta és finom arany, - mondta a professzor. - Kérdezte, honnan való. Natasa azt mondta Alaskából.

- És most mit csinálunk? - kérdezte a vegyész. A fáradtság árnya borult márványfehér arcára.

- Sokat gondolkoztam felette, - válaszolt Delma. - A dolog nem megy olyan könnyen, mint ahogy látszik. Egy kis aranygyárat persze építhetünk és az aranyunkat el is adhatjuk Raphael és Rothschildnak meg más arany-nagykereskedőknek Londonban. De az aranytermelés ily hatalmas növekedése csakhamar bizalmatlanságot idézne elő. A bankok kinyujtanák csápjait és még mielőtt valamit elértünk volna, az arany értékjellege megszűnne. És a nyakunkon

maradna a nagy készlet, a találmány... Nem, ez nem megy. Más módot találtam a meggazdagodásra és arra, hogy a piacot tökéletesen felforgassam.

Delma előrehajolt és rekedt suttogással folytatta:

- Itt a közelben lakik egy Jean Fabre nevű ember. Mintegy harminc évvel ezelőtt jó csengésű neve volt Párisban. Szobrász volt, de domborművekben különösen kitűntette magát. Néhány művét szétszórta még ma is őrzik különböző gyűjteményekben, kastélyokban. Gyönyörű darabok. 1871-ben Fabre az elsők között volt a barrikádokon. A harc hevében leterített egy fiatal katonát, kiről később kiderült, hogy a legifjabb öccse. Fabre érzékeny ember volt és lelkében annyira megrendült, hogy teljesen letört. Eldobta a vésőt és ivásra adta magát. Ivott, egyre ivott és tíz év alatt készen volt. Nemcsak a művészetével, hanem a becsülettel és az életbe vetett hitével is. Hetenként kétszer felment egy ismert vésnőkhöz, ki éremtervekért és más apróságokért havonta néhány száz frankot adott neki. Fabre mindent megtett, amit kívánt tőle. És nincs Párisban még egy ember, ki az éremmetszésnek olyan mestere volna, mint ez a szerencsétlen iszákos Jean Fabre, az én emberem. A megfontolás erejét az ital kiölte belőle, de a gyűlöletet nem... és mindenekelőtt a tökéletességig le tudja másolni az érmeket. Rendben van...?

Marker kelletlenül válaszolt.

- Ugy találom, hogy a pénzhamisítás nagyon alávaló mesterség.

- De hisz mi nem *hamis* pénzt nyomunk, - szólt Delma. - Egyszerűen ugyanazt csináljuk, mint az Angol bank, érvényes, jó Sovereigns-t bocsájtunk ki mi is. Egy kissé értek a gyártási dolgokhoz, tudom, hol szerezhetők be alkalmas gépek. Hallotta már Willy Sperling nevét?... Még nem?... Egészen csinos kis hamispénz műhelye volt Guernsey szigetén. Valamilyen módon hozzájutott egy kiselejtezett angol pénzverőgéphez, mely a hűséges hosszú szolgálat közben kissé megrokkant. Ismét üzemképesre tette és bámulatosan szép formájú aranypénzt gyártott sárgarézből. Sperlinget egyik londoni útja alkalmával lefűlelték és mert oly szerencsétlen volt, hogy néhány detektívet agyonvert, minden további nélkül felkötötték.

Segédje Guernseyben értesült a dologról, a műhelyt levegőbe röpitette és kereket oldott. De nem volt szíve hozzá, hogy a pénzverőgépet is tönkre tegye. Egy éjszaka nagy hordóba csomagolta és a tengerbe gördítette. Most 12 láb mélyen Guernsey mellett egy üregben pihen. Ugyszólván örököltem...

- Nem tudom, mit akar, - dűnnyögte Marker fáradtan. - Minek ez a sok teketória?

Delma jelentősen mosolygott.

- Maga bizonyosan nagy ember, John Marker, de veszettül gyámoltalan. A tudománynak mindig szüksége volt dadára... És én a maga dadája akarok lenni... Ha el akarunk érní valamit ezzel a találmánnyal, akkor az aranyat be kell csempészni a társadalomba. Lassan-lassan, de biztosan, úgy szólván teli kell tömni vele, míg végül egyszer széjjelpattan. De ezt aranyrudakkal nem lehet megcsinálni. Ismeretlen forrásból eredő váratlan és erős szaporodás gyanút kelt. De az aranypénz, mely külsejére, súlyára, minőségére nézve miben sem különbözik az Angol bank pénzétől, mint valami lassan ölő mérge hatol be a forgalomba. Ez olyan mérge, mely a gazdasági folyamatot meggyengíti és oly borzasztó zavart idéz elő a kereskedelemben, hogy egy nap akkora krach következik be, mely megbénít minden banktevékenységet. Minden államban bank- és pénzváltó irodákat állítunk fel. Még nem haltak meg a keselyűk. De most nem dinamitot hoznak a csőrükben, hanem aranyat... hamisítatlan tiszta sáráranyat!

- Aztán felakasztanak bennünket, - jegyezte meg Marker szárazon.

- Nem, - kiáltotta Delma hevesen. - De Tower bitófái mégsem maradnak üresen. Majd gondoskodunk róla. Mert mi leszünk a világ urai!

RALPH BURNS OTTHONA

Távol London zajától, messze künn a Kensington Gardenben csinos kis cottageszerű villa fekszik. Sem torony, sem fölösleges oromdisz nincs az épületen, bizonyos vaskos kényelem sugárzik ki az erős bambuszkerítéssel körülvett jól ápolt szép kerttel ellátott villából.

1917. egyik tavaszi napján történt. Egy magas ember járta körül a kertet, balkezában ásó volt, szájában rövid pipa. Ballábát kissé maga után vonszolta, jobb karja sem lehetett nagyon rendben. De azt mégsem lehetett volna róla elmondani, hogy nyomorék. Azért kevesen voltak, kik össze merték volna vele mérni erejüket, pedig Ralph Burnsnek csak félkeze és féllába volt. Viszont a híres és félelmetes detektív már nem rendelkezett oly hatalmas erővel, mint egykor. Szolgálatából visszavonult és távol a vörös szövetség egykori színterétől, boldog férj módjára járadékából éledegelt.

Azért sok mindenre kellett gondot viselni. Mindenek előtt a kertet kellett megművelni és gondozni. És Burns megható gondossággal dolgozott. A kis darab földet felásta, trágyázta és megöntözte, mintha világegyetében mást se csinált volna, mint azt, hogy meglegházi növényeket neveljen. Ott voltak a rózsafák, azokat nyelni kellett, aztán az a fiatal almafa, mely tavaly két nagy almát termett és különböző erősítő anyagokkal kellett a további fejlődését biztosítani és aztán a vérbükk.

- Helén, - kiáltotta. - Kukoricát, vagy kendert vessünk a melegágyba?

Fürge kicsi asszony lépett a verandára; kezében törlőrongy volt.

- Nem lenne jobb, ha inkább dohánynyal próbálkoznánk? - szólt elgondolkodva. Mosolygott.

- Persze! Kezdem már unni az örökös «golden dew»-t. Nagyon finom dolog lenne, ha jövő tavasszal a magam termését szívnám. De mit csinálunk a számócaival?

- Ugyhiszem legjobb lesz, ha annál maradunk, szólt a fiatal asszony határozottan. - Az az egy szem számóca, ami tavaly termett pompás volt, ugy-e?

- Elragadó, - válaszolta komolyan Burns. - Mióta élek nem ettem olyan számócát. Micsoda zamata volt! De hát mit várhat az ember két bokor számócától.

Felesége áthajolt a korláton.

- Milyen csodálatos gyerek vagy Ralph, - szólt gyengéden. - Hogy szeretlek.

Burns feléje nyújtotta bal kezét. Félszegen, nehézkesen, de végtelen gyöngédség nyilvánult meg abban, ahogy az asszony fekete haját megcirógatta.

- Egészen megváltoztál itten Heléna. Napról napra szépülsz. Emlékszem, mikor odafenn a krisztániái kórházban először megláttalak. Nagyon rossz bőrben voltam, ugy-e? Hajszálon csüngött az életem. Mikor huszonnégy órai önkivület után feleszméltem, a te szemed volt az első, amit megpillantottam. Mily jó, ha valaki angyal lehet, gondoltam. És hálát adtam a jó Istennek, hogy ily kivételes helyre vezérelt engemet. És aztán kezded simogatását éreztem homlokomon. És ekkor megértettem, hogy még nem fejeztem be a pályafutásom... De a szemeid Heléna, állandóan üldöztek. Valami különös, borongós fény lobogott bennük, amelyet nagyon szerettem. Emlékszem, hogy Tennyson egyik versére eszméltem «The star-like sorrows of immortal eyes». És mikor megtaláltam, elszenderedtem - nem a halálba, mint valamennyien gondoltátok, hanem vissza az életbe... Mintha álom lett volna az egész. Álom, mely vérrel, gyűlölettel, bosszuvággal kezdődött és napsütéssel, szerelemmel végződött. Ime ismét itt a tavasz. Heléna! És többé nem bánatot, lemondást olvasok ki a szemedből. Én vagyok a legboldogabb ember a világon. Te a törlőrongyot lengeted, én az ásót.

- Csak tartós legyen, - suttogta az asszony. - Néha éjjel arra ébredek, hogy szinte megfojt a rettegés, az aggodalom, valamitől félek, ami bekövetkezik - valami sötét, valami végzet-szerű... És mert Jaques Delma elmenekült...

- Annak már több mint félesztendeje, - szólt Burns nyugodtan. - És azóta nem mutatkozott. Nem félek Delmától. Különös fickó. Nem olyan, mint a legtöbb anarkista. Bizonyos tekintetben rokonszenvezek is vele. Valóságos tigris, de okos ember. Kiváncsi vagyok vajjon elcsipik-e?... Még dolgot ad a különböző rendőrségeknek. Én mindenesetre örülök, hogy künn vagyok a vízből. Ő majd mindenesetre kitalál valamit. Ahogy én ismerem: a Jaques barátomat, bizonyára lecsapolja még egynéhány ember véréét. Ugy hiszem most Párisban van.

- Honnan tudod?

- Csak úgy sejttem. De egy francia detektívet már eltett a láb alól. Fél esztendővel azelőtt Köln és Aachen között akadtak rá a vasuti töltés mellett. Redpath mesélte el nekem. Ez egészen Delmára vallott. A legvakmerőbb, legarcátlanabb terrorista - a föld kerekiségén - mióta Jaap van Huysmann San Francisco utcáin elesett. Ez a fickó, könnyen meglehet, hogy még bele-szól a világtörténelembe, míg mi számocát szedünk, dohányt ültetünk és gyerekeket...

- Pszt... - szólt az asszony, - ne beszélj ilyeneket. - Kezét a férfi szájára tapasztotta. - Valaki jön.

Egy automobil robogott végig az uton és megállt előttük. Öszhaju, magas, derék ember szállt ki az automobilból és körültekintett. Majd könnyed lépésekkel a kertbe sietett.

- Ön Ralph Burns? - kérdezte ércesen csengő mély hangon és tiszteletteljesen levette a kalapját.

- Igen, - válaszolt Burns. - Mivel szolgálhatok?

Az öreg ur körülnézett.

- Zavartalanul beszélhetünk itten?

- Egymagamban lakom itt feleségemmel. De meg kell jegyeznem, hogy már nem vagyok aktív szolgálatban, amennyiben bűnügyről van szó.

- Tudom. Mint magánember jövök a magánemberhez. Tanácsért jöttem. Nagy dologról van szó, az egész világot érdekli. Nem tudom, hogy a pénzpiacon az utolsó három hónap alatt végbement különös ingadozásokat észrevette-e? Mintha láthatatlan kezek mozgatnák a dolgot és romlásba kergetnek bennünket.

Az öreg ember hangja suttogásba fulladt.

- Nagy krach előtt állunk, mely annál félelmetesebb, mert nem tudjuk, honnan fenyeget a veszedelem...

- Szabad nevét tudnom? - kérdezte Burns kissé élesen.

- Bocsánatot kérek, - szólt az idegen. - Nevem bizonyára nem ismeretlen ön előtt. Lord Cavendish, az Angol bank igazgató elnöke vagyok.

A TITOK

Lord Cavendish kényelmesen hátradőlt a dohányzószoba egyik karosszékében.

- Kényelmes otthona van.

- Igen, - szólt Burns. - Olyan kellemes, hogy nagyon nagy dolognak kell annak lenni, ami kicsal a barlangomból.

A híres pénzüember szórakozottan bólintott.

- Ez nagy titok, - mormogta maga elé. - Olyasvalamivel kell harcolnunk, amelyet nem ismerünk, - folytatta hirtelen. - Valami ismeretlen, ami megbénít bennünket. Nemcsak bennünket, hanem az egész bankvilágot. Mondja kérem Burns, ért valamit a pénzügyekhez?

- Nem, - szólt az egykori detektív őszintén. - A pénz mindig gyenge oldalam volt. Tudja én öreg akadémikus vagyok és mindig jobban érdekelt az, hogy hová megy a pénz, mint az, hogy honnan jön. De azért a pénzszekevényekhez és a felfeszítésének különböző módszereihez, mégis értek valamit. Mesterségemhez tartozik.

Cavendish fejét rázta.

- Nem erről van szó. Legény legyen a talpán, aki a páncéltermeinkbe akar behatolni. De nagy vonásokban elmagyarázom az esetet... Tudja, hogy bizonytalan időkben élünk. A legtöbb bank féltve őrzi az aranykészletét, hogy az előre nem látható válságokkal szemben védve legyen. Mondhatom, hogy az igazgatóságunk kitűnő intézkedéseket léptetett életbe. Minden nagyszerűen ment egészen márciusig. Ekkor csalhatatlan jelek mutatkoztak arra nézve, hogy nem megy minden úgy, ahogy kellene. A pénzpiacra látszólag a legnagyobb rend volt. A forgalom nagy volt, mondhatnám különösen nagy. Nyomasztó pénzüviszonyokra számítottunk, óvatosak voltunk, de az üzleti életben mintha nem vettek volna tudomást a magas diszkontóról. A pénzügyi barometer vihart jósolt és a pénzpiac mégis derült időre virradt. Az emberek között igazán sok pénz forgott. Oly hatalmas tranzakciókba bocsájtkoztak, milyenekbe csupán a konjunkturák hajszás időszakában merészkedtek. Bankunk kísérlete, hogy a forgalmat szabályozza, teljesen balul ütött ki. Egész sereg példát hozhatnék fel erre nézve, de tekintve, hogy saját maga is bevallja, hogy nem ért hozzá...

- És mit gondol, mi az oka annak, hogy a bankok és a közönség között nincs meg az összhang? - szakította őt félbe Burns, kissé türelmetlenül.

- Ha erre válaszolni tudnék, akkor meg lenne oldva a rejtély. Napról-napra értekezünk a kincstárral. Számos feltevésnek utánajártunk. Arra a lehetőségre is gondoltunk, hogy Amerikában, Afrikában gazdag gyémánt vagy aranytelepet fedeztek fel, de a közelebbi vizsgálatnál kiderült, hogy e feltevésünk nem állja meg a helyét. A leggondosabb anyaggyűjtéssel megbecsültük Amerika, Argentina és Oroszország buzatermését. Semmiféle hatást nem gyakorolhat a pénzpiacra. Tényként kellett elfogadnunk azt a feltevést, hogy a bankokon *kivül* hatalmas forgalom zajlik le. Természetesen a legkitűnőbb jogászokhoz fordultunk. De még a legjobb nemzetgazdászaink is megtorpantak e titok előtt... Mig aztán legutóbb a nemzetgazdászati fiatal professzorával, dr. Hatfielddel találkoztam. Olyasvalamit mondott, ami szeget ütött a fejembe. - E jelenségek, - mondta, - azt mutatják, hogy a bank hatalmas szervezete valami betegségben szenved - talán megmérgezték, és ezt kipuhatolni nagyon nehéz... - Mire céloz ezzel? - kérdeztem tőle. - Csupán egy mérge van, - felelte, - mely a leromlás e jelenségeit fel tudja idézni. És ez az idegen arany... - Ezt mondta dr. Hatfield. Bevallom, kezdetben vállvonogatással fogadtam ezt a diagnózist. De aztán gyökeret vert bennem ez a gondolat. Mindenekelőtt beható vizsgálatot fogatosítottam az aranyszállítás tekintetében. Ez annál

könnyebben ment, mert a nyersarany tulnyomó része, három vagy négy angol cég kezén megy keresztül. Ezek az aranyport vagy az aranszemcséket, amelyek finomsága gyakran rendkívül különbözik egymástól, egyenértékű fémmé formálják át. Tárgyalásba bocsájtkoztam ezekkel a cégekkel. A. Rotschilddel, Johnson, Mattey és Társával, és H. L. Raphaellal, de ezek mindnyájan kijelentették, hogy az aranybehozatal egészen normális. Ekkor arra gondoltunk, hogy valami nagystilű pénzhamisító társaság idézi elő ezt az abnormális állapotot. Beható vizsgálat alá vettük ezt a mozzanatot is, de nem fedeztünk fel semmit. A Sperling eset óta, ahogy én tudom, nem ismétlődtek meg ily irányú kísérletek.

- Ugy hiszem, ön tulbecsüli a képességeimet, - szakította őt félbe Burns. - Sperlinget mindenestre én juttattam akasztófára. De Sperling anarkista volt, és mint ilyent fogtam őt el Soho-ban. Egyáltalában nem értek a pénzhamisítási ügyekhez...

- Türelem, Burns ur, még nem vagyok készen. Ez éppen magának való eset. Figyeljen csak ide: legutóbb, mikor az aranykészletünk megállapításával voltunk elfoglalva, meglepő felfedezést tettünk: noha nagyon csekély kivételt leszámítva nem fizettünk aranyban, úgy találtuk, hogy az aranykészlet állandóan és egyenletesen növekedik. Mintha el lenne árasztva a piac arannyal. Papírpénzt adtunk ki és többnyire arany jött vissza helyébe.

- Ezért igazán nem kell a bankoknak siránkozni, - jegyezte meg Burns mosolyogva.

Cavendish gondterhelt arccal nézett rá.

- Tudom, hogy bizhatok önben és a titoktartásában, - folytatta halkan. - Ugy áll a dolog, hogy éppen ez az arany aggaszt bennünket. Csakhamar eláraszt mindnyájunkat az arany - egész sovereign-folyam zuhog felénk. Eleinte örömmel fogadtuk. De most félelemmel és rossz sejtelmekkel riadunk tőle vissza... mintha a magunk zsirjába fulladnánk bele. Érti?

- Nem.

A fehér haju öreg ur kihuzta zsebkendőjét és megtörölte homlokát.

- Mindjárt megérti, - folytatta rekedten, - ha elmondom, hogy az 1914-ben kiadott aranyérem-készlet felvétele alkalmával megállapítottuk, hogy ma egy harmadrésszel több van a birtokunkban, mint amennyit ez évben kivetünk.

Burns elképedve bámult vendégére.

- Szóval hamis érmekről van szó.

- Igen is, nem is. Nem találtunk egyetlen egyet sem, mely súlyra és minőségre nézve különböznék a mienktől. És mégis több millióra tehető a száma annak, amelyet idegen kézzel vertek ki. Dr. Hatfieldnek igaza van; meg vagyunk mérgezve... megmérgezett az arany. De hogyan?...

- Igen, hogyan?...

Lord Cavendish lassan felemelkedett.

- Ez az éppen, amit ki kell hogy találjon, Mr. Burns, mert megfojt az arany bennünket.

A PÉNZVILÁG NYUGTALANSÁGA

Burns révedezve nézett ki az ablakon. A zöld kerítés ragyogott a napsütésben és a csirázó fücsomók kidugták fejeiket a fekete földből. Felesége egy kis mandulabokor fölé hajolt, mely szerencsésen áttelelt.

Majd kedvetlenül a kemény angolszász állu, erős, edzett, faji vonásokban bővelkedő magas férfi felé fordult.

Cavendish a keztyűje hegyével a kalapjáról leverte egy porszemet.

- De hisz a bankokat nem érte kifejezetten veszteség. Az arany, az arany.

- Eddig még nem, - válaszolt türelmetlenül. - De eljön a leszámolás napja. Meg kell hogy értse, az az arany, amely most beáramlik, nem a mienk. A páncéltermeink megtelnek vele és szétrobbantja, ha üt az óra...

- Micsoda óra?

- Amikor az arany elveszíti az értékét. Az az óra, amikor a pincénkben levő aranyrudak nem sokkal érnek többet, mint a trágya ott künn a kertben... Nem érti, hogy e pillanatban olyan gépezet van valahol, amely csakugy ontja magából a sovereignt. Hogy valahol egy lángész él, ki oly könnyen gyártja az aranyat, mint felesége a plumpuddingot... Ha egy éven belül megtalálja ezt a gépet és ezt az embert Burns, akkor Hamshireben kastélya lesz és egy csinos folyószámlája az Angol banknál.

- Van valami támaszpontja?

- Abszolute semmi!

- Akkor máshoz kell, hogy menjen. Ez nem az én szakmám. A pénzhamisítókhoz értek, kik olykor-olykor cinn- és rézszermetet visznek a vásárra. De itt más kezek működnek közre. A Scotland-Yardban vannak egyesek, kik alkalmasabbak erre a feladatra... Azonkívül - feleségem, kertem van.

Az elnök feszesen meghajította magát.

- Akkor nincs többé itt semmi keresni valóm, - szólt hűvösen. - Bizom az ön titoktartásában Mr. Burns és remélem, nem bánja meg az elhatározását.

- Igazán sajnálom, de nem akarom magam olyasvalamibe beleártani, ami képességeim körén kívül esik. Ez az ügy a legfinomabb, hogy is mondjam, légies gonosztettek közé tartozik - én durvább kaliberű dolgokra termett ember vagyok.

Cavendish nem felelt. Lassan kifelé indult. Egyenes termete mintha nehéz súly alatt roskadozott volna. Burns megindultan nézett utána. Az öreg ember úgy ment, mint az alvajáró. Egy pillanatra megingott és az íróasztal felé kapott. Egy keretbe foglalt arcképet sodort le onnan.

A detektív odasietett.

- Rosszul érzi magát Lord Cavendish?

- Bocsássa meg ügyetlenségemet, - válaszolt az öreg ember. - Muló gyöngeség. Nehéz idők ezek egy öreg embernek. Isten önnel, Burns!

Cavendish ismét elindult és Burns lehajolt, hogy a fotografiát felemelje. Egy pillanatig kezében tartotta. Majd hirtelen felragyogott az arca.

- Lord Cavendish, - szólt gyorsan és az arcképre mutatott. - Ez az ember segíthetne önökön. Páratlan ember. Mindazokkal a tulajdonságokkal rendelkezik, melyek ez ügy elintézéséhez szükségesek. Olyan, mint az acél. Bátor, okos, kitartó. Ő tette tönkre a fekete keselyüket. A

dicsőséget én arattam le, de teljesen érdemtelenül... Ön azt mondta, hogy az Angol bankot megmérgezték. Ez az ember Lord Cavendish orvos. Jobban gyógyít, mint bárki... Ha akarja.

Az elnök kezébe vette az arcképet és nézegette.

- Hova való, hogy hívják?

- Norvég. Neve Jonas Fjeld. Megérdemelné, hogy világhírű ember legyen. De a dicsőség nem izgatja. Azok közé tartozik, akik önön tettvágyukban emésztődnek fel. Nagy események, kalandok felé sodorja e tettvágy; úgy kívánczik utánuk, mint mi a roastbeef után. És agya a kombinációknak olyan műhelye, melynek segítségével a tüt meg tudja találni a széna-boglyában is. Ha ez az ember segíteni akar önökön, jótállók érte, hogy tizennégy napon belül meglesznek a tettesek. Ebben biztos lehet. Nem mindennapi kopó, hanem kivételes egyéniség, kitől semmisem idegen, ami emberi.

- Egészen felhevíti önt a lelkesedés Mr. Burns!

- Igen, mert szeretem ezt az embert. Kétszer mentette meg az életemet. Az egyik karomat és lábamat a legreménytelenebb körülmények között vágta le. De megajándékozott az életemmel. Életem minden óráját, minden percét neki köszönhetem... Nézze ezt a szemet, ezt a száját, Lord Cavendish. Ez nem színpadí nyomozó, szikrázó szemekkel, hamis ráncokkal a homlokán és lángokádó nyelvekkel...

- Azt mondta, hogy orvos.

- Sebész. De ha nagy feladat elé állítja, minden mást félretesz. Nem riad vissza semmitől sem. A legkeményebb anyagból van gyurva.

- Jó, - mondta Cavendish rövid gondolkodás után. - Követem tanácsát. Benn vagyunk a kutyaszoritóban és nem utasíthatunk el semmit. Barátja mikorára lehet itten?

Burns megnézte az óráját.

- Most tizenegy óra. Ha expressssürgönyt adunk fel, két órán belül a krisztiániai kórházban van. Délután az öt negyvenötös gyorsvonattal elindul és negyvennyolc óra múlva az Angol bank igazgatósági szobájában már önnél is van. Fjeld oly néma, mint a sir, de nem szabad előtte semmit sem elhallgatni. Ha segítségére lehetek, szívesen teszem. Jól együtt dolgozunk.

Cavendish feléje fordult.

- Lelkesedése és bizakodása engem is elragad. Irja meg a sürgönyt, majd én feladom. Az automobilom már vár reám.

Délután expressssürgöny érkezett Ralph Burns címére. Éppen a szobájában ült és áhítatosan hallgatta feleségét, ki Brahms bölcsődalát játszotta.

Burns feltépte a sürgönyt.

- Vendéget kapunk, - mondta eléggülten.

- Ki az? - kérdezte Helén idegesen.

- Fjeld jön holnap.

- Ó be jó! Sokáig marad?

- Nem tudom. Veszélyes operációról van szó, melyet a Cityben kell végrehajtani.

- Te tréfálsz!

- Tréfálok?... Az Angol bank emésztési zavarokban szenved.

AZ ANGOL BANKBAN

Lord Cavendish bent ült a szobájában és ceruzát hegyezett. Tisztára gépiesen csinálta, mint aki csupán ujjait akarja mozgatni. Az egyik alaposan meghegyezett ceruzát a másik után gondosan az íróasztalára helyezte. Az öreg elnök nem vett tudomást arról a papiroshalmazról, melyet titkárja az imént eléje rakott. Elmélyedt a ceruzáiba, mint aki értékelni tudja a ceruzát.

De titkárjai remegve álltak a hatalmas ajtó mögött, mely az Angol bank szentélyébe nyilott. Mert a ceruzaügy azt mutatta, hogy Lord Cavendish az idegesség legmagasabb fokán állott.

- Már a huszonötödik ceruzánál tart, - suttogta a főtitkár.

Hosszu sóhajtás volt a válasz.

- Még hat ceruza van hátra és ha azzal is készen van...

- Akkor Isten irgalmazzon nekünk, - sóhajtotta a titkárság legfiatalabb tagja. - Bár már ebédidő lenne!

De Lord Cavendish örjítő pontossággal hegyezte a ceruzákat. Nem tette le addig egyiket sem, míg csak oly hegyes nem volt, mint valami kalaptü, és mikor eggyel-eggyel elkészült, a port gondosan lefujta az asztalról... Végül már csak egy ceruza volt hátra. Az öreg ur összeráncolta homlokát. Gondolatai, úgy látszik, másfelé terelődtek.

Felugrott és megnyomott egy gombot.

Halotthalvány arc mutatkozott az ajtóban.

- Miért nem kopog, mielőtt belép? - rivalt rá az öreg ur.

- Azt hittem, hogy...

- Nem érdekel, hogy mit hisz és mi a véleménye Mr. Murphy. Egy urat várok. Rögtön vezesse be, mihelyt megérkezik.

- Odakünn ül egy ur...

- Megbolondult? A fenébe, miért nem vezeti be. Tükön ülök.

- Sir, azt hittem, el van foglalva...

A hirneves aggastyán a ceruzák sorára pillantott.

- Vezesse be, - kiáltotta hevesen. - Különben gondoskodom róla, hogy magát vezessék ki. Az ördögbe is...

Lord Cavendishnek alig volt annyi ideje, hogy a káromkodás után lecsittuljon, mikor egy jól megtermett ember utiruhában szobájába lépett. Feltűnően erős termet, nyílt, derüs arc. Kék szemeinek csendes, mély fénye rögtön lecsillapította Cavendish idegeit.

- Dr. Jonas Fjeld vagyok, - szólt az idegen kissé amerikaias hangsúllyal.

Az elnök barátságosan mosolygott és helyet kínált a vendégét.

- Ugy jöttem, ahogy vagyok, - folytatta Fjeld. - Burns szerint sietős a dolog.

Cavendish bólintott és utoljára hegyezett ceruzáját meghimbálta hosszú fehér ujjai között.

- Tudja miről van szó? - kérdezte lassan.

- Igen. Burns elém utazott Vlissingenig és elmondta az esetet.

- Elvállalja a megbízást? És gondolja, hogy tisztázni tudja az ügyet?

- Én már tisztán látok. A század legnagyobb találmányával találjuk magunkat szemben. Megvalósult az alchimisták álma. Ahogy én tudom, valahol mesterséges aranygyár van. Eddig angol sovereigneket gyártott.

- Így vélem én is.

- De az utolsó hetekben, - folytatta Fjeld, - Németországot is elárasztotta husz márkásokkal. A hamburgi börzén pánik keletkezett és a német lapok szerint senki sem sejtí, hogy miért.

Lord Cavendish felsóhajtott.

- Az ördögbe is, mit tegyünk? Ha visszautasítjuk az aranyat, pánik lesz belőle. Ha elfogadjuk, megfojt bennünket. Anglia pénzügye, sőt az egész világe, az aranyértéken alapul. Már az egész vonalon rettenetes zavar tört ki. Az arany olyan, mint a higany a barometerben. A piac nyomása szerint igazodik. Minden cikk ára lassan emelkedni kezdett, mert sok az arany az emberek között. Naponta milliók zudulnak rájuk. E pillanatban még csak zavar van, - egy hónap múlva chaos lesz belőle... De a legborzasztóbb mégis az, hogy senki sem tud semmi bizonyosat. Ha az aranygyártás hivatalos ténykedés lenne, akkor aszerint léptetnénk életbe az intézkedéseinket. De hát semmit sem tudunk. Hisz ez az arany esetleg valamely elsülyedt aranyrakományból is származhatik, vagy valamely hatalmas aranyleletből. Ez ugy hathat, hogy ebből az ismeretlen forrásból származó arany felhasználódnék és akkor ismét minden visszatér a rendes kerékvágásba. Az azonban bizonyos dr. Fjeld, hogy a nemzetközi pénz-ügyek félelmetes válsága előtt állunk. Önre hárul az a feladat, hogy ezt kivédje vagy legalább is a végzetes hatásait enyhítse.

Fjeld felállt.

- Egy perc veszíteni való időnk sincsen.

- Hogy fog a munkához?

- Mindenekelőtt azokat a forrásokat akarom felkutatni, ahonnan az arany származik. Ez remélhetőleg nem ütközik nehézségbe. Meg tudná szerezni az utolsó hónapok folyamán eladott nagyobb londoni birtokok jegyzékét? Azonkívül az utóbbi időben keletkezett bank- és váltóüzletek jegyzékét is szeretném.

Cavendish csodálkozva fűttenett.

- Ejnye, hogy erre nem gondoltam. Egy óra alatt meg lesz a két jegyzék.

- Az ügynek ez a része nagyon egyszerű, úgy hiszem, - folytatta Fjeld. - Ily nagy aranytömeg nem hozható másképp forgalomba, mint hogy nagy birtokokat vásárolnak és kifizetik - aranyban. És aztán haszonnal vagy anélkül jó papirosért tuladnak rajta. Ma éjszaka, mikor a csatornán átjöttem, elgondolkodtam felette. Az aranycsinálónak nem érdemes az aranyat kis tételekben forgalomba hozni. Banküzleteket *kellett* berendezniök, hogy az aranyat különböző óvatos és ravasz utakon az emberek közé, vagy a bankokba csempésszék. Ha ezt megtaláltam, az aranygyárba vezető fonál egyik vége a kezemben van... De akkor kezdődik csak az igazi nehézség és veszedelem.

- Ugy hiszi?

- Ugy hiszem, hogy azok, kik e dolgot rendezték, nem mindennapi emberek. Az eljárásuk arra mutat, hogy nem csak arra törekednek, hogy meggazdagodjanak, hanem a társadalmat is halálra akarják sebezni. Karmaikkal, melyekkel a gazdagságot megkaparintották, védekezni is akarnak... És nem csodálnám, ha...

Fjeld gondolataiba mélyedve elhallgatott.

- Azt hiszem, ön az az ember, kit kerestünk, - szólt Cavendish melegen és kezét nyújtotta. - Nem is kell külön megmondanom, hogy a bank pénztára rendelkezésére áll. Az igazgatóság megbizik önben és nem leszünk hálátlanok. Tudja, hogy mit jelent ez az ügy nekünk és - Angliának. Egy órán belül megkapja a kívánt adatokat. És ha valami bajom történik, forduljon Sir Arthur Thompsonhoz. Ismeri az ügyet és egyetért velem.

Fjeld az utazósapkája után nyult.

- Köszönöm. Közben Krisztiániába sürgőnyzök valakihez, ki a modern alchimista-kísérleteket jobban ismeri, mint bárki Európában.

- Hisz itt van Lord Ramsay...

- A jelen esetben aligha vesszük neki hasznát. Az a vegyész, akire gondolok, az egy speciális terület egészen rendkívüli kutatója.

- Hogy hívják?

- Fiatal ember, nemrég tette le a doktorátust. Szükös viszonyok között él és szívesen fogad el bármilyen támogatást. John Markernek hívják.

EGY UJSÁGHIR

A Daily Chronicle sürgönytermében a Fleet-streeten élénk sürgés-forgás volt. A hosszú sürgönyöket valósággal falták az emberek. Hióbbírek az egész vonalon. Egész Európa forrongott. A diplomáciai helyzet végletekig feszült, lázasan lüktetett az idő pulzusa.

De senki sem tudta, hogy miért. Még a tenniszező gavallérok, a háboru örökös kötél-táncosai, azok sem sejtették, mi okozza az európai koncert különös diszharmóniáját. A nagyhatalmak, mintha a sors borzalmas kezének szorítását érezték volna torkukon és levegő után kapkodtak. Nyugtalanlás mindenfelé, és ez a nyugtalanlás ezuttal nem felülről jött, hanem a népek lelkéből.

A rettenetes vérfürdők Oroszországban, hatalmas antiszemita mozgalmak, melyek a zsidóságnak Európából való kiűzetését célozták, az örökös veszekedés a Balkánon, a «sárga szövetség» Japán és Kína között - mindez csak azt eredményezte, hogy félelmet idézzon elő. De még mélyebben - a népek legfinomabb szerveiben - titkos veszedelem rossz sejtelme rezdült fel és már érezték a közeledő veszedelem surranását.

Magas, szőke férfi furakodott át a tömegen és az ujságelárusítóhoz lépett.

- Megkaphatnám a Daily Chronicle március 24-iki számát?

Megkapta a kívánt ujságszámot, asztal mellé ült és gondosan átlapozta. Végül megtalálta, amit keresett. Az «ingatlan forgalom» rovatában rövid hirben közölték, hogy a Fleet Street egyik nagy áruházát fél millióért egy ismeretlen konzorcium megvette, mely két hasonló épületet a Strand közelében már előbb is megvásárolt. Az üzletet egy új bankcég, Brooke & Bradley, Holbornban közvetítette.

A férfi összehajtotta az ujságot, zsebrevágta; oly gyorsan és hirtelen felugrott, hogy az a fekete ember, ki mögötte állt, erősen megütötte az állát, szemüvege lehullott és egy foga kitört.

A szőke férfi nagyon szomorú arcot vágott és feltűnő udvariassággal mentegetőzött. De ez nem szelidítette meg a fiatal urat. Délszaki árnyalatokkal cifrázott vaskos angol káromkodással emelte fel cvikkerét. A két urat rögtön az érdeklődők tömege vette körül, de a feldühödött ifju mihelyst ezt észrevette, egyszerre sietős lett a dolga és gyorsan elpárolgott, mint akinek nincs rendben a szénája.

A magas szőke férfi megvakarta a tarkóját; mintha fájt volna neki az összekoccanás. De éles metszetű, energikus arcán viszont elégiült mosoly futott végig. Az emberek elszéledtek körülötte. Kár... mily szép lett volna, ha kissé elagyabugyalják egymást!... Csak egy kedélyes arcú kövér ember maradt a kis színjáték főszereplőjének közelében.

- Készakarva tette? - kérdezte mosolyogva. - Valami leszámolni valója volt azzal a kölyökkel?

A kedélyes külső mögött valami gyanutkeltő volt ebben az emberben.

- Miért érdeklí?

- Ugy gondoltam, talán valamiben szolgálatára lehettem volna.

- Ön detektív?

- Igen.

A szőke ember kissé elgondolkodott.

- Egy kis figyelmeztetés volt az egész, - mondta halkan. - Mint az árnyék követ már több mint két órája. És mikor fölém hajolt, hogy lássa, mit olvasok a Daily Chronicleben, felhasználtam az alkalmat.

- Nagyon jó. A leszámolás nem érdekel közelebbről. Ismeri ezt az embert?
- Nem. Sohse láttam ezelőtt.
- Különös. Nincs ellenére, ha nevét és címét kérem?
- Egyáltalában nem. Norvég orvos vagyok. Nevem Jonas Fjeld és barátommal, Ralph Burns-nél Kensingtonban lakom.

A detektív csodálkozva füttyentett.

- Ahá, - mondta kellő tisztelettel. - Most már értem. Az a fekete fiú, kinek az elébb odavágott egyet, délorosz. Alexis Okinenak hívják és Sohoban lakik. A nemzetközi anarkisták legismertebb kopója. Nem jó jel, ha ez az ur a sarkában van. Tudja, hogy ön hol lakik?
- Nem hiszem. Vigyázni szoktam. A Threadneedle-Streeten, közvetlenül az Angol bank előtt egy lámpaoszlop alatt vettem őt észre először. Azóta nem tágitott mellőlem.
- Nem is fog. Olyan, mint a bogáncs. És tud verekedni... Üdvözlöm Burns barátomat. Nagyon nélkülözzük őt a Scotland Yard-ban. Nevem Clifford... Isten vele.

Fjeld eltűnődött. Négy órával ezelőtt ért Londonba és rögtön az Angol bankba hajtatott. És máris figyelik az anarkisták... Hogy lehet ez? Senki sem tud róla, hogy a «fekete keselyűk» ügyével foglalkozott. Még Delma maga sem sejtí, hogy ki állt Ralph Burns mögött abban a küzdelemben, mely a keselyűk bukásával végződött. Szóval más oka lehet... Figyelik a bankot. És az alkalmazottak között kell, hogy legyen valaki, kinek érdeke, hogy közölje velük, ki tárgyal az elnökkel... Az anarkisták és az aranycsináló talán mégis...

Fjeld begombolta a gummiköponyegét és kisietett. Tekintetet vetett az utca mindkét felére, az orosz nem volt sehol. Automobilba ült és Holborn felé robogott. Egy nagy sarokház előtt kiszállt. Csakhamar megtalálta, amit keresett. A főbejáró előtt egy fémlapból készült előkelő kicsiny cégtábla elárulta, hogy Brooke & Bradley banküzlete az első emeleten van. Néhány perc múlva négy óra. Sietnie kellett, mert különben bezárják az irodát.

Világos, barátságos iroda volt. Jól ápoltságos szakállú idősebb ur fogadta.

- Mi tetszik?
- Felválthatna kérem egy ezermárkás bankjegyet? - kérdezte Fjeld.
- A pénzváltó a szomszéd szobában van. Bal oldalon. Ha megengedi, megmutatom az utat.
- Köszönöm!

Az udvarias bankár egy nagy szobába vezette őt, hol nehéz mahagóni szekrények voltak. A másik oldalon háttal feléje egy hivatalnok ült.

- Tessék helyet foglalni. Szóval ezer márkát. Papirban vagy aranyban parancsolja?
- Aranyban kérem.

Mintha egy gomb mozdult volna meg Fjeld alatt. Csattanás... Bezárult mögötte az ajtó. A korlát mögöl két ember lépett feléje, két vontcsövű revolver szegeződött a homlokára. A szép, sárga szakállas ember udvariasan mosolygott és kezét dörzsölte; mintha valami kedves tréfa lenne az egész - az üzletfelek mulattatására.

A tulsó oldalon ülő hivatalnok lassan hátrafordult és bizonyos szinpadias lassusággal cigarettára gyújtott. Kajánul Fjeldre mosolygott, látszott a kitört fog helye.

A Daily Chronicle sürgönytermében levő ember volt, - a detektív szerint Alexis Okine.

BROOKE & BRADLEY

Már jóideje nem nézett Jonas Fjeld oly veszedelmes közelségben két revolver csövébe. De egy pillanatra sem vesztette el hidegvérét.

- Enyhén szólva, ez kissé különös eljárás.

- Nos, ön amerikai, - jegyezte meg a hosszú szakállas ember. - A dialektusa elárulja.

- Ahogy tetszik!

- Örvendünk. A yankee-knek nagy érzékük van a reális dolgok iránt. Ön ismeri a Smith & Wesson jelentőségét és ahhoz igazodik. Lenne szives kezét az asztalra tenni? Különbén kénytelenek lennénk önt karperecekkal ékesíteni. Igy, köszönöm! Most már nyugodtan és fesztelenül cseveghetünk... Alexis, ez az az ur, kit ma délben Lord Cavendish dolgozószobájából kijönni láttál? Nem tévedsz?

- Ó az, Mr. Brooke, - sziszegett az orosz és önkéntelenül kitört foga helyére kapott.

- Ugy-e, a Fleet-Streetre követted őt? És a Daily Chronicle olvasótermébe kísérted. Észrevetted, hogy ez az ur feltűnően érdeklődik a dolgaink iránt... Nagyon sajnáljuk. Látja, vártuk önt.

- Köszönöm a jó fogadtatást, - szólt Fjeld. - Egészen új módszert tapasztalok az üzletvezetés terén, mióta utoljára Londonban voltam. Mi is használunk New-Yorkban revolvért, de főképp rablók és banditák ellen.

- Talán hagyjuk abba ezt a csevegést. Térjünk a tárgyra. Ön benn van a csávéban és mi nem riadunk vissza attól sem, hogy hüvelykszorítót vegyünk igénybe. Miről beszélt Lord Cavendish-sel? Rosszul érzi magát az öreg ur? Nem tetszenek neki a tranzakcióink? Halljuk a szép szót fiatalember.

- Nem ijedek meg magától Mr. Brooke, - szólt Fjeld. Volt valami a hangjában, amitől megborzadt a bankár. - Az ön szélhámosságai nem érdekelnek engem. Semmi kedvem sincs hozzá, hogy itt üljek a karosszékben és vizsgának vessem magam alá. És a kezem is csak addig tartom az asztalon, ameddig kedvem tartja.

- Vigyázzon magára! - kiáltotta a négy ember egyszerre.

- Nem, én nem vigyázok magamra, - szólt Fjeld és lassan felemelkedett. - Kissé kockázatos dolog Holborn közepén valakit meggyilkolni. Lőjjenek, ahányszor csak tetszik, uraim. De én visszalövök, míg csak egy csepp vér folyik az ereimben. És akkor, úgy hiszem, tulságosan hangos lesz ez a helyiség. Feltételezem, hogy olyan itt az akusztika, hogy a zaj elhallatszik a legközelebbi rendőrig. Kettő állt a sarkon, mikor idejöttem. Bizonyára most is ott állnak...

- Fogjátok meg! - ordította az állítólagos Brooke. - Üssétek le! Gyorsan!

Fjeld egy lépéssel meghátrált és a falhoz támaszkodott. Két Mauser-pisztoly csuszott ki a kabátujjából; félelmetesen villogtak a félhomályban.

- Nem! Előbb én lövök. Ez jobban esik nekem. Négyen egy ellen! Kijelentem, hogy az urak közül ketten velem jönnek, mielőtt golyót nyeltem volna...

Az emberek tétován egymásra néztek és revolverüket felemelve lassan visszahúzódtak. Okine, ki az egyik kezében különösen csavarodó szarv-fogantyus hosszú kést tartott, a másik kezében pedig boxert, mögéjük bujt, mint valami kuvasz, mely emberére talált.

Csupán a bankár nem vesztette el lélekjelenlétét. Mikor látta, hogy milyen fordulatot vett a dolog, ismét alázatos lett. Karosszékebe vetette magát és felkacagott.

- Maga igazán keményebb legény, mint ahogy gondoltuk, - szólt; szeméből csak úgy potyogtak a könnyek. - Kössünk fegyverszünetet és tárgyaljuk meg a békekötés feltételeit. Mondja kérem, mit keres maga itten? Cavendish ur küldte ide, hogy a Brooke & Bradley-féle arany körül szimatoljon, ugyebár? Nem bizik a Scotland-Yardbeli urakban, hogy a tengeren tulról hívott segítséget?... Hooley vagy Pinkerton képviselőjében jött ide?... Nos, ön nem hajlandó válaszolni. Well, uram, talán még meg tudunk állapodni. Veszedelmes darázs-fészekbe nyult mindenestre. Itt nem vár önre dicső győzelem. Kényszerítve vagyunk önt eltenni láb alól, még ha néhány emberünkkel is fizetünk érte. Ha nem hajlandó... - Az érdekes bankár bizalmasan Fjeld felé hajolt és édeskés hangja hirtelen ércesen, durván csendült fel - kedvező feltételek mellett békét kötni velünk.

- Mik a feltételek? - kérdezte Fjeld röviden.

- Életben hagyjuk önt, és felajánlunk egy zacskóra valót abból az aranyból, mely Lord Cavendishnek torkán akadt.

Fjeld úgy tett, mintha töprengene. A revolvért nem tette vissza és gyors pillantással terepszemlét tartott. Az a szoba, ahol volt, az utcára nézett. De az alsó ablaktáblák homályos üvegből valók voltak és vastag vasrudakból összerótt rács fedte azokat. Két ajtaja volt a szobának. Az egyik ajtó mellett három ember állt. Fenyegető arckifejezésük azt mutatta, hogy arra felé nem szabadulhat. A szemben levő ajtó ellenben félig nyitva volt. Rögtön szökésre készült. Minden valószínűség mellett szólt, hogy vagy a hátsó lépcsőre vagy folyosóra vezetett.

- Mennyi az? - kérdezte ugyanabban a pillanatban, mikor eltökélte, hogy a félig nyitott ajtón át kerekelt old.

A bankár kis tollkést vett ki a zsebéből és körmét tisztogatta.

- 10.000 font! Ha ennek ellenében Londont elhagyja és biztosítékot kapunk arra nézve, hogy hallgat.

Ekkor Fjeld előrehajolt, megfogta a nehéz tölgyfa asztalt, mely a bankártól elválasztotta és minden erejét összeszedve ellenségére döntötte. Aztán az üvöltő banditák mellett elrohanva a félig nyitott ajtón keresztül kiugrott.

A mellékhelyiségben félhomály uralkodott. A padló egyszerre csak megingott alatta és ő egy féltucat lépcsőn lebukdácsolva kemény cementpadozatra zuhant. Zörgés hangzott el felette, nehéz tolózár csattant, távolból jövő hangok szűrődtek át hozzá és gunyos kacagás.

- Arany kellett neked átkozott yankee? Most telizabálhatod magad arannyal.

Fjeld ajkába harapott. Legyűrtek. Fejét a hideg falra hajtotta, zsebkendőjével letörölte homlokáról a vércseppeket.

Messziről fojtott lárma hatolt le hozzá. Egy ajtó becsapódott. Aztán elcsendesedett minden.

AZ ARANY-SIR

Fjeld meggyújtotta a zseblámpáját és körülnézett. Kriptaszerű szűk helyiségbe volt bezárva. Alig két négyzetméter volt a terjedelme és mintha egyetlen hatalmas betontömbből vájták volna ki. Hat fokból álló vaslépcső vascsapóajtóhoz vezetett fel, mely rendkívül nehéznek és tömörnek látszott. Fjeld alaposan megvizsgálta. A csapóajtó szorosan egy acélkeretre zárult, mely a boltozatot tartó vasgerendán nyugodott.

Világos, hogy a banditák ezt a cementüregét vélték ellenfelük legalkalmasabb sirjának. Fjeld oly csapdába esett, mely egyetlen ember számára még szilárdabb, még megvihatatlanabb volt, mint valami páncélüreg. A légjárat nagyon hiányos volt és minden valószínűség mellett szólt, hogy valaki ha egy napot tölt e helyen, megfullad mielőtt éhenhalt volna.

Nem valami kedélyes halálnem várt rá. De Fjeld nem hagyott fel a reménnyel. Annyiszor nézett farkasszemet a halállal, hogy többé nem félt tőle. A szerencse mindig az ő oldalára pártolt. Most se fogja cserben hagyni.

Csodálatos amulett csüngött a nyakában - eltorzult férfi alak aranyból, dereka köré kigyó csavarodott. Panama partjain kapta egy fiatal leánytól menekülése idején. Az inkák régi varázsa rejlik benne, mondta jelképes, színes szavakkal. - Viselje és a «Kondor» sohasem halhat meg.

- A Kondor? - Mosolygott. Nos a kondor olyan kalickába volt bezárva, mely más ember számára a kétségbeesést, reménytelen lemondást - a halált jelentené.

Fjeld öklét rázta. Még nem érkezett el az ő órája. A szerencse meglepő módon ismét melléje szegődött. Igaz, hogy a halál küszöbén állt, azonban a kezében volt a fonál vége, mely nagy feladatának megoldása felé vezetett. Egészen bizonyos, hogy abba a darázsfészekbe nyult, mely zavart, nyugtalanságot zuditott az egész pénzvilágra. Ha ebben a pincében meg kellene rothadnia, akkor feltartóztatlanul bekövetkezne az összeomlás - a rettenetes nyomor, mely még rosszabb, mint a háború és a pestis, mert halomra döntene mindent és az emberiséget beléaszatná a törvény nélküli akarat káoszába. Ennek nem szabad bekövetkeznie...

Fjeld a sarokban hat kis tölgyfa-hordót pillantott meg. Közülük öt nyitva volt és ólommal volt félig megtöltve. A hatodik érintetlennek látszott. Fjeld fel akarta emelni, de még megmozdítani is alig bírta. A többi hordókból kiszedett ólomdarabokkal szétverte a szilárd tölgyfa-deszkát. Néhány erős rántással felbontotta a hordót és belévilágított.

Visszahökkent. Csupán fent és a fenekén volt vékony ólomréteg. De a kékes ólomdarabok közül oly csengéssel, mint a patak csobogása egész folyama perdült ki az aranypénzeknek; a padlóra gurultak, ugráltak, lepattantak, mintha játszó gyerekek lettek volna. A sápadt aranyfontok mintha arra vágytak volna, hogy kiszabaduljanak börtönükből. Merev sárga tekintetükkel Fjeldre bámszkodtak, pillantásukban volt valami hipnotizáló, mely az erős férfi kezét kissé megremegtette... Belemarkolt az aranyhalomba és a ragyogó érmeiket keresztül csuszattatta ujjain. Majd az egyikbe beléharapott és a padozathoz vágta. Megvizsgálta az érem veretét. Nem volt hiba benne. A pénz valódi volt és mégis hamis.

Fjeld körülnézett. Világos, hogy a pince köröskörül ilyen hordókkal volt tele, a meszes porban még ott látszott a fenekük nyoma és a falakon a horzsolás jele. Itt volt az aranyforrás, mely biztosan ható méreg gyanánt szétömlött a világba. Innen terjedt szét keletre, nyugatra, északra, délre a sunyi dögvész. Hatalmas természeti erő módjára a kormányzó kezekből kiragadta a gyeplőt és az arany-király ime fennül a trónon, ragyogó seregét a sóvár kezek felé hajigálja... Ez az arany, mely egy szép napon még annyit sem ér majd, hogy egy darab

kenyeret vásárolhasson rajta! Hamis értékre épített a világ. És ime az egész csakhamar összeomlik, ha...

Fjeld mintha valami kéz szorítását érezte volna a torkán és a füle zugott. A levegő nehéz és nyomasztó volt e szűk helyen. Ki kell hogy jusson onnan, míg nem késő. Megvető mozdulattal eldobta az aranyat, lehuzta a gummi köpenyegét és kabátját, mellényét és levette. Az utóbbi barna bőrből készült és nagyon nehéz volt. Fjeld gondosan széjjelteregette és mellé tette a zseblámpáját. Az acélszerszámok egész sora csillant fel zöldes fénnel. Az egész mellény ugyszólván ki volt bélelve acéllal, olyan volt mint valami óriási kötszertáska. Rövid keresés után Fjeld egy furót, meg egy hosszú vékony acélfűrészst talált.

- Szeretném azt a páncélt látni, mely Ilmari Erko acéljának ellenáll, - mormogta.

Majd felmászott a vaslépcsőn és belefurt a csapóajtóba. Mintha vaj lett volna a vastag vaslemez helyén; levegő szivárgott be a nyomott atmoszférába. Majd a zárba furt bele és néhány perc múlva a külső kereten máris két lyuk volt. A vékony fűrészst a lyukba helyezte és rendkívüli elővigyázattal keresztül igyekezett fűrészelni a vastag tolózárt. Megerőltető hosszadalmas munka volt. Beleizzadt a munkába, de erős karja fáradhatatlan volt. Erko fűrészst egyre mélyebbre hatolt a hüvelyknyi vastag acélba és két óra múlva elérte a másik lyukat.

Fjeld fellélegzett. Majd hátát a csapóajtónak neki támasztotta és lassan felemelkedett. Tisztában volt vele, hogy felülről még egy erős rugó szorítja lefelé az ajtót. Az erős ember úgy összezsugorodott, hogy nyakán mint kék zsinórok kidagadtak az erek... Rövid csattanás. A csapóajtó felpattant. Szabad az út.

Hallgatózott. Az utca lármája mint távoli zümmögés hatolt be hozzá. De az irodából nem hallatszott ki semmi zaj... Fjeld összeszedte a holmiját, felöltözködött, revolverét kezébe fogva átosont a sötét helyiségen. Az üzleti helyiségbe nyíló ajtó zárva volt, de egyetlen rugásra kifordult a sarkából.

Senkisem volt az irodában. Bizonyos rendetlenség azt mutatta, hogy a személyzet gyorsan kereket oldott. Tompa félhomály hatolt be az utcáról a vasrácsokon át.

Fjeld megnézte az óráját. Hat óra mult néhány perccel.

Lassan kiment az előszobába. De elővigyázatossága felesleges volt. Brooke & Bradley nyilván máshová tette át tevékenysége színterét.

Fjeld a telefonhoz lépett, megkereste Burns számát és felhívta őt.

- Burns beszél?... Igen, kissé elkéstem. Valamire kérlek. Hozass egy autót és menj gyorsan Lord Cavendish-hez. Hozd el őt magaddal Holbornba - jobbra az első sarok, ha Oxford-Streetről jöttök. Első emelet. Brooke & Bradley - bankár és telekközvetítő... Hogy ily későn még mindig irodában vannak?... Nem, de én itt vagyok.

A KÉS

Brooke & Bradley urak úgy látszik nem sokat bibelődtek azokkal az üzleti könyvekkel, amelyek a reteszekben fel voltak állítva. Már futólagos vizsgálatnál is kiderült, hogy egyáltalában nem használták egyiket sem. Szép sorjában egymásmellett álltak és külsejük bizalmat gerjesztő volt.

Az elmenekült személyzet alkalmasint nagyon sietett. Még annyi idejük sem volt, hogy a pénzszekekrényt bezárják, mely tárva nyitva maradt. Fjeld odavilágított lámpásával az üres rekeszekre és állványokra, de nem volt sehol semmi.

De úgy látszott, hogy a menekülés előtt nagy autodafét rendeztek. Egész tömeg papirhamu töltötte meg a kályhát és valamelyik óvatos kéz egy csiptetővassal láthatólag felkavarta az elégetett okmányokat.

Rendszeres kutatás mellett sem talált Fjeld egyetlen olyan papircsomót sem, amelyen olvasható betűk lettek volna. Ekkor a csiptető vassal birizgálni kezdte a hamut.

Éppen le akart hajolni, mikor egy kis szelet, mely a csiptető vasa közé szorult, a szobába repült. Fjeld felemelte és meglepetten nézegette. Elégett levél felső sarka volt. De a bélyeg még rajta volt, ha a széle le is perzselődött. És Fjeld nagyon elcsodálkozott rajta, mikor észrevette, hogy 20 örés norvég bélyeg. Pontosan megvizsgálta. A boríték nagyon tartós volt. Merített papirból készült. A postai bélyegző karimájának fele a tűzbe veszett.

Fjeld elővette a nagyítóüvegét és izgatottan vizsgálgatta a bélyeget. Az utolsó betűk tisztán olvashatók voltak: ...VEDT. És a középső vonalon III. 17. A bélyegző karimája után ítélve a helységnév négy vagy öt betűje hiányzott. De hogy a levelet márciusban adták fel Norvégiában az teljesen világos volt.

Mi köze lehetett Norvégiához e szélhámos cégnek?

Fjeld mélyen elgondolkodott.

Aztán óvatosan kezébe vette a papirszeletet, tárcájába tette és ismét fellapozta a telefonkönyvet.

- Kérem 10-60-89-et. Köszönöm... Isaac urral beszélhetek? Igen? Az Angol bank a Fleet-Street 289. számú ház eladása iránt érdeklődik. Nem tudja kérem, hogy Brooke & Bradley megtartották a házat?... Szóval ismét eladták, még pedig nyereséggel!... Szabad érdeklődnöm, hogy fizette ki Brooke & Bradley e nagy összeget?... Készpénzben?... Igazán szép... És aranyban?... A mostani rossz időben!... Szóval mindenképpen feltehetjük, hogy az új cég jó összeköttetésekkel és jelentékeny tőkével rendelkezik. Lord Cavendish érdeklődött... Diszkréción - de hát ez természetes, Isaac ur... Igen, a Lordnak átadom az üdvözlétét. Isten önnel!

- A folyamat nagyon egyszerű, - szólt Fjeld eltűnődve. - Az egyetlen lehetséges módot választották, hogy aranyukat rövid idő alatt forgalomba hozhassák. Brooke & Bradley nagy ingatlanokat vásároltak és arannyal fizettek. És nagy csendben ismét eladták jó papirokért. Ugy irtóztak az aranytól, mint a pestistől. Azonkívül nagy hajórakomány búzát, vagy must vásároltak, arannyal fizették ki az árát és másnap talán veszteséggel is tuladtak rajta, de olyan értékpapírt kaptak érte, melynek az értéke nincs ingadozásnak kitéve. Ha így folytatják, lassanként mindent a kezükbe kaparintanak. Fogadni mernék, hogy jövő héten Párisban bankot nyitnak és Franciaországba cipelik be az aranyat. Németországot már elárasztották. Aztán Oroszország következik és a tengeren tuli piac. Mig aztán végül minden a levegőbe repül. A találmány nyilvánosságra kerül és az aranytömegek kavicsokká válnak... És akkor a Brooke & Bradley-szerű emberek hatalomhoz jutnak. - Az értékpapírok a kezük között

vannak és a kést azok torkára szoríthatják, kik vagyonukat a bankok pincéiben heverő aranyra alapítják. ...Igen, ez zseniális terv, ha végre tudják hajtani. Pokollá változnék ez a világ, ha valami közbe nem jön, még pedig gyorsan.

Nehéz lépések döngtek a lépcsőn. Fjeld hallgatózott, aztán nyugodtan felállt.

- Ez Burns falába, - az ajtóhoz ment, mely közönséges zárral volt ellátva. Felnyitotta.

Burns állt odakünt. A két barát szívélyesen átölelte egymást.

- Mi a fenét csinálsz itt? Ha szolgálatban lennék, betörésért lefülelnék.

- Inkább kitörtem, - nevetett Fjeld. - Rajtam kívül egy lélek sincs itt. Hol van Lord Cavendish?

- Nem találtam odahaza. De inasának meghagytam, hogy azonnal küldje ide, mihelyst hazaérkezik. Megüzentem neki, hogy nagyon fontos dologról van szó és megmondtam a nevemet. No most újra kiléptél a porondra öreg cimborá. Egy kissé megint megviseltnek látszol. Valamit felfedeztél? És mi köze van a Brooke & Bradley cégnek a dologhoz? Az üzletüket ugy látom egyelőre lecsukták.

- Hogy, hogy?

- Odakünt kiragasztottak egy cédulát.

Fjeld a folyosón át kirohant. A cégtábla alá nagy papírlapot ragasztottak: *Haláleset miatt zárva.*

- Haláleset miatt? - mondta Fjeld gunyosan. Talán az *én* halálesetem miatt! Nagyon szép az uraktól, igazán figyelmesek... De mi ez?

Vad sietséggel valaki felrohant a lépcsőn. Fjeld revolvéré után kapott. Holtsápadtan, lelkendezve egy ember rohant feléje. Kezét szívére szorítva, megállt előtte.

- Lord Cavendish inasa, - szólt Burns. - Mit akar? Beszéljen...

- Sir, szerencsétlenség... borzasztó szerencsétlenség... Lord Cavendish meghalt, meggyilkolták... Tíz perccel később, hogy ön eltávozott, találtuk meg őt. A kertben feküdt, arccal a földre borulva. Egy hosszú kés volt a hátába szurva egyenesen a bal lapockája alatt. Az isten irgalmazzon nekünk!

A FŐTITKÁR

Lord Cavendish a Regents Park egyik ódivatu nagy palotájában lakott. Nőtlen volt és nagyon különös szokásai voltak. A háza olyan, mint valami vár, rácsok, és sűrű vasredőnyök voltak az utcára nyíló ablakokon. A levegő és a világosság nem nagyon érdekelhette e hatalmas embert, ki az angolszász faj tökéletes pontosságával végezte mindennapi munkáját.

Az óramű pontosságával mint minden nap, délután négy órakor távozott a bankból. Majd a klubban ebédelt, megitta a moka-ját és pont hat órakor kérte a felöltőjét. Aztán gyalog hazament. Jobbkedvű volt, mint rendesen. A klub inasa azt állította, hogy Sir John valami dalt dünnyögött, mikor a felöltőt rásegítette. De senki sem tudta okát adni az öreg ur emelkedett hangulatának; és egy negyedórával később, a kertben a ház főbejáratához vezető hatalmas gránitlépcsőtől egy méternyire holtan a földön hevert.

A cselédség sirva és panaszkodva találta meg őt és vitte az élettelen testet a kerti szoba szófájára...

Burns az oldalt fekvő hulla fölé hajolt. És Fjeld megragadta az ernyedten lecsüngő sovány, fehér kezét. Már kihült.

- Könnyű, gyors halállal halt meg, - szólt halkan és a késre mutatott, melynek pengéjét vékony vérfolt fodorozta és még a halott hátában volt. - Nem volt kezdő, aki leszurta, - folytatta. - A kés közvetlenül a lapocka mellett az ötödik és hatodik borda között egyenesen a szívre hatolt. Itt nincs már többé semmi tennivaló... A gyilkos kézrekerítésén kívül.

Fjeld Burns felé fordult. A detektív arca teljesen megváltozott. Szemei felvillantak, mint amikor a Torreros a bika elé lobogtatja a vörös posztót. Széles homlokán kidagadt a nagy kék ér, mintha kék árnyék borult volna rája.

Fjeld megérezte, hogy e pillanatban bajtársat nyert és hogy az a magas ember, aki mellette áll, nem nyugszik addig, míg Lord Cavendish gyilkosát megmaradt balkezének öt ujjá közé nem kaparintja.

- A dolog világos, - szólt Burns rekedten. - Te mit gondolsz?

- Az már tisztázva van, hogy honnan fúj a szél. Brooke & Bradley igazán derék cég. Egy délután leforgása alatt több nagy dolgot vittek végbe ezek az emberek. Engem olyan pincébe zártak, mely a legtöbb ember számára sirt jelentene. Lord Cavendish-t megölték és most azt hiszik, szabad az út... Sietnünk kell Burns. Ezek a fickók egy óra előnyt nyertek. Londont már biztosan elhagyták. De én ismerem őket.

- Bizonyos vagy benne, hogy a holborni emberek azok?

- Igen. Nézd meg ezt a kést. Ilyen nincs sok Londonban. De Dél-országra nagyon használják. És csupán néhány órával ezelőtt láttam ezt a fegyvert annak a kezében...

- Ki Lord Cavendish-t meggyilkolta? - kérdezte Burns, miközben a cselédség, mint valami megriadt nyáj köréjük sereglett.

- Clifford kollégád ismeri őt, - válaszolta Fjeld nyugodtan. - Keskeny arcú, sűrű fekete hajú fiatal orosz. Aranykeretes cvikkert visel, felső állkapcsából egy kitört fog hiányzik és ajka meg van sebezve. Egészen a mai napig Sohoban lakott. Alexis Okine a neve.

Burns karon ragadta barátját.

- Mit mondasz? Okine? Hogy ismerem-e? Hamburgban volt, mikor Patrick Davis eltűnt. Szívvel lélekkel anarkista. De gyáva kutya, mindig fedezni tudja magát - hiéna. Ó csak körmeim közé kaparintsam.

Nehéz lépések döngtek odakünn. A rendőrség emberei jöttek.

*

Burns és Fjeld kisiettek.

A telefont és távirót már mozgósították. A vasutakat megfigyeltették, minden kikötőbe értesítés ment és az anarkista negyedben razziát tartottak.

Mikor a két barát az ajtón kilépett, egy emberbe ütköztek, ki felgyürt gallérral ott ácsorgott és a kertiszobába nézett, ahol a tetemnézés folyt le. A kíváncsi bémésködőnek semmi kedve sem volt hozzá, hogy magát észrevétesse és mikor a két ember elhaladt mellette az utcán, közömbösen csavarogni kezdett.

Azonban Fjeld elkapta a pillantását és azt nagyon ismerősnek találta. Éles, gyakorlott tekintetét nem kerülte el az sem, hogy az az ember összerezsent, mikor észrevette őt... Talán téved, de...

- Ismered őt? - suttogta Burns és automobil után nézett. Fjeld nem válaszolt azonnal. Fejét törte, hol látta ezeket a leselekedő szemeket.

- Nem vagyok benne bizonyos, - dünnyögte. - De az biztos, hogy az a szürke köpenyeges ember nem számított arra, hogy itt találkozik velem... Nem lepne meg, ha...

Egy automobil jött velük szembe. Burns megállította és mindketten beszálltak.

- Scotland Yard, de gyorsan!

A soffőr bólintott és az automobil mint a villám száguldott végig az Albany-Streeten.

Fjeld hirtelen lebecsájtotta az ablakot.

- Álljon meg! - kiáltott a soffőrrre. - Forduljon vissza ugyanazon az uton, de lassabban vezessen.

- Mi az? - suttogta Burns.

- Vigyázni kell arra az emberre, - sugta vissza Fjeld lázasan. - Nem szabad kiengedni a kezünk közül. Most már emlékszem rá, hogy kicsoda. Délelőtt az Angol bankban láttam. Félóránál tovább feltartóztatott az előszobában és mindenképpen ki akarta belőlem csikarni, hogy mit akarok... Az a fickó nem tiszta. Rossz lelkiismeret sugárzik ki a szeméből. Fogadni mernék, hogy ő küldte Okine urat a nyakamra és figyelmeztette Brooke céget... El mernéd őt fogni Burns?

- Hogy elmerném-e? Még magát az ördögöt is elfognám, ha itt a Regents Parkban settenkedne. Hogy hívják?

- Lord Cavendish főtitkárja. Murphy a neve.

Burns megvakarta a fejbubját.

- Kissé veszélyes. De mindenesetre magunkkal vihetjük és kikérdezhetjük Lord Cavendish munkaidejére, szokásaira nézve, meg hogy kik voltak az ellenségei és ilyesmiket. Aztán majd meglátjuk.

- Jó! Az a fő, hogy ez a fickó ne találjon alkalmat arra, hogy valakivel érintkezésbe lépessen.

Az automobil lassan visszafelé gördült. Kevesen jártak az utcán. De a nagy ivlámpák fényében nem látszott egyetlen szürke köpenyeg sem. Az az ember biztosan az egyik mellék-utcába tért be.

- Nincs a közelben sürgőnyhivatal? - kérdezte Fjeld hirtelen.

- Mindjárt itt a sarkon van egy, - válaszolt a soffőr.

- Gyerünk oda.

Odasiettek. Csupán egyetlen ember volt ott. De az, akit kerestek.

A titkár hátrafordult. Halálsápadt lett, mikor a két embert megpillantotta.

Burns nevetve odalépett.

- Mr. Murphy? - kérdezte.

- Igen.

- Jó, hogy találkozunk. Nevem Burns. Ugy-e tudja, hogy Lord Cavendisht meggyilkolták. Nagyon lekötelezne bennünket, ha elmondana egyetmást az öreg Lord szokásairól. Nem sejti, ki gyilkolta meg őt?

- Sejtelmem sincs, - felelte a titkár - Lord Cavendish kiváló ember volt és disze az Angol banknak.

- Örvendek, hogy ez a véleménye. Künn áll az autónk. Lenne olyan szives és elkísérne bennünket? Ön éppen sürgőnyt akart feladni?

- Nem sürgős, - szólt a titkár idegesen. - Csupán gratuláció. És ha hozzájárulhatok az öreg pártfogóm borzalmas gyilkosságának felderítéséhez, szívesen rendelkezésükre állok.

Összegyűrte a megkezdett táviratot, hanyag mozdulattal a papirkosárba dobta, vette kalapját és kiment.

Fjeld levett kalappal tiszteletteljesen megállt, míg ők ketten kimentek. Két másodpercre volt csupán szüksége, hogy Mr. Murphy sürgőnyét kihalássa. Egy pillantást vetett rája és elégtelen mosolylyal a többiek után sietett. Furcsa szerencsekívánata volt! Mr. Murphy-nek olyan szokása volt, hogy titkos irással gratulált. De a cím érthető volt. Így szólt:

Dina-kutter, Rosherville.

És Jonas Fjeld kezét dörzsölte, mint akinek nagy szerencséje volt a nagy lutrin, ahol az élet és halál a tét.

SCOTLAND-YARD

A Scotland Yard folyosóin izgatott hangulat uralkodott. Az emberek szakadatlanul jöttek mentek. Hatalmas egyenruhás írek és polgári ruhás detektívek legkülönbözőbb típusai elegyedtek össze. Nem beszéltek sokat, de a gondterhelt arcok, a nagy sietség azt igazolta, hogy a bűnügyi osztálynak nagy napja van.

John Redpath a titkosrendőrség főnöke tágas irodájában ült; kemény és erélyes hangon adta ki parancsait, mely éles ellentétben állt világfias külsejével.

- Megbízom önben Clifford, - mondta Redpath az előtte álló alárendeltjének. - Másfélórával ezelőtt Lord Cavendisht meggyilkolták a háza előtt. De egy nyomunk máris van. És van emberünk is, ki üldözni fogja őket. Egy külföldi.

A detektív savanyu arcot vágott.

- De szerencsének tarthatja, ha vele együtt dolgozhat, - folytatta Redpath. - Különb ember, mint a legtöbb kollegánk. Neve Jonas Fjeld. Ralph Burnst ő segítette a «keselyük» ügyében.

- Igenis, már ismerem. Ma délelőtt a Fleet-Streeten láttam. És a nyom?

- Fjeld az Angol banktól valami megbízást kapott, - mondta Redpath rövid vonakodás után. - Hogy e megbízás miben áll, azt nem közölhetem. De a norvég azt hiszi, hogy a gyilkosság összefügg azzal az ügyel. Szerinte az Angol bank elnökét azért gyilkolták meg, hogy azt a nyomozást megakasszák és hogy a tettesek anarkisták. A gyanuja...

- Alexis Okinére irányul?

Redpath meglepve nézett alárendeltjére.

- Honnan tudja?

- Különös véletlen. Ma délelőtt furcsa kis jelenetnek voltam a tanuja a Daily Chronicle olvasótermében. Egy magas ember ült ottan és ujságot olvasott. Hátulról egy fiatal suhanc válla fölé hajolt, hogy megnézzé, mit olvas. Rosszul tette. Mert az ujságolvasó ugyanis oly gyorsan ugrott fel, hogy a suhanc úgy megütötte az állát, hogy ajkát megsebezte és egyik foga kitörött... Beszélgetésbe elegyedtem azzal a magas urral, aki oly élénken érdeklődött a Daily Chronicle bizonyos cikke iránt. Kétségkívül azt az embert kell követnem.

- Jonas Fjeld?

- Igen.

- És a másik?

- Akit üldöznünk kell, az... Okine.

Redpath nevetve megjegyezte:

- Hisz akkor a dolog rendben van. Ismeri Gravesendet?

- Természetesen.

- És maga matróz volt?

- Öt évig.

- Helyes. No, most megint matróz lesz. Amennyire csak lehet, felismerhetetlenné teszi magát. Fél órán belül Kensingtonban, Burns házában legyen. Ott találkozik egy másik matrózzal, aki állást keres. Az Fjeld. Nincs sok ideje. South Eastern Railway 8.34-kor indul Charing Cross-ból... Megértette?

Clifford meghajtotta magát és kifelé indult.

Redpath utána szólt:

- Hopp, még egy pillanatig. Mi újság az anarkista negyedben?

- Nagy az öröm és a boldogság, - felelt a detektív. - Azt hinné az ember, hogy azok a jó urak állami ösztöndíjat élveznek, olyan élet folyik ottan. Oly mozgolódás van ott, ami nem mutat jóra. Pénzzel bőven el vannak látva, Whisky és pezsgő tekintetében sem szenvednek hiányt. Igen, most kitűnő hangulatban van a társaság.

- Nem sejti, hol vannak a vezetők?

- Nem. A legtöbb nyilván Hamburgban vagy Antwerpenben van. Csupán Okine lakik sohobeli öreg szobájában.

- És a «Kenguru»?

- Eltűnt, mint a kámfor. Párisban volt, azt tudom. Azóta nem tette lábát angol földre. Akinek fél füle hiányzik, annak bajos dolog a bujkálás. Jimmy Croft biztosan Jaques Delmával együtt világszerte utját járja. Összeillenek.

- Jól van. Még egyet, sohse volt semmi dolga Brooke & Bradley bankcéggel Holbornban?

- Nem.

- Clifford, ha szerencsés lesz, megismeri őket. De most már siessen. A szabó már vár magára. Fegyvert és bilincset vigyen magával!...

Ralph Burns kicsiny ebédlőjében az asztalnál ült a fiatal házaspár. Egy őszbecsavarodó, görnyedt ember ült mellettük, kopott matróruha volt rajta és nyakán pompás selyemkendő. Az agg tengerésznek viszont fiatalos, erőteljes hangja volt; mozdulatai, étvágya nem nagyon tanuskodtak amellett, hogy az öregség súlyosan nehezednék rá.

- Nem jól érzem magam, - dünnyögte Burns.

- Miért? - kérdezte a felesége gyöngéden hozzásimulva.

- Hallom a trombita harsogását, - felelt Burns. - Harcba hívnak. De Ralph Burns a vén csataló nem megy. Az istállóban áll és fülét lógatja.

- Nem, - szólt a matróz és kék szemei e pillanatban meghazudtolták öreges külsejét. - Te nem lógatod a füledet, hanem figyeled, hogy mi lesz. És ha ütött az órád, kilépsz a porondra és mindenkit leversz. Ugy-e, Helén asszony?

- Kedves doktor, - szólt az asszony könnyelábadt szemekkel, - ne ragadja el tőlem az uramat. Még nem eléggé tették őt tönkre az anarkisták? És mi lesz a kertünkkel, ha te távozol? Ki viseli majd gondját a dohánynak, a mandulafának, a szamócának?

- Igazad van, - mormogta Burns. - A kertet meg kell művelni. És a dohány...

- Itt maradsz, - szólt Fjeld. - Tudod, hogy rád *itt* van szükségem, és ha kalapácsra lesz szükségem, akkor sürgönyözök. Most be kell érnem Clifforddal... Nem éppen a legbiztosabb nyomon haladunk, de Murphy miért ólálkodott volna Cavendish háza körül és miért adott volna fel titkos táviratot és miért mondta volna róla, hogy gratuláció; és a fenébe, miért akart olyan gyorsan kerekét oldani... Tehát a bandát értesíteni kellett, hogy megmenekültem, és

hogy a rendőrséggel összeköttetésbe léptem. Egészen bizonyos, hogy Murphys óriási pénzösszeggel megvesztegették. Én tudok az arcokról olvasni. Nem vetted észre, milyen fáradt a tekintete? Orfeumokban dőzsöl. Brooke aranyát szórja a félvilági hölgyek közé, ő az «Alhambra» és az «Empire» hőse, a ringyók Casanovája, kik szájalmasan kicsiny bűneik szennyében fuldokolnak... Ugy hiszem, mégis csak disznó szerencsénk volt, hogy a táviróhivatalban találkoztunk vele. Redpath megígérte, hogy különböző tárgyalások és megbeszélések ürügye alatt fél tizig feltartóztatja őt. Addig Clifford meg én Roshervilleben vagyunk és a «Dina» kutter dolgában intézkedhetünk... Minden hájjal megkent emberekkel van dolgunk, sok bajunk lesz velük. Mégis, milyen jó, ha valakinek rendes kuttere van, mely tetszés szerint ki- és befuthat.

- És ha már rég felszedték a horgonyt?

- Kötve hiszem. Ezek a jó urak biztonságban érzik magukat és mindenesetre Murphy különös gratulációjára várnak... Apropos! Krisztiániából ma estére én is sürgönyt várok. Bizonyos John Markerről várok értesítést, szükségem van reá ebben a dologban. Ha valami bajom támad, ezt a nevet jól megjegyezzétek. A világ egyik legnagyobb reményü vegyésze. Nem lehetetlen, hogy olyan adatot kaphatok tőle, mely az aranyforráshoz vezet bennünket.

Az öreg matróz felemelkedett. És ime elszállt az ifjúsága. Háta meggörnyedt, hangja megfakult. És szemeiből is mintha kilobbant volna a fény. Elnyütt, kopott tengeri fóká állt ottan, a tagja annak az öreg gárdának, mely magát meg nem adja.

Automobil túlkölt odakünn.

Mintha valami ökör bődült volna fel az estélyi ködben.

A KENGURU

Ha a londoni köd nagyon sűrű, ha a tavaszi nap a sárgásbarna levegőn a világváros e leg-határozottabb jellegén, nem tud áttörni, akkor nincs más menekvés, mint a tenger, a tenger és a folyó. Ugyanis a milliók fölé boruló hatalmas esernyő peremén kívül eső területen a napsütéses égboltozat alatt sárgán, telten hömpölyög a kék északi tenger felé a Themse. Itt terül el Gravesend tiszteletreméltó öreg városa. A szűk utcákon összesűrűsödve átsüvölt a modern idők kikötőjének minden zaja. De a tavasz első fái ott rügyeznek Rosherville kertjeiben, mint ahogy valamelyik híres angol költő megénekelte: «the place to spend a happy day».

No, nem valami nevezetes város Rosherville. Van egy színháza, ahol másodrangú színésznők elsőrangú akrobatákkal két rossz vicc között jó saltomortálét csinálnak; néhány lebuj, hol London-Eastend asszonyainak söpredékével bemocskolhatja magát az ember és néhány tisztességes vendéglő, hol kitűnő osztriga kapható.

Az a két öreg matróz, aki biztonságos nehéz lépésekkel végigdöcögött a rakparton, nem nagyon élvezte az enyhe, tiszta tavaszi levegőt, a halvány esti égboltozatot; nem nagyon gondolt egyik sem azokra az osztrigákra, amelyek Mr. Smith híres vendéglőjében jégbehűtve szenderegtek. Mint ahogy a tengerészek szokták, himbálózó lépésekkel haladtak és kutató pillantást vetettek a hajókra, amelyek utrakészen a folyón vesztegeltek. Nehéz átrakó hajók, dereglyék nyüzsgöttek, amott vontatóhajókat jelző vitorlásbárkák himbálóztak. Kissé távolabb a terhüktől megszabadult halászbárkák ringatóztak, amott kátránytól izzadó farukkal holland kereskedelmi hajók kigyózó csikot hasítottak a vízben, és e közönséges hajók között frissen mázolt luxus-yacht siklott keresztül, ép most hagyta el a műhelyt, hol kicsinosították és ime most ott pompázik tavaszi köntösében.

De a két öreg ember nem törődött mindezekkel a vízi járművekkel. Egy 15 tonnás bárkát kerestek, mely a kikötő felügyelője szerint a parttól néhány ölnyre kell hogy legyen.

Csakhamar megtalálták.

Egészen odafönn Gravesendnél egy szirtálló hajóorral ellátott, feketére festett bárka állt. Finom és egyben erőteljes körvonalai voltak és szolid felszerelése. A lámpásai már égtek, a vitorla kifeszítve és a partról felhangzó egyenletes nyugodt kattogás azt mutatta, hogy a bárka motorja már használatra készen áll. A horgony még lenn volt, de a vaslánc már ki volt feszítve. Egy olajruhas ember már a kormánynál ült, kezét a rudon tartotta, türelmetlenül feszengett, mint aki valamire még vár, mielőtt kiadná a parancsot a horgony felszedésére. Két ember állt a járgány mellett, meg egy alacsony tömzsi ember, sipkáját mélyen a fülére huzva az árbócrudhoz támaszkodott és kitekintett a partra.

- Ismer valakit itt a kikötőben? - kérdezte az egyik matróz, mikor látszólag a fekete bárkára ügyet sem vetve elhaladtak a parton.

- E félhomályban nem lehet felismerni senkit sem, - felelt a másik. - De én biztos vagyok benne, hogy a «Dina» az. Szép bárka.

- Véleménye szerint milyen irányt vesz a hajó?

- A francia partok felé - ha Brooke & Bradley partra szálltak.

Egyszerre csak megálltak. Kivül a tengeröbölben panaszos hangján felbugott a szirén. Ugyanabban a pillanatban fényszóró surolta végig Rosherville fehér házait és egy rövid pillanatra megpihent a nyüzsgő kikötőn. Kis sajka villant fel a fényözön közepette. A bentülő ember az egyik evezőt leejtette és kezét arca elé kapta, mintha el akarná hessegetni a zavaró sugarakat. A következő pillanatban ismét elnyelte őt a sötétség és hangtalan csapásokkal tovább evezett.

- Látta őt? - kérdezte az alacsony matróz és megragadta magasabb társa karját.

- Különös arc volt, - szólt a másik. - Sohse láttam azelőtt, de nem is felejttem el soha.

- Gyerünk tovább. Figyelnek bennünket. Nem megmondtam? Fjeld, igaza van. Most közeledik az a sajka. A «Diná»-hoz tartozik. Most kiszáll az az ember... Tudja, ki az?

- Nem.

- Sohoban «Kenguru»-nak nevezik. A legveszedelmesebb anarkisták egyike. Eredetileg Jimmy Croftnak hívták, de hét bőre és hét neve is van. A Sperling-ügybe is bele volt keverve, de kimászott belőle. Azonkívül bizonyítékaink vannak arra nézve, hogy Peters bátya és a hamburgi Josias Saimler jó barátja volt, de mindezek ellenére sem lehetett hozzáférni. Már több ízben megérdemelte volna a kötelet, de a «Kenguru» éppen akkor, mikor azt hisszük, hogy a legjobban benn van a csávéban, mindig megugrik. Egy gyöngye oldala mégis van Jimmynek. Ugyanis szerencsétlenségére csak fél füle van. Furcsa história ez is. A «Kenguru» egy időben Londonban magánkutató volt és ép a legpiszkosabb ügyekben dolgozott. Hütlen férjeket és könnyüvéru asszonykákat figyelt meg. Egyszer valamelyik ajtónyíláshoz tapasztotta a fülét, hogy valakit házasságtörésen rajta csipjen. Az ajtót becsapták. És a «Kenguru» fülét becsipték. Őneki magának kellett lenyisszantani a fülét, hogy megszabaduljon és azóta nagyon nehéz a személyazonosságát elpalástolni.

- Nem tudná lefülelni?

- Nem! De nézze csak. Felhuzzák a horgonyt. Ugy látszik, nem győzik bevárni Murphy sürgönyét. No, most rajtunk a...

Hosszu lépésekkel eltávoztak és mikor már oly messze voltak, hogy nem láthatták őket, futni kezdtek. Az országuton automobil várakozott rájuk. Gravesendbe robogott velük.

...Közben a «Dina» kutter lassan elindult és a folyón lefelé vette útját. Nagyon erős motorja lehetett, mert az erős fekete hajóorr körül mint a vizesés sistergett a felturt hullám, míg a felhuzott vitorlák ide-oda csapkodtak. Az éjjeli szél még nem köszöntött be, de a könnyű nyugati fuvallat már jelezte a közeledtét.

Gravesend legkülsőbb hidfőjén ott állt a vámfelügyelő, kezében óriási megaphonnal. Az állomás fényoszórójának sugarai, mint valami fehér fal a folyó torkolatán rezegtek, mintha el akarták volna az utat állni.

- A «Dina» kutter az? - bömbölte a felügyelő, mikor a fekete hajó kellő közelbe ért.

Semmi válasz.

A felügyelő megismételte a kérdését, még pedig erőteljesebb formában és néhány hamisítatlan tengerész-káromkodással füszerelte mondanivalóját.

- Igen! - hangzott végül a válasz.

- Álljanak meg azonnal! - ordította a felügyelő. - De azonnal!

- Mi baj? - kérdezték a hajón.

- Álljanak meg, ha mondom. Aztán majd elmondom a többit.

- Nem érünk rá.

- Ördög és pokol! Változtassák meg az irányt, mert baj lesz.

De a «Dina» nem sokat törődött vele. Oly gyorsan siklott ki a tengerre, hogy a habok csakugy zugtak körülötte.

A fedélzetről mintha gunyos nevetés szállt volna a felügyelő felé. Az éjszaka feketesége ráborult a kikötőre.

De a nevetés csakhamar elnémult. Nagy szürke gőzbárka indult ki a hidfő mellől, a gépházból nagy zörgés, kattogás hangzott fel, és rögtön utána teljes erővel kifutott a bárka a kikötőből. A hajó orrán elhelyezett kis ágyu erőteljesen, röviden csattant, és egy golyó süvöltött el a hullámok fölött.

De a «Dina» már messze künn járt. Ott bukdácsolt a tenger habjain és mint valami fekete mellű, fehér szárnyu nagy madár, belérepült az éjszakába.

CLIFFORD VADÁSZATA

Ez volt aztán a hajsza; a bűnügyek történetében hosszú ideig fennmarad az emlékezete. A Scotland Yard kedélyes őrszobáiban sokféle változatban mesélnek róla, ha tizenkettőt üt a White hall órája. A detektívek csak úgy hívták «Clifford vadászata» és a gyülekező teremben levő képre mutatnak, mely egy viharvert kerek ábrázatu, kedélyes tekintetű férfit ábrázol.

Most már csak egy ember tudja elmondani, hogy micsoda különös történet játszódott le annak idején künn az Északi tengeren. Mr. Redpathnek hosszú levélben megírta az esetet. Kristiansandban kelt a levele május 24-én. És a bűnügyi osztály főnöke egy este, mikor Clifford emlékezetére a disztermet kivilágították, elmondott mindent.

De senki sem tudja, hogy ki kísérte el Cliffordot útjában - csupán Redpath és Ralph Burns. És mindketten hallgatnak, mert megígérték, hogy hallgatni fognak.

Az bizonyos, hogy Clifford május 19-én este a rendőrség gőzbarkáján indult el Gravesendből, hogy egy gyanus kuttert lefüleljen, amely éppen akkor hagyta el a hidfőt. A vezetőn és Cliffordon kívül két rendőr volt a hajón és az a titokzatos idegen, ki oly jelentős szerepet játszott ebben a drámában.

Szélcsend volt, csupán gyenge nyugati szellő lengedezett, mikor a nagyon szolidan megépített bárka Gravesendet elhagyta. Tíz mértföldnyi sebességgel haladt, míg a «Dina» csupán 8 mértföldnyivel. A dolog nagyon jól indult, a kis bárka orrán levő ágyu már vigan működött, mikor a helyzet hirtelen megváltozott.

A majdnem délnyugati szél egyszerre csak északnyugati irányba csapott át. Lehült, a kutter vitorlái kiduzzadtak és nagy sebességgel északkeleti irányba futott. A vitorlák és a gép segítségével nem csak a térelőnyt tartotta meg, hanem azt még fokozta is. Pompás tengeri hajónak bizonyult és kitűnően kezelték.

Clifford mindazonáltal nem adta fel a játszmát, noha a rendőrség barkája az erős hullámváz következtében inkább a víz alatt, mint felett járt. Egyébiránt egyelőre nem fenyegette veszedelem, mert a bárka fedélzete magas volt, és rendkívül szilárd szerkezettel rendelkezett. Hajnaltájban a kutter, mely gépét teljesen kihasználta, körülbelül egy angol mértföld előnyben volt. Bolond iramban haladt előre.

De a rendőrség kis barkáján senki sem gondolt arra, hogy a hajszát abbahagyja. Szénnel és élelemmel bőven el voltak látva. A következő éjszaka a kutter megkísérelte, hogy a sötétben megszökjék, amennyiben észak felé kanyarodott, de hajnali szürkületkor észrevették e cselfogást. Most már egyenesen a norvég partok felé irányult a hajsza, és déli 12 órakor Lindesnestől mintegy 12 mértföldnyire voltak.

Ekkor bekövetkezett az, amire Clifford már régóta várt, a szél hirtelen elült, a tenger csendesebb lett és úgy 2 óra tájban a kutter vitorlája lelapult. A távolság egyre csökkent és a gőzbárka 4 órakor elérte a kutter. De a hullámverés oly erős volt, hogy nehezen lehetett volna a hajóhoz hozzáférni, - annál inkább, mert jól látszott a kutteren levő öt emberen, hogy kétségbeesett ellenállásra készülnek. Hatalmas tüzeléssel fogadták páncélozott ellenségüket, természetesen minden eredmény nélkül. Viszont a kis bárka gyorstüzelő ágyuja a kutter árbocát néhány lövéssel alaposan tönkretette.

A kutter legénysége belátta, hogy helyzetük reménytelen. Az ágyu bármelyik pillanatban szétroncsolhatja a mótort. Azonban mindenre elszánt emberek voltak a fedélzeten.

Mikor a gőzbárka szorosan a kutter mellé ért, az hirtelen megfordult és még mielőtt a bárka kormányosa észrevehette volna e manővert, a fekete vitorlás vastag tölgyfaorrával nekirohant a rendőr-bárka vasbordájának.

Borzalmas összeütközés volt. Az árbóc mint valami kettétört gyufaszál, hatalmas recsegéssel a fedélzetre zuhant. Az egész hajó megrendült, a víz beömlött, a fekete hajóorr vizbekonyult és 10 másodperc alatt elsüllyedt. A motor felrobbant. Ez volt a diszlövés a «Dina» sirja fölött. A legénységnek éppen annyi ideje volt, hogy derekukon mentőövvel kiugráltak és a roncsok között uszkáltak. A rendőr-bárka gyorsan eltávolodott a roncsok mellől, de halálos sebet ejtettek rajta. Féloldalra billent; a tört és behorpadt vaslemezeken beömlött a víz. Mint valami haldokló huszárló még egyszer talpra akart állni, de a seb nagyon mély és nagyon nagy volt. A tátongó lyukat be akarták tömni, de nem sikerült, a kis bárka teljesen oldalra dült és három embert magával vonszolt a végtelen mélységbe.

A közös szerencsétlenség rendszerint lelohasztja a harci kedvet. Nyolc ember vergődött messze künn az Északi tengeren. Életük egy hajszálon csüngött és körülöttük a tenger végtelen tükre. De szívükben gyűlölet lobogott és a hideg víz nem hesegette el szemük elől a véres árnyakat. Nos, meghalnak valamennyien, de elébb leszámolnak!

Jonas Fjeld körülnézett. Clifford mellette hevert.

Szemei úgy szikráztak, mint eddig soha. Feje fölött tartotta a revolverét, hogy a töltények el ne romoljanak. Emberei után nézett, de azok a bárkával együtt alámerültek. Aztán az ellenségre vetette tekintetét, amely lassu tempóban félkörben közeledett feléje. A sor elején borzalmas fej bukkant fel, olyan álkapcsa volt, mint valami cápának. Szemei vérben forogtak és a csapzott haj alól a bal fül helyén undorító véres csont tűnt elő.

- A «Kenguru», - hörögte Clifford. - Engedje át nekem őt.

Sárgás hajcsomókkal borított arc tünedezett fel mögötte; düh és borzalom vonaglott végig rajta, ahogy Fjeldet megpillantotta. Ez volt a holborni tiszteletreméltó Brooke ur. A szélső szárnyat Alexis Okine sápadt, fanatikus arca alkotta. A többieknél revolver volt, de Cavendish gyilkosa görbe markolatu félelmetes kést lengetett a feje fölött.

Sohse játszódtott le még harc ily különös körülmények között. A hullámok tetején fel és alá ringtak. Egyre közelebb értek egymáshoz. Egy szó sem hagyta el ajkukat. Csak a hullámok tompa csobogása, mint a halál örök dala zengett a fülükbe. A szél teljesen elült és a nap elbujt, meg kitünedezett a felhőrongyok mögül.

Eldördült az első lövés. Ugy hangzott, mint valami gyenge csaholás. Közvetlenül Clifford előtt csapódott le a golyó.

Ez volt a jeladás.

Az öt anarkista szorosan egymás mellett uszott a két ellenfél felé. Bőgtek, kiabáltak, míg az öt revolvercsőből röpködtek a golyók.

Fjeld fegyvertelen volt. Ruhái legnagyobb részét és a mentőövet eldobta, hogy könnyebben mozoghasson. Gyors tekintetével észrevette, hogy Clifford arcát vér borította el és hogy gyors lendülettel az üres revolvert a «Kenguru» arcába vágta. A kitört fogak csattogását még hallotta... aztán alámerült...

Okine diadalordításban tört ki. De mi volt ez?... A fiatal anarkista halotthalvány lett. Észrevette, hogy szomszédját ki borzalmasan ordított, valami aláhuzza, mintha cápa harapott volna bele. Rögtön utána kicsavart nyakkal, megtört tekintettel uszkált az az ember. Egy pillanattal később nagy szőke fej bukkott fel a bankár mögött és húzta azt is lefelé...

Okinét elfogta a halálfélelem. Kését elejtette és gyorsan eluszott a borzalmas csatatér mellől... Nem is nézett vissza, tovább uszott, egyre tovább, mint ki beletekintett az aggodalom, a gyávaság poklába.

Fjeld körütekintett. Okine eltűnt. Vastag gomolyag uszott mellette. Két ember volt, borzalmas karolással szorosan átölelték egymást. Közelebb uszott. Jimmy Croft, a «Kenguru» és Clifford volt. A «Kenguru» fogai belefuródtak Clifford vállába és balkezének mutatóujja a detektív jobb szemébe mélyedt. De a «Kenguru» koponyája szét volt roncsolva, még pedig saját revolverével, mely még Clifford kezében volt, mint valami kalapács. Mindketten halottak voltak és mentőöveiken uszkáltak. Fjeld elválasztotta egymástól a két ellenséget, Croft mentőövét levette és felcsatolta.

Az anarkista arca még egyszer utoljára a világosság felé fordult, és aztán lassan a tenger színe alá merült a hulla, le a névtelen, hatalmas temetőbe.

Jonas Fjeld fellélegzett. Hátára feküdt, szemét lehunyta és várta a halált.

MIT REJTEGET AZ ÉSZAKI TENGER

A «Paris» gőzös 11 mértföldes sebességgel haladt rendes útján, Antwerpentől a norvég partok felé. Pompás útja volt, és sok utas a fedélzeten sétált; észak felé tekintettek, hol bizonyos időközben halványsárga sugarak táncoltak a holdvilágította tenger tükrén.

- Ez Ryvingen, - mondta a kapitány. - Fél órán belül meglátjuk az oxói világítótornyot. És harmadfél óra múlva Kristianssandban vagyunk.

- Csodálatos holdfény, - áradozott egy fiatal költő, ki egyenesen Párisból ment haza, hogy otthon az emberi sors új változatainak megalkotásával heverje ki a fáradságait.

- Undorító, - válaszolt a szomszédja, egy tulságosan modern festő. - Nincs banálisabb valami, mint a holdfény. Aggastyánoknak és gyerekeknek való olajnyomat. Ugy hiszem, egyszer mégis csak meg bírnak szabadulni ettől a buta természettől, mely egyre ránkmered. A természet a burzsoázia számára a művészetet jelenti, pedig a fotográfiához tartozik...

- A morgue-ban láttam egy hullát, - szólt álmatag hangon a költő. - Már több hete feküdt a Szajnában. Már nem volt emberi formája. A bőre zöld meg kék volt, és repedezett. Az orra tuskó, a szeme perfektum, a szája futurum. Ez a hulla arra a fiura emlékeztetett engem, melyet maga az őszi tárlaton kiállított. «Ifju tavasz» volt a kép címe. Pompás festmény. A bomlott lélek undora volt benne megfestve - a természet durva színeivel. Még sohse láttam, hogy valaki úgy tudja a rothadt sajtot megfesteni, hogy a büze is érezhetővé váljék... ezt kellene magának egyszer megpróbálni.

A festő arcán a pattanások pirosaszöldbe játszottak a holdfényben. De szája éppen akkor, amikor keményen oda akart vágni, tátva maradt... ugyanis a kormányrud mellett két hulla ringatózott a holdfényben.

- Nézzen csak oda, - kiáltotta megborzadva.

A kapitány odasietett és a következő pillanatban a keze a gépház jelzőkészülékén volt. És rögtön utána «Páris» akkorát farolt, hogy csakugy sistergett körülötte minden.

- A motorcsónakot leoldani! - kiáltotta a kapitány; - közben a hajó lassan elsiklott a csodálatos csoport mellett, mely a festőt oly borzalommal töltötte el. Egymás mellett két ember uszott, mentőövvel, arcuk a holdfény felé fordult. Az egyik golyó ütötte seb tátongott és félszeme tisztára véres tömeg volt...

De nem ez kötötte le különösen a kapitány érdeklődését. Láta, hogy a másik ember keze felemelkedik, majd ismét lehanyatlik. Ötven méter távolságban ott uszott a harmadik ember; arca eltorzult, szája nyitva.

- Poe Edgar tollára méltó hangulatkép, - mondta a költő reszkető hangon. - Mintha Charon csónakján az alvilágba eveznének...

A gőzös közben megállt és lebocsátotta a motorcsónakot. A kapitány maga ugrott bele. A három embert a csónakba emelték és néhány perccel később ott heverték a «Páris» fedélzetén. Az egyik, a legnagyobb közöttük, övig meztelen volt és valami életjelt még adott magáról. Száját felnyitotta és a kapitány föléje hajolt...

- Pokrócot, - suttogetta az óriás, - dörzsöljön bennünket.

Azonnal hoztak pokrócot és a három ember testét alaposan dörzsölni kezdték. A hatás nem maradt el.

A szőke atléta csakhamar felnyitotta a szemét és mohón megivott egy csésze meleg tejet. Az felüdítette őt. Nagy nehezen könyökére támaszkodott és körülnézett.

- Ön az, kapitány? - kérdezte bágyadt mosollyal. - Nem emlékszik már rám? Ott ültünk a kajütben és bridget játszottunk Norvégia jövődi külügyminiszterével...

- Nagy isten, hisz ez Dr. Fjeld, - kiáltotta a kapitány. - Hogy emlékszem-e? Meghiszem azt! De akkor valamivel jobb bőrben volt. Hála istennek, csak hogy megmenekült.

- A víz ilyenkor májusban még nem alkalmas a fürdésre, - dünnyögte Fjeld. - Már uton voltam a nagy kihülés felé... Különben minden rendben van!

- A többiek nem nagyon.

- Clifford halott. Golyó furta át az arcát.

- Golyó...? Nem értem. Az Északi-tenger kellős közepén...?

Jonas Fjeld körülnézett.

- Az ott Alexis Okine. Meggyógyul?

- Reméljük, - szólt a kormányos. - Legalább a szive már dobog. Nem sok hiányzott, hogy vége legyen.

- Annál rosszabb reá nézve, - szólt Fjeld halkán. - Towerban már vár rá az akasztófa. Ha van bilincse, mikor magához tér, rakja a kezére. Különben ő gyilkol le bennünket. Ez Okine anarkista... ő az, ki Lord Cavendisht a Regents-parkban megölte.

A kapitány összerezte.

- Ez az? Lotse már beszélt róla, amikor Vlissingent elhagytuk... És a másik?

- Clifford, Scotland-Yardbeli detektív. Az Északi tengeren át üldöztük őket. A hajónkat és az ő hajójukat is oldalba furtuk és így a számadásunkat a vizen már leróttuk... Mondja kapitány, van drótnélküli telegráf a hajójukon?

- Mult évben rendeztük be.

- Akkor kérem adjon fel három sürgönyt, mielőtt elalszom... Mikor érünk Kristianssandba?

- Két óra múlva.

- Mindegy. Minden perc drága.

Fjeld felállt és lassan letámolgott a kajütbe. Nem engedte, hogy támogassák.

A költő utánanézett és a festő felé fordult.

- Ez ember a talpán, - mondta a szőke óriásra mutatva. - Szeretném ha csak egy festőnk is volna, ki meglátná a fehér test szépségeit a holdfényes tenger tükrén.

- És én, - sziszegte a festő, - azt szeretném, ha Norvégiának olyan költője lenne, kinek fantáziája úgy van megalkotva, hogy valamelyik szemétdombba ásná be magát, hogy oly szavakat találjon, melyeknek valamivel jobb a szaguk, mint annak a cukros viznek, ami most végigcsurog a könyvkereskedők polcain.

A költő éppen valami kemény válaszon törte fejét, mikor vacsorához csengettek. Ekkor a két urnak sietős lett a dolga, felhevült arcuk megenyhült és minden további vita nélkül lesiettek az étkezés gyönyöreihez.

Nem vették észre a parancsnoki hidon felhangzó különös zizegést.

A drótnélküli sürgöny énekelni kezdett.

EGY ÁLOM MEG EGY NÉV

A kristianssandi «Hotel Ernst» sarokszobájában feküdt egy ember, úgy aludt mint a bunda. Igy feküdt már tizenkét órája és szivta az oxigént fáradt tüdejébe. Hirtelen bedugta valaki az ajtón a fejét, de rögtön visszakapta, mert a vendég még mindig mély álomba merült.

A délelőtti folyamán egymásután érkeztek a sürgönyök az alvó vendég számára. És mindegyiken rajta volt a piros express-jelzés. De nem merték őt zavarni. A város egyik orvosa odakünn őrtállt és keményen megparancsolta, hogy senkise merészelje azt az embert felébreszteni, aki tizennégy órával ezelőtt a halál küszöbén szendergett.

De egyóra tájt, mikor a tavaszi napsugarak már nagyon tolakodó módon besütöttek a függönyön át, az álomszuszek fölült az ágyban és szemét dörzsölgette. Csodálkozva körülnézett, igyekezett rendbeszedni a gondolatait és egy ugrással künn termett az ágyból. Egy kissé ingadozott, tagjai ugyanis oly nehezek voltak mint az ólom és különösen bizseregtek. Karosszékbe vetette magát és a tegnapi események csakhamar végigszántották erős sápadt arcát. Ruha után nézett. De nem volt sehol. Minden odaveszett.

Lassanként feleszmélt, megzavart agyában gyökeret vert az a tudat, hogy tizenkét órával ezelőtt majdnem csupaszon egy hajóra vitték őt.

Az orvos bedugta a fejét.

- No Fjeld, - mondta kedélyesen, - felébredt már? Hogy vagyunk? Ugyhiszem kissé megsokalta az uszkálást Skagerakban.

- Nini maga az Gundersen? Mikor legutóbb találkoztunk, akkor *maga* volt rosszabbul. Az orvosszövetség bálja után egy lámpaoszlopot karolt át, azzal mulatott.

- Csakugyan, - nevetett a kristianssandi orvos. - Az pompás dáridó volt... De hogy a tárgyra térjünk: Hogy van? Nem lenne okosabb, ha ágyban maradna?

- Biztosan okosabb lenne, kedves kollega. De igazán nem érek rá. Mondja csak mi hír a nagyvilágban?

A másik a vállát vonogatta.

- Semmi jó. Az egész világ a fejetetejére állt. No, de erről maga is hallott. De tegnap sürgöny érkezett Párisból, mely a tőzsde legvadabb pánikjáról ad hirt. Oly pénzügyi fennakadás van keletkezöben, amilyenre még nem volt példa, írja a «Le Temps.» Itt van a «Christianssands Tidende», elolvashatja benne a mai táviratokat.

Fjeld felkapta az ujságot és átfutotta a táviratokat. Az egyik rossz hír a másik után. Hatalmas fizetésképtelenségek, megszökött bankigazgatók, csődök, egész chaosz. Pénz elég van a piacon, úgy mondják. De a hitel mindenütt megrendült, a pénzbe vetett bizalom megingott, minden élet, minden mozgás megakadt. Az élelmiszerek ára úgy felszökött, mint eddig soha és az emberek úgy élnek, mintha pestisjárvány ütötte volna fel a tejét. Gondjaikat vad orgiákba fojtják és a pénz mint valami csuszómászó rém kézzől kézre siklik és megmérgezi a kereskedelmet, a társadalmat.

Fjeld zavarodottan feltekintett.

- Kaptam sürgönyöket?

- Egész csomaggal, - válaszolt az orvos. - Csodálatos, mily gyorsan hire megy az ujságnak. Kérem itt vannak.

Fjeld utánuk kapott.

- Szerezzen ruhát nekem. Hat láb magas vagyok, mellbőségem 129 centiméter. Mindenekelőtt azt szerezze meg valamelyik férfiszabónál... Nagyon szépen köszönöm. Addig elolvasom a sürgönyöket míg ön a garderobomról gondoskodik.

Az orvos eltávozott és Fjeld nekiült a sürgöny-halomnak. Redpath-tól jött sürgöny, aztán Burnstől; az Angol bank új elnöke, Sir Arthur Thompson is táviratozott; köszönetek Okine kézrekerítéséért, a kiadásra vonatkozó rendelkezések, felhatalmazás arra, hogy Clifford holttestét a legnagyobb ünnepélyességgel Londonba szállítsák, kérelem, hogy minél előbb térjen vissza, hogy a Brooke-ügyet elintézzze. Sir Arthur Thompson sürgönye egyetlen jajkiáltás volt. De Fjeld csak sebtében futotta át ezeket a sürgönyöket. Végül aztán hosszasan foglalkozott azzal a távirattal, mely Kristiániából érkezett és Londonból küldték utána.

Igy hangzott:

John Marker a doktoravatás utáni napon elhagyta Kristiániát. Rokonai szerint félétlen át Párisban tartózkodott. Jelenleg mint vegyészeti tanácsadó és igazgató az ujonnan alakult norvég-francia sófinomító társaságnál Tofteholmenben van alkalmazva. Senkivel sem érintkezik. Tudomány számára elveszett. Irjak neki? Ujabb utasítást kérek. Katharina és Jonas üdvözl.

Erko.

Fjeld többizben átolvasta e táviratot, mintha minden szavát külön emlékezetébe akarta volna vésni. A fiatal tudós meglehetősen közömbös mondatai mögött keresett valamit. Egyszerre csak tökéletes tisztasággal feltűnedezett emlékezetében annak a különös doktori vitának a képe, amelyben John Marker elbűvölő logikája oly nagy diadalt aratott. Még emlékezett a szőke kémikus szavaira, amikor vele együtt elhagyták az egyetem épületét... - Ő megtalálta - mondta... A tekintélyes tudós tévedett. Nem John Marker érte el elsőnek a kitűzött célt. Más fej találta meg azt, amit ő csak sejtett. És ime a fiatal lángész kezét-lábát egy gyakorlati irányu üzem megkötötte, mely őt a legkevésbbé sem érdekli - egy szigeten a fjord közepén... Tofteholmen... Tofteholmen... És Fjeld tovább álmodozott.

Visszaemlékezett azokra a napokra, mikor Kristiania-fjordon hevert és élvezte a napot, a tengert. Boldog idők. A paradicsomi Hukkoden és Signalen erdőkoszoruzta hegycsucsra feltűnedezett előtte. Lysaker és Snaröen terültek el alatt, gazdag vegetációjuk terhe alatt álmodozva. És a távolban a slemmstadi kémények eregették a füstöt, mint megannyi sötét-szürke oszlopot, a kék ég felé. Amott a Langaaren tűnedezett elő, őrházszerű világítótornyával, - a tengerszorosban ott állt a degerndi világítótorony és gunyosan tekintett alá a vitorlásokra, melyek fehér falai tövében a viharra és a szélcsenddel küzdöttek... Igen és aztán Dröbak, a rózsák városa, mely állandóan szűzi, szerelmes pillantással tekintett át Kaholmen fenyegető sötét ábrázata felé... Kissé délre - szélesen és nyíltan terül el az a fjord, ahol a látóhatár peremén a gulholmeni fehér világítótorony meredezik... Ott szabadon fellélegezhet már mindenki a nyílt tengeren, elhagyva Yofteholment, Filtvedt fehér köpartjait...

Fjeld egyszerre csak maga elé meredt. Egészen új gondolatsor bukkant fel agyában. Mintha villám csapott volna régi emlékeinek épületébe és elhamvasztotta volna azt. Önkéntelenül a kabátja után nyúlt, de az eltűnt mindenestől, ami benne volt. De még nem felejtette el azt a levéltöredéket, amelyen norvég levélbélyeg volt és a bélyegző megmaradt nyoma: ...VEDT. Talán FILTVEDT az és akkor Tofteholmen...

Persze! Ez az! Hisz a fiatal doktor a nátriumról úgy beszélt, mint a mesterséges arany egyik alkatrészéről. És a klórnátrium, nem ugyanaz mint a konyhasó?... Igen, Mr. Brooke tudta, hogy merre menjen. Az aranyforráshoz akart visszajutni. Az anarkisták a kéz szerepét játszották ebben az ügyben - a borzalmas kéz szerepét, mely az aranyat rakásszámba a tapogatózó vak emberek közé szórja.

De a fej John Marker volt.

TOFTEHOLMEN

Tavaszi van Kristiania-fjordon - tavasz és napsütés.

Már nem gomolyognak a kékesszürke viharfellegek, a piszkos hófoltokkal tarkított kopár sziklatömbök felé. A déliszél már nem leselkedik a Bolörök tengerszorosaiban és a köd nem fészkel be magát a szigetek és a szirtfokok közé és nem üvöltenek a gőzhajók.

Most május sugarai táncolnak a bodros kék tengeren és a hegyoldalakon felvirulnak az év első hajtásai. Még a hegycsucok is kacagnak, nevetnek a szirtek is, a szétfröccsenő vízcseppek a part kövei között sziporkáznak.

A pünkösdi első vitorlásai künn cirkálnak a Dröbak-szorosban tisztára surolva, tavaszi díszben. - Bevonni a vitorlákat, az irány Filtvedt!... Pompásan megy minden. A szél kissé kelet felé fordul és a csónak bevont vitorlákkal siklik el a világítótorony mellett.

De mi ez?...

Odafenn a Tofteholmen tetején nagy faház emelkedik ki aombok sűrűjéből. A gazdái nagy sietséggel építhették fel. Olyan mint valami nagyon rövid idő alatt összetákoltszárnya. Gyárkérmény nem emelkedik ki fölötté, sem rakodópart, sem hid nem látható. De déli irányban, a szélmentes oldalon nagy angol gőzös áll lehorgonyozva és egy szellemesen berendezett drótkötélpálya segítségével sőt rakodik ki a sziget legfelsőbb csucára. A Tofteholmen egyébként ép oly elhagyatott, mint azelőtt. Egy munkást sem látni a parton, zaj se hallik. A sóelevátor zajtalanul végzi a munkáját és üríti ki automatikusan a kosarakat egy nagy tölcser formájú nyílásba, mely az épület legmagasabb pontján van. Sőt még az angol hajón levő munkásokat is áthatja ez a nyugalom és minden zaj, kiabálás nélkül lapátolják Torrevieja kincseit, ami különben a hajókirakodás járuléka szokott lenni. Sietnek - a kutyafáját, micsoda örömtelen tanya ez a sziget.

De a vitorlások szorosan a Tofteholmen mellett haladnak el. Mégsem látható, hallható semmisem. Nem csendül fel kacagás a csodálatos lávaképződmények felett, - melyek Brögger professzor jóvoltából a geológia történetében nagy hírnévre tettek szert, - zászló sem lobog a nyírfalombok között. Szép lány sem fürdik a vízben.

De egyszerre csak működni kezdtek a látcsövek.

Fenn egy kopár csucson feketeruhás fiatal leány ül és a färdi világítótorony felé tekint. Lába előtt lelógó füle nagy kutya hever. Mintha sziklából vésték volna ki e két sötét alakot. Valami borzalmatkeltő ridegség lappang mozdulatlanságukban és a vidám hajósoknak semmi kedvük sincs arra, hogy a fiatal hölgyet felköszöntsék.

De közülök többen még eltűnődtek arra az arcra gondolva, melyet a távcső eléjük tárt. A fiatal leány alig lehetett több 19 évesnél. Fekete haja, sápadt arca, kerek gyermekszemek azokra a spanyol hidalgo-lányokra emlékeztetnek, kik Don Bartolomé Esteban Murillo madonnaképeihez modelt ültek. De szemé - ezek a barnás fekete, messzirenéző szemek nem szegeződtek alázatosan az egek felé. A forró vér szava csendült ki belőlük, a szenvedély. Ez a szenvedély, mely vérvörös lángokban csapódott ki, ez remegett piros ajkában is. És ha emberismerő ült a sugárzó mahagónicsónakban, az elmondhatta barátainak, hogy a hegycsucson álló fiatal nő arca oly kifejezést árul el, mely méltán megremegetheti a királyokat, császárokat. A bátorság és a féktelen fanatizmus keveréke, mely az asszonyi martirok arcán mindannyiszor megjelenik, valahányszor az oroszánt látják közeledni és amely Szaszulics Vera lelkét eltölthette, mikor bombával kezében a borzalmas nagy pillanat közeledtét várta...

Óráról órára ott állt az őrhelyén e fiatal leány. A vitorlások Soon irányában már eltűntek, de ő nem mozdult.

- Mondd, Orosko, miért nem jönnek? - suttogta maga elé.

A szelid tekintetű, de borzalmas száju mexikói véreb egy pillanatra felemelte a fejét és urnőjére nézett. Aztán felállt, undok fülét megrázta és hosszú pillantást vetett a tenger felé.

Mögöttük lépések zaja hangzott fel, de sem a leány, sem a kutya nem mozdult meg. Fehér munka-zubbonyos ember lépett ki a bozótból. Borotvált, barna férfi volt, nagyon fiatal, az a kissé fáradt párisi emberfajta, amely a Boulevard des Italiens aszfaltján oly gyakori.

- Te vagy az Jaques? - kérdezte a leány franciául, anélkül, hogy megmozdult volna.

- Igen Natasa. Éppen az utolsó rakományt expediáltuk el. 3000 tonna nyers só. Holnap kerül forgalomba az utolsó gyártmány. Az utolsó, Natasa. És akkor kiröpülünk a világba és végignézzük a pusztítás borzalmait.

- Ha még nem késő!

- Hogy érted ezt?

- Állandóan az az érzésem, hogy veszedelemben vagyunk. Leselkedik reánk. Hidd el Jaques, nem tévedek. A vérem nyugtalanságán érzem.

- Ez a tavasz, Natasa, - szólt a fiatal ember, fölője hajolt és aggódó gyengédséggel megcirógatta a kezét. - Nagyon hosszú ideig dolgoztunk. Most már élni akarunk.

A fiatal leány gyorsan felője fordult és kezét megragadta. Köny tólult a szemébe.

- Hogy szeretlek, - suttogta a leány. - De mi oly sokáig a gyűlöletért és bosszuért éltünk, hogy a szeretetre nem sok időnk maradt. Némelykor azt kívánom, hogy meneküljünk el - a gonosz emlékektől, rossz emberek, rossz társaság elől - és csak egymásért éljünk.

- Erre én is sokat gondoltam, - szólt a férfi. - A szeretet természete már olyan, hogy akaratunkkal, céljainkkal szembehelyezkedik. De azért mégis...

Elhallgatott. Valaki a hátuk mögött állt és nevetett. John Marker volt. Kicsiny kánya ábrázatát undorító vigyorgás torzította el.

- Gerlicék! - dünnyögte gunyosan és elnézett felettük. - Jaques Delma a nagy tigris és emberevő a ketrecben.

Delma kiegyenesedett és vállát vonogatta.

- Csak az egymagában álló ember lehet nagy, - mondta komolyan. - Te egyedüllétre születél, azért vagy te a legnagyobb közöttünk. De a szerelem az is természeti törvény.

Marker kicsinylő tekintettel mérte végig barátját.

- Az akarat, az a világ törvénye. Az benne él az állatban is. Vele nő a növény. A mágnesűt a sarok felé irányítja... De a szerelem!... Rabszolgakölönc az ember bokáján, mely a lomhaság és a nehézkedés törvénye szerint lehuzza a független szabad szellemet a gyengeségbe és gyávaságba.

Natasa felemelkedett. Fekete szeme fenyegető módon szikrázott. A kutya mellette állt és a torka mélyéből különösen sipoló hang tört elő.

- Ne filozofáljunk annyit, - szólt a leány, - most, amikor nyakunkon a veszedelem. Croft hol marad?... Dinának már régesrég itt kellene lenni. Valami baja esett.

- Mig Orosko nem vesz észre semmit, addig semmi baj, - szólt Delma és megveregette a kutya hátát. - Ő a mi prófétánk... Ismerem «Kengurut». Elevenen nem lehet őt elfogni. És Brooke sem ismeri a tréfát. A legrosszabb esetben «Dina» a tenger fenekén pihen. És az Északi tenger egy könnyen nem árulja el a titkait. Nyugodt lehetsz Natasa. Feladatunkat betöltöttük. A világ érett a pusztulásra. Zűrzavar boszorkánykonyhája vált belőle. Felvirradt a mi napunk.

Delma elhallgatott. Tekintetét egy kis sárga pontra szegezte, mely délnyugat felől szédületes sebességgel közeledett. Óriási madár volt, hatalmas szárnycsapásokkal.

Az anarkista elsápadt és keze remegett a dühtől.

- Mi az? - kérdezte Natasa.

- Eszembe jutott a legnagyobb vereségem, - válaszolt Delma sötéten.

Az a repülő tette tönkre a fekete keselyüket! És az az ember ül ott fenn, ki Josias Saimlert megölte.

De John Marker mozdulatlanul maradt. Se nem látott, se nem hallott. Hátra hajtott fejjel állt ottan, előre tekintett és hosszú karját áldólag valami láthatatlan tömeg fölé kitérte.

A véreb felemelte a fejét és rövid vonítás tört ki a torkából.

A LÁVATÖMEGEK KÖZÖTT

Mélyen alatt, a Tofteholmen lefolyt lávakövéleteibe pince volt robbantva. A sóművek kevés munkása közül senki sem ismerte ezt a helyet. Csupán kis csigalépcső vezetett egy titkos ajtón át John Marker laboratóriumából le e földalatti helyiségbe.

Nem volt a fényüzésnek ott semmi nyoma. A csokoládészinű sziklafalak csupaszon vigyorgtak egymásra és kicsi vizerek kedélyesen szivárogtak végig rajtuk.

De a padozat közepén óriási üveggömb állt sokfelé meredő számtalan vékony csővel. Két vasgerendán nyugodott, mely az egész termet átszelte és a kő alapba volt beleépítve. Egy kis dynamógép a gömböt lassan forgatta. Egyetlen villamoslámpa gyenge fénye világította be az alacsony, rideg termet.

Mégis e csodálatos kőboltozatnak is meg volt a maga varázsa. Az üveggömb okozta ezt. Opálos, tompa fényű különös bágyadt sugárzás áramlott ki belőle. A beleillesztett üvegcsövek egyikéből vörös folyadék csurgott alá cseppenként a finom fehér porba.

A vérvörös cseppek, úgy látszik, varázserővel birtak. Habosan és sisteregve hullottak a porba, mint eleven organizmusok falták fel a port és világossárga vékony kigyóvonallá váltan viaskodtak a porral és emésztették fel azt.

De a viaskodó tömegben áttörő halvány fény, mintha enyhítette volna a vörös tinktura pusztítását. A tömegben végbemenő mozgás egyre lassabb és lassabb lett, - és a térfogat is csökkent. Lassanként tompa barnaszínű, villogó péppé vált, mely nehézkesen jobbra-balra sodródott és végül sötétsárga lágy rögökké tömörült, mely szétpattanással fenyegette a vastag gömb falait...

Az üveggömb előtt egy kis emelvényen ott trónolt John Marker; állát kezére támasztotta. Meg se moccant. Csupán szemei éltek. Feszült figyelemmel követte az üvegfalakban végbemenő folyamatot.

Lába előtt egy zsámolyon hosszú haju és szakállu bozontos öreg ült. Nemesen megformált erőteljes feje volt, de az orrával, szemeivel csunyán elbánt az alkohol és egyre mozgó szája a tönkretett szervezet jeleit mutatta.

De Jean Fabre mégis jól érezte magát. Mint valami öreg udvari bolond, ott hevert az uralkodó lábai előtt és boldogan élt bölcsességen meg pálinkán. Nyugalmas óráit itt töltötte és éhes szemét a sárga fémen legeltette, a sárga fémen, mely lágyan és hajlékonyan úgy pattant ki az emberi agyból, mint Minerva Jupiter homlokából. Visszaálmodta ifjúságát és diadalait a Rue de Bonaparte-on, amikor egymásután kerültek ki keze alól az isteni alakok. Azok az aranyholmik, melyek a sarokban, abból az öreg présből kipotyogtak, mind gyermekei voltak. Az ő fürge vadócai voltak a szikrázó érmek, melyek ezerszámra gördültek szanaszéjjel a világ minden sarkába. Frank, Márka, Font... és senki sem tudta azokat megkülönböztetni a többiek-től, amelyek felzengtek a nagy világkoncerten.

Jean Fabre hirneves szobrász és részeges vésnök kinyújtotta a kezét. Felkapott egy öblös vastag üveget. Kellő tisztelettel felemelte és boldog mosollyal félig kiürítette, aztán mint valami sündisznó összekuporodott Marker lábainál.

Gyenge zaj hangzott fel egyszerre fölöttük. Az ajtó feltárult, Jaques Delma és Natasa berohantak.

- Idegenek vannak a szigeten, - kiáltotta Delma rekedten. Egy torpedóhajó áll a parton és ágyui a gyárnak szegeződnek. Menekülnünk kell. Még nem késő. A motorcsónak a sziget

nyugati oldalán levő barlangban van. Az alaguton át elérhetjük. Aztán mindent a levegőbe röpitünk. És aztán szeretném azt a torpedóvadászt látni, mely a mi 200 lóerős hydroplanunkkal felveszi a versenyt.

- Én nem menekülök, - szólt Marker nyugodtan. - Itt én vagyok az uralkodó. Ki merészel a birodalmamban háborgatni!

- Megörült, - kiáltotta az anarkista és megragadta a karját. - Jöjjön, míg nem késő.

- Már késő, - hangzott fel mögöttük és felemelt revolverekkel Jonas Fjeld jelent meg az ajtóban. - Innen senki sem menekül. Fel a kezekkel! Tizenkét derék norvég tengerészkatona áll mögöttem.

Jaques Delma összerázkódott. Szeme vérben forgott. Keze remegett.

- Kicsoda maga? - kérdezte a francia, - hogy idegen területre merészel behatolni.

- Nem ismer engem Jaques Delma? - válaszolt Fjeld. - Tegye le azt a revolvért, hadd beszéljünk a régi jó időről.

Delma élesen végignézte a széles homloku, nyugodt tekintetű magas embert.

- Well, - mondta sötéten és eldobta fegyverét. - Ha magának nem sietős a dolog, nekem sem az... Nos, mit akar?

- Kedves kisasszony, - szólt Fjeld gyors pillantást vetve a fiatal hölgyre, kinek kezében felvillant a fegyver kékes csöve... De ugyanebben a pillanatban két lövés dördült el egymásután.

Natasa tüzelt, de Fjeld biztos golyója kisodorta kezéből a fegyvert, mielőtt még célozhatott volna. A fiatal leány golyói a mennyezetbe furódtak.

- Bocsánatot kérek, - szólt Fjeld. - De e félhomályban véletlenül Smith és Wesson-nel dolgozom.

A fiatal leány kezét tördelte a dühtől és kétségbeeséstől.

- Jaques, Jaques, mit tegyünk?

- Nyugalom, barátaim, - csendült fel Marker hangja természetfeletti erővel. - Csupán egy ut vezet a nagy világossághoz. És az a halál. Az az élet vörös tinkturája, mely azt a nemtelen fémet, melyet mi testünknek nevezünk, az örökkévalóság aranyává varázsolja... Huzzuk széjjel a függönyt és tekintsünk bele a nirvana arany folyamába... Mit szólnál hozzá Jean Fabre, ha visszanyernéd ifjúságod, reményeidet, álmaidat, alkotóerődöt?

Sovány kezét kinyújtotta és háta mögül előrántott egy üveget. Natasa odarohant. Rövid dulakodás után kiragadta kezéből az üveget. A kőpadlóhoz vágta, és a vörös folyadék lassan elsiklott a por és kavics között.

- Senkinek sem szabad ártanod John Marker, - szólt Fjeld erős hangon. - Kezedhez nem tapadt vér. Szabadon elmehetsz innen. De milliók átka követ majd téged.

Marker nem válaszolt. Ajkába harapott és maga elé nézett. De Jean Fabre a lába előtt horkolt, lábait maga alá szedve, mint valami boldog gyerek, ki már előre mosolyog a holnap örömeinek.

AZ UTOLSÓ ALCHEMISTA

Halálos néma csend.

A szemek elbűvölten a vörös tinkturára szegeződtek, mely a széttört üvegből kiszivárgott. Olyan volt, mint valami kövér, vörös hernyó, mely buvóhelyet keres a földben. És egyszerre úgy látszott, mintha fejét a kemény kőbe furta volna és gyenge kanyarodással belébujt volna. A vörös tömeg beleivódott a lávába, egyre fogyott, míg végül olyan volt, mint valami vörös farkhegy, mely végsőt kunkorodik. Aztán eltűnt az is.

John Marker önkéntelenül széttárta karjait.

- Materia prima, - mormogta. - A lelkem száll el a porba, ahonnan jött. Az élet és halál esszenciája tér vissza a természet műhelyébe - az elemek halódó világakarata.

Lassan visszahanyatlott a székébe. Szeme meredten, üvegszerűen fénylett, alsó állkapcsa leesett.

Natasa fejéhez kapott.

- Meghal, - suttogta.

- Nem, - szólt Fjeld fájdalmas hangon, - de elborult a legerősebb, legokosabb elme, mely valaha a világon volt. John Marker bucsut vett attól a világtól, melynek a gondolat az istene. De tuléli őt az a nagy mű, melyet kigondolt.

- Vele hal, - mondta Delma keserű hangon. - A vörös tinktura volt a lelke. Az vele együtt szállt el. Az utolsó nagy alchimista, visszatért a chaoszba.

Fjeld révedezve nézte őt.

- Nekünk még elszámolni valónk van egymással, Jaques Delma!

- Kicsoda maga? - kérdezte az anarkista fenyegető hangon, - A szemét már egyszer láttam valahol.

- Ugy van! Egy hamburgi villa ablakában valamelyik sötét este. A maga revolvergolyója közvetlenül a fejem mellett süvöltött el.

Delma megrettenve bámult rá.

- Szóval *maga* az, - mondta rekedten. - Az a vörös szakállas ember Péter bátya pincéjében. Maga a fekete keselyűk gyilkosa, maga üldözött bennünket halálra, fel a norvég hegyek közé. Nézd csak jól meg őt, te, Josias Saimler leánya.

A fiatal leány teste összehuzódott, mintha villamosáram görbitette volna össze tagjait. Pupillái kitágultak, zöldes fény sugárzott ki fekete szeméből.

De csak egy pillanatig tartott az egész. Törékeny, szép asszonyi testét megrázta a zokogás és Delma karjaiba omlott.

A fiatal franciát mintha kicserélték volna. Arcáról letűnt a guny, a fáradtság kifejezése és kimondhatatlan gyöngédség telepedett a helyébe. Szerelmesen megsimogatta a leány fekete haját.

- Kicsiny Natasa, kicsiny Natasa, - suttogta.

- Óh Jaques, mit tegyünk? Nem szabad téged elfogni. Nem tudok egyébre gondolni. Még a bosszura sem. Szívemben nincs többé hely a gyűlölet számára.

Még mielőtt Fjeld megakadályozhatta volna, eléje vetette magát.

- Mentse meg őt, - kiáltotta. - Hagyja meg a szabadságát, és míg élünk, áldani fogjuk érte. Esküszöm, hogy elutazunk, messze, nagyon messze és csak egymásnak élünk és nem keresztezzük egyetlen ember útját sem... Gondoljon arra, akit szeret. Gondoljon arra, hogy fiatalok vagyunk. Gyűlöletben neveltek fel bennünket, megvetésben minden iránt... És most a szeretet kopogtatott be hozzánk. Hagyja meg számunkra a világ legelrejtettebb zugát, ahol szabadon élhetünk és életünk végéig hálások leszünk érte. Sohse tanítottak meg imádkozni, de majd megtanulok. És minden nap imádkozni fogok magáért, és azokért, akiket szeret. Ne feledje el, hogy maga oltotta ki édesapám életét. Helyébe adja nekem Jaques Delma életét.

- Nem tudja, mit beszél, - suttogta Delma reszkető hangon.

- Álljon fel, kisasszony, - mondta Fjeld megindultan. - Nem vagyok az az ember, aki feljogosítva érezné magát arra, hogy valakit elítéljen. Volt idő, mikor én is az örvény fenekén voltam, közel az elmerüléshez. És tudja, ki nyújtott segédkezet a legnagyobb veszedelem idején?... Egy asszony, kit szerettem. Elvont engem a társadalom megvetése és gyűlölete mellől. Biztos révbe vitt. Elűzte lelkemből a bűn nagyzási hóbortját... Rám is vadásztak. És tudja kisasszony, kicsoda?... Francois Delma!

Az anarkista összerezett.

- Őt is megölte?

- Nem... Más keze oltotta ki az életét, nem az enyém. De futnom, menekülnöm kellett, és...

Fjeld hirtelen elhallgatott. Két hatalmas dobbanás hangzott el fejük fölött.

- A tengerészkatonák, úgy látszik, már türelmetlenek, - folytatta és felemelte a térdelő Natasát. - Nyugodjék meg, kisasszony... Elősegitem a menekülését. Jaques Delma ennél többet nem tehetek. Hallottam, mikor azt mondta Markernek, hogy titkos kijárási van és ott egy hydroplán. Ha ez igaz, akkor megvan rá a módjuk, hogy a fjordról elmeneküljenek... De ne felejtsek el, hogy közvetlenül a sziget előtt egy torpedóhajó áll, mely 23 csomót tesz meg óránként és Horlen mellett elállhatják az utat... Tehát siessen...

Nem tudta befejezni mondatát. A fiatal leány a nyakába borult és megcsókolta őt. Delma megragadta a kezét és melegen megszorította.

Fjeld zavarodottan körülnézett. Magára maradt John Markerrel és a horkoló szobrasszal. A vegyész nem hagyta el a helyét. Ott ült lehanyatlott fővel és belebámult az üres levegőbe. A kőboltozat egyik sarkában, nagy olvasztókemence állt, egy hengerelő, egy karimázógép és egy pénzverőgép. Az utóbbi alatt cinkláda állt. Fjeld beledugta a kezét. Főlig tele volt 20 frankos aranyakkal. Megpergette a kezében a pénzdarabokat, ujak voltak, tiszták, fényesek, a maga egész pompájában sugárzott rajtuk a gall kakas.

Fjeld tovább haladt. A nagy üveggömb még nem ürült ki teljesen. Fjeld megfogta a rövid emelőrudat, mely a két félgömböt összetartotta. A félgömbök lassan szétváltak. Fjeld ki akarta venni a sötétbarna göröngyöket. Csak a legnagyobb erőfeszítéssel sikerült neki a tömör anyagot a földre gördíteni. Még lágy volt, és nyulékony, mint a kovász. Egy késsel belehasított és sápadt aranyfény sugárzott reá.

Fjeld gunyos mozdulattal felrugta a rögöket.

- Igaza volt Morus Tamásnak, - mondta halkan, - mikor gyűlöletet hirdetett az arany ellen és azt prédikálta, hogy minden fém között az a legmegvetendőbb. Rabszolgákat kell az átkozott aranylánccal egymáshoz láncolni, és az aranykarika a kezén, a fülben az örök gyalázat jegye legyen; de mi szabad emberek vassal, acéllal diszitsük fel magunkat. Így szólt az egykori

költő, az «Utópia» halhatatlan mestere. Most megfordul sirjában a derék angolszász. Mert most vége az arany mondának. Az emberi nem ismét a régi «Utópia» felé közeledik.

Aztán odament John Markerhez és óvatosan felemelte... A szobrász hirtelen felocsudott és szemét dörzsölgette. Cseppet sem csodálkozott, amikor barátját egy idegen a barlangból kivitte. Reszkető kezekkel az öblös üveg után nyult és belenézett. És mikor látta, hogy minden rendben van, nagy nehezen feltápáskodott, és lassan ura, mestere után támolygott, belete-metkezett a nagy lelkek szép feledtetőjébe, biztos nyugvóhelyébe; az örületbe és a pálinkába.

AZ UTOLSÓ ÜDVÖZLET

Ágyulövés dördült el.

Fjeld kitekintett az ablakon. Éppen akkor fektette John Markert annak a szegényes kicsiny irodának a diványára, ahonnan sok száz millió röpült ki az utolsó hónapokban.

Egy tengerészkatona berontott.

- A sziget nyugati oldalán motorcsónak futott ki a tengerre, - kiáltotta lelkesedve. - Mölen felé halad. A kapitány kéreti, hogy azonnal jöjjön le a hajóra.

- Megyek már, - szólt Fjeld.

De nem nagyon sietett és nem is lepődött meg a hírre. John Markert gondosan kinyújtóztatta, vánkost tett a feje alá, még egy pillantást vetett a szegényes irodára, és magára hagyta a részeg szobrászt. Az öreg Fabre ott maradt a karosszékében, és maga elé bámult. Valami problémán törte a fejét, amelyet sehogysem tudott megoldani. Szemét ide-oda járatta.

- Én is voltam a barrikádokon, - dünnyögte és kezét, mintha kardot fogott volna, feje fölé megforgatta... De nem kard volt a kezében, hanem üveg, melyből bőven ömlött a pompás ital.

Fjeld még kissé eltűnődött e képen: az eltompult lángész paralitikus vigyorgásával, - a Rue St. Denis sáncainak öreg hőse, folyós szemekkel és - a félig kiürített pálinkás üveg.

Betette az ajtót és eltávozott.

- Állítsunk fel őrseget? - kérdezte a tengerészőrmester.

- Nem, - válaszolt Fjeld, nincs rá semmi szükség. Két emberroncs van csupán Tofteholmenen.

- Nem kellene sietnünk? Különbö elmenekül előlünk a motorcsónak; mint a forgósél, úgy röpül. A kapitány azt hitte...

Fjeld közömbösen előre nézett és a katona nem találta szükségesnek, hogy a hidegvérű civilt tovább ösztökélje.

A «Cápa» kapitánya már egészen belepirult az izgalomba. Megaphonnal a kezében a fedélzeten állt és reszketett a türelmetlenségtől, közben a hydroplán mögött elhúzódó hajónyom csillogó tajtékját követte tekintetével.

- Gyerünk, - ordította, - különben kereket old az a vacak. Fogadni mernék, hogy a vezetője az, aki ott a tenger fölött elsiklik. Mit gondol doktor Fjeld?

- Lehetséges, - felelte Fjeld közömbös hangon. De az a fickó aligha bír elszurranni Horten mellett. Nem érdemes arra a nyomorult ladikra gőzt pazarolni. Adjon le egy Marconi-telegrammot a hörteni kikötő egyik hajójának, hogy az utat állja el. És mikor ki akar kötni, végzünk vele.

- Fényes idea, - szólt a fiatal kapitány és a Marconi-géphez sietett; közben a «Cápa» teljes gőzzel Gulmholmen felé vette irányát.

Fjeld mélyen elgondolkodott. Számolni kezdett. Számítása oly eredménnyel járt, hogy eléggülten dörzsölgette a kezét.

35 mértföld, - mormogta. - Félóra alatt Delma a Bolärákon túl van és az egész norvég flotta sem tudja őt utolérni... Azoké a szerencse, kik a szeretet szárnyán röpülnek.

A «Cápa» megtett mindent, ami tőle tellett. Éles orrával hatalmas hullámhegyet turt fel a hajó szürke oldala köré és a füst vastag fekete pászmákban szállt ki a kéményéből.

- Pompásan megy minden, - mondta Fjeld.

- Még mindig nem elég gyorsan, - dohogott idegesen a kapitány. - Nem érjük utól. Sőt inkább...

- Milyen sebességgel haladunk mostan?

- Huszonnégy mértföldes sebességgel. Ez a maximum. De nézze csak doktor... no, most úgy hiszem, elcsíptük. Torpedóhajó futott ki Hortenből és Bastótól nyugatra vette útját...

Fjeld elsápadt.

- A hydroplán már majdnem Gulholmennél van.

- Nem használ semmit. Harminc mértföldes sebességgel kell hogy haladjon, ha a «Draug» elől el akar menekülni. Egyetlen ágyulövés és az egész mindenségnek vége.

Mindnyájan látták, hogy a hydroplán szédületes gyorsasággal halad. Mint valami óriási légy, siklott el a tenger sima tükrén. És az a fátyolszerűen könnyű hab, mely a hajónyom fölött összecsapódott, a szivárvány minden színében sziporkázott.

Rettenetesen nagy volt az izgalom. Vajjon a «Draug» Bastótól északra eléri-e a szökevényt?... Elmult öt perc... tíz perc... Egyszerre csak Fjeldet karonragadta a kapitány.

- Itt van, - kiáltotta. - Még messzi mögötte... de nem olyan messze, hogy a lövés el ne érné a szökevényt... ördög és pokol, löjjön már...

És csakugyan a torpedó elő részén vékony füstszalag szállt fel és körülbelül ötven méterrel a hydroplán orra előtt csapott le a golyó.

De a kis jármű sértetlenül folytatta útját. Gyenge kanyarulattal Larkollen felé vette irányát. És szemmel láthatólag másodpercről másodpercre nagyobbodott a távolság közte és üldözője között.

Lövést lövés követte. Szorosan a hydroplán mellett csapódtak le a golyók és szinte suolták a diszes mahagoni bordát. De a motorcsónakot, úgy látszik, megkímélte a gondviselés. Fjeld a messzelátón át megfigyelte, ahogy Delma a kormányrud fölé hajolva testével fedezte Natasát, míg a tajtékzó habok átcsaptak a szerelmesek feje fölött.

Micsoda hajsza...!

Abbamaradt a lövés. A hydroplán már oly közel volt a szárazföldhöz, hogy Larkollen házai lőtávolságba jutottak.

- Meg van mentve, - suttogta Fjeld és álmodozva eltekintett a messzeségbe.

A tenger mint a nyugalom, a gyönyör tükre terült el körülötte. A legenyhébb szellő sem suhant el a fjord felett. És odakünn ott áll Färder világítótornya és bókol a tavasznak...

- Hiába minden, - szólt a kapitány kedvtelenül és parancsot adott a visszafordulásra. - Legalább tudnám ki volt... Annál kellemetlenebb magára nézve, hogy nem csiphette el azt a bandát.

- Igen; nagyon sajnálatos.

- Valamennyien elszöktek?

- A főszereplő félholtan benn fekszik Tofteholmenen. Amit kerestem, azt megtaláltam. A tályog nyitva van már. A világ remélhetőleg könnyebben lélegzik majd...

*

A «Cápa» félgőzzel ismét visszafordult és Tofteholmen előtt horgonyt vetett, míg Delma hydroplánja vad meneküléssel rohant a szabadulás felé.

Ekkor különös jelenet játszódott le a szigeten. Rongyos ruhában, lobogó haju és szakállu megtépázott ember állt a sziget legmagasabb pontján. A francia szobrász volt. Mellette hevert a mexikói véreb és vonított. Tüzhörög torkát kitárta és jajgatása, mint a fájdalom, a bánat kiáltása szállt fel az ég felé.

De Jean Fabre meglengette feje fölött az üvegét. Idő és tér felett lebegett. Most ismét ott áll a barrikádokon és harcra tüzel, míg a golyók repkednek körülötte. Valahol szikra pattant fel, rögtön meggyullad, és öreg torkából csodálatos hangok szálltak ki, melyek a forradalom harci himnuszára emlékeztettek.

Egyszerre eltűnt minden a hatalmas füstoszlopban. A föld megnyílt Jean Fabre lába alatt, borzalmas tűz vette őt körül, testét összeroppantotta és maradványait felröpítette a tavaszi kék égboltozat felé.

A fjordon át ezerszeres visszhanggal dörögtek a hegyek. Óriási sziklatömbök váltak le a partról és hullottak a tengerbe. Kőzapor árasztotta el a hajót. Mintha Tofteholmen belei fordultak volna ki és mutatták volna a földrészmegmerevült hulláját.

Mikor a füst lassanként eloszlott, John Marker gyára egyenlő lett a föld színével és Tofteholmen ott állt megsebezve, barátságtalanul, mint azelőtt.

- Isten csodája, hogy itt nem vesztünk valamennyien, - krákolgott a kapitány és fejéről letörölte a vért. - Csodálatos történet.

- Igaza van, - szólt Fjeld. - Egy lángész története. Még annál is több. A világtörténelemben az arany bukásának utolsó fejezete.

AZ ARANY PESTIS

A borzalom lehelete suhant végig a világon - emberről emberre szállt, bankról bankra, tőzsdéről tőzsdére.

A pénzvilág bonyolult gépezete eresztékeiben roppant meg. A bankok tulhizlalt nagy állatok módjára vergődtek és igyekeztek iszonyu terhüktől megszabadulni. Senkisé tudta, miért, de mindenki érezte, hogy a társadalom feneketlen örvény felé csuszik.

A hatalmas amerikai pénzintézetek teljes erejükkel elleneszegeződtek a chaos felé vezető eszeveszett iramnak. De az örvény magukkal ragadta azokat is és mint valami forgácsdarabot vitte nyilegyenesen a megsemmisülés felé.

Az emberek szemüket meresztve látták, hogy minden érték kisiklik a kezük közül. Borzalommal tapasztalták, hogy a pénzpiac szelepei és szabályozó szervei, felmondták a szolgálatot.

De az volt a legborzalmasabb, hogy halomba hevert az arany - és mint valami sárga láz folyt végig a pénzpiac erein... Igen, mint valami tüzhullám; mindenki levegő után kapkodott, önöntüze emésztő lángjában.

Felejtjük el a szörnyű heteket, mikor az emberek lázbanégő szemekkel, vad örömkbe merülve keresték a feledést és a flagellánsok serege válla fölött lengette a korbácsot...!

Csak azt a napot említjük meg, mikor az egész világon átsuhant a tudat, hogy a társadalom - ez az aranyat ömlesztő hatalmas társadalom - halálosan beteg, hogy a bankok ugyszólván teljesen felemészthetők önön kincseik terhe alatt és hogy az arany az a méreg, mely kebleikben ég.

Az egész civilizált világot elerőtlenítette ez a rettenetes járvány, melyről a pénzvilág története állandóan úgy emlékszik meg, hogy az «aranypestis». E borzalmas betegség dühöngésének kísérő jelensége az árfolyam hirtelen zuhanása és hatalmas tőzsdepánikok sorozata volt.

De egyszerre, mintha hűs szél lengedezett volna végig a lázban égő emberiségen. Senkisé tudta honnan jött. De vigaszt, könnyebbülést hozott, - mint az anya gyengéd keze, beteg gyermeke homlokán.

Azon a napon Ralph Burns künn ült kensingtoni villájában és összeráncolt szemöldökkel olvasta a Times-t. Egyszerre csak felugrott, szép mechanikus falába csak úgy pattant.

- Mi az? - kérdezte felesége ijedten.

Nem kapott választ kérdésére. Automobil állt meg ugyanis a ház előtt és egy jóltáplált öreg ur sietett át a kicsiny kerten.

- Mr. Burns-hez van szerencsém? - kérdezte a tiszteletreméltó gentleman. - Arthur Thompson vagyok, az Angol bank elnöke.

Burns meghajolt.

- Négy héttel ezelőtt szerencsém volt elődjét itt üdvözölni, - szólt a detektív.

Sir Arthur Thompson lehajtotta ősz fejét.

- Lord Cavendish az őrhelyén lelte halálát. Ő volt az arany anarkistáinak első áldozata... Mégis ő a boldog ember, nem mi. Senkinek sem kívánom, hogy átélje azt a borzalmas tizennégy napot, amelyet mi átértünk. A társadalom fennmaradásának, a tekintély jogának, a hatalmat fenntartó erőknél harca volt. Az örvény szélén álltunk, Burns, és már betekintettünk a feneketlen mélységbe, ahol az anarkizmus és bűn titánjai már az ezeréves ősi becsületünkre

leselkedtek... Vizözön volt, Burns, az arany átkozott vizözöne! Ó már nem volt csak néhány napunk hátra. És ekkor jött az az ismeretlen norvég orvos. Felfedezi a betegséget, megtalálja az eredetét és merész vágással lyukat szur a pestis-gümőbe... Nem tulozok, ha azt mondom, hogy ennek az embernek köszönhetünk mindent. A rossz forrását elpusztította és utmutatást adott a gyógyulásra. Néhány nappal ezelőtt ott fenn a norvég szirtfokok között levegőbe repült egy sziget. Ez a robbanás egész Európát - az egész világot megtisztította. Nagy talál-mány ment veszendőbe, egy nagy feltaláló velepusztult a lángtengerben, de módunk van a védekezésre. Hamburgban, Párisban és Berlinben számos letartóztatás történt és szédületes értékű aranykészleteket foglaltak le... Ismét urai vagyunk a piacnak.

- És Alexis Okinét tegnap felakasztották, - szólt Burns elgondolkodva. - Épületes óra volt.

A bankvezér mosolygott.

- És Murphy, a mi öreg titkárunk uton van a gyarmatok felé. Azt a kívánságát fejezte ki, hogy az ausztráliai gyémántmezőkre szállítsák. Nincs az aranyhoz bizalma Tasmaniában, mióta a nemzetközi bizottság egy tollvonással...

Élesen csöngettek a kertajtón.

Burns összerezzent.

- Megérkezett, - szólt örömpesve.

- Ő?

- Fjeld persze. Ime itt van szőröstől bőrostól.

Az ajtó felpattant, Fjeld belépett és minden további nélkül átölelte Burnst.

Sir Arthur Thompson a két jóbarát mellé lépett. Az öreg urnak köny csillogott a szemében.

- Ön Jonas Fjeld? - kérdezte meghatottan. - Ez a név minden jó angol polgárnak örökké emlékezetében marad. Lord Cavendish röviddel halála előtt kijelentette: Ez az ember segít rajtunk. A szemén látom!... És ön segített rajtunk, ön nagyobb, mint Jenner, nagyobb mint Pasteur, mert megtalálta az arany pestis bacilusát.

- Ismerek valakit, ki még nagyobb volt, - szólt busan Fjeld. - Egymagában álló tüzes lélek, mely ott fenn élt a legmagasabb akarát csucsán. Egy szegény ember; fejében a világegyetem gazdagságával. Az arany hőse. Az utolsó alchimista.

- Hogy hívták?

- John Markernek, - válaszolt Fjeld halkán és elfordult, hogy elleplezze megindultságát. - Mi mindnyájan kis emberek vagyunk hozzá képest. Egyike volt azoknak a keveseknek, kik beletekintettek a Kanaánba, mely a nap káprázatában szemünk előtt lebeg, - az örök tudás ígértföldjébe...

Burns Heléna asszony bent ült a szobájában és dudolgatott.

- Szeretném tudni, mi izgatta fel Burnst annyira, - mondta magában és a Times után nyult, melyet férje az előbb félretett. Szeme egy nagy címen akadt meg; a konzervatív lap szokása ellenére egy oldal felét betöltötte vele.

Egyszerűen az volt odanyomva:

MÁTÓL FOGVA AZ ARANYNAK NINCSEN PÉNZÉRTÉKE!

De ez nem ijesztette meg Burns Heléna asszonyt és nem is imponált neki. Kicsinylő mosollyal letette az ujságot, folytatta a dudolást - és továbbhorgolt.